LETNIK XVII., ŠT. 17 (788) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 10. MAJA 2012

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Foto IG

Končno spet slovenski župan!

Francija, Nemčija, Grčija, Italija, Devin-Nabrežina in Gorica

Nedeljske volitve so prinesle marsikatero presenečenje

Tokratne upravne volitve v Italiji so potrdile splošno kritiko, ki jo državljani že dalj časa kujejo zoper uradno politiko: ta ne more več ugoditi potrebam občanov, kar se je na zadnjem upravnem volilnem soočanju izkazalo po eni strani s splošno nizko volilno udeležbo (glas sta oddali približno dve tretjini volilnih upravičencev, ki jih je bilo nekaj več kot 9 milijonov), po drugi pa v izbiri takih opcij, ki vodijo stran od tradicionalne strankarske logike. Zabeležiti gre najprej skorajda splošni poraz Berlusconijeve stranke Ljudstva svobode in Severne lige, ki je prepričljivo zmagala le v Veroni. Tam je dosedanji župan Flavio Tosi izbral svojo pot, daleč od t. i. začaranega kroga 'Bossijevih', ki je stranko pred nekaj tedni popeljala skorajda do stečaja. Levi sredini je po sili razmer šlo nekoliko bolje kot ostalim oziroma krčevito je obdržala svoj položaj. Upali bi si celo zapisati, da je najbrž mnogo njenih glasov polnilo 'volilno blagajno' Gibanja 5 zvezd Beppeja Grilla, ki je ponekod želo sijajne rezultate (celo od 13 do 15%) in prekosilo samo Ljudstvo svobode.

V Genovi je kandidat leve sredine Marco Doria prejel 48% glasov, na balotaži pa bo meril moči s kandidatom desne sredine Enricom Mussom (15%). Po podatkih, ki jih imamo do tega trenutka na razpolago, v Palermu Leoluca Orlando (47%), ki ga podpirata Italija Vrednot in LES, zmaguje nad Fabriziom Ferrandellijem (DS in ostale levičarske stranke). V Parmi je presenetljiv uspeh doživel Federico Pizzarotti Gibanja 5 zvezd (19%), pred njim pa se je uvrstil levosredinski kandidat Vincenzo Bernazzoli (39%).

Pomembna volilna soočenja so bila tudi na evropskem prizorišču; potekala so v duhu politično institucionalne in finančne krize Evropske unije. Francoski volivci so se z izvolitvijo levičarskega kandidata Françoisa Hollanda idealno postavili proti dvojici Merkel-Sarkozy in njeni strogi finančni politiki, popolna zmeda pa vlada v Grčiji, kjer se je desničarski kandidat Antonis Samaras le nekaj ur potem, ko mu je predsednik države zaupal sestavo nove vlade, odpovedal tej nalogi. Usodno mu je bilo odklonilno stališče možnega vladnega partnerja Demokratične levice, ki ni pristal na udejanjanje varčevalnih zahtev, ki jih EU narekuje Grčiji.

Izreden podvig Vladimirja Kukanje v Nabrežini

"Mislim, da je volivce prepričala naša želja, da bi kaj dobrega storili: naša volilna kampanja je bila nenavadna. Ničesar nismo obljubljali, občanom smo le posredovali naše želje in jih poslušali. Tako ravnanje je bilo povod za zmago". Te besede je Vladimir Kukanja izrekel le nekaj minut potem, ko je sekcijski tajnik stranke Slovenska skupnost Edvin Forčič poklical osrednji volilni štab levosredinske koalicije na nabrežinskem placu in posredoval težko pričakovano novico: v zadnjem preverjenem volilnem okrožju v Sesljanu, v naselju Sv. Maura, to je trdem orehu italijanskih ezulskih občanov, je županski kandidat desnosredinske koalicije Massimo Romita žel uspeh, sicer pa ne tolikšen, da bi prehitel vodilnega Vladimirja Kukanjo. Le-ta je torej s skupnimi 2.198 glasovi (45,65%) premagal tekmeca iz nasprotnega tabora, ki je prejel 2.055 glasov (42,68%) in postal, kljub nižji volilni udeležbi v primerjavi s prejšnjim volilnim soočenjem, novi devinsko-nabrežinski župan.

Dogodek bi lahko označili celo za zgodovinskega, saj je slovenska narodna skupnost po več kot dveh desetletjih dobila ponovno slovenskega župana, levosredinska koalicija pa ima na celotnem pokrajinskem območju (s pokrajinsko upravo vred) na čelu občinskih uprav svoje župane in županjo.

Deželni svetnik Igor Gabrovec, devinsko-nabrežinski občan in eden izmed osrednjih režiserjev Kukanjeve volilne kampanje, je bil takoj po končnih izidih res zadovoljen: "Rezultate posameznih strank bomo šele naknadno analizirali: osrednji dogodek je le zmaga skupnega kandidata Vladimirja Kukanje, za kar smo vsi navsezadnje delali. Koalicijski rezultat je prepričljiv. Ta podatek je na dlani"! Koalicija je delala le za končno zmago, ki pa je bila do zadnjega tvegana: "Res je, da je desna sredina računala, da bo gladko potrdila svojega moža na čelu občine. Kandidat Romita je v volilno kampanjo investiral velika sredstva. Volivci pa so se odločili, da končno obrnejo stran. Izbira novega, neobremenjenega kandidata, ki ga je podprla široka koalicija na podlagi primarnih volitev, je bila očitno pozitivna".

/ stran 3

Slovo od g. Viljema Žerjala

Dan po tednu molitve za duhovne poklice, 30. aprila, je v Gorici umrl g. Viljem Žerjal, zelo priljubljen duhovnik, ki je s svojim pastirskim in kulturnim delom zaznamoval Tržaško in Goriško. Deset let je bil tudi naš zvesti in dragoceni sodelavec.

Rodil se je 12. februarja 1929 v Pliskovici na Krasu. Družina z desetimi otroki se je preselila v Trst junija 1935, "bilo je sredi vojne v Abesiniji, ko je bil na oblasti Duce", je zapisal pokojnik v krajši avtobiografiji. Tedaj pri Sv. Ivanu "skoraj ni bilo avtov: same hiške in vrtovi, vse je bilo slovensko". V prvem razredu osnovne šole ni znal niti besedice italijanščine, njegovo znanje pa je hitro napredovalo, saj je leto kasneje v gledališču Verdi prejel nagrado za italijanski jezik v višini 100 lir; kupil si je par hlač "'alla zuava', kot je bilo tedaj v modi". Otroštvo je preživel v vernem okolju. V koprskem semenišču, kjer je "vladalo veliko pomanjkanje", je v letih 1940-45 obiskoval gimnazijo. Večkrat je iz Kopra prišel domov k Sv. Ivanu peš s težkim kovčkom, polnim knjig. Licej je obiskoval v goriškem semenišču, tretji letnik v bogoslovnem semenišču. Za duhovniški poklic se je dokončno odločil v prvem razredu bogoslovja v Gorici.

/ str. 3

Bodi človek

Z aktualnimi članki in zanimivim intervjujem je v tem tednu izšla priloga Bodi človek

Števerjan

60-letnico MePZ F. B. Sedej bodo slovesno obeležili konec tega tedna z bogatim kulturnim sporedom in sv. mašo

6

SPD Mačkolje

Dvorano v 'stari šoli' so poimenovali po duhovniku, ekumenistu, pesniku in pisatelju g. Stanku Janežiču

10

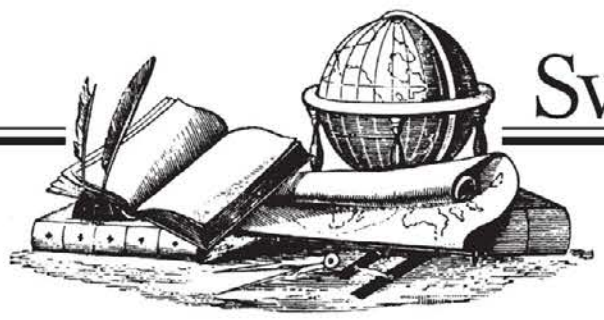

SSO za Primorski dnevnik in medijsko raznolikost

Slovenci v Reziji morajo dobiti svoj dom

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je v sredo, 2. maja, imel svoje redno zasedanje v Gorici. Ob odprtju seje se je deželni predsednik SSO Drago Štoka spomnil na msgr. Viljema Žerjala in poudaril njegovo požrtvovalno delo za versko življenje v slovenskih župnijah na Tržaškem in Goriškem. Msgr. Žerjal pa je bil tudi zelo dovzeten za ohranjanje slovenske indentitete, kulture in jezika in je to spodbujal, kjerkoli je služboval. Njegova izguba postavlja še enkrat v ospredje pereč problem pomanjkanja slovenskih duhovnikov v zamejstvu, ki so vedno imeli nezamenljivo vlogo pri širjenju evangelija in krščanskih vrednot, ohranjanju slovenstva, medgeneracijski vzgoji in gojenju pomembnega sožitja med različnimi kulturami.

V predsedniškem poročilu je Štoka podčrtal številna srečanja in obiske, ki jih je bil deležen Svet slovenskih organizacij. To kaže na ugled, ki si ga je krovna organizacija pridobila v teh letih, obenem zagotavlja podroben pogled na zamejsko civilno družbo, njene uspehe, težave in načrte za prihodnost.

Posebno pozornost je Izvršni odbor namenil vprašanju zamejskega tiska in kriznega stanja na Primorskem dnevniku. Predsednik Štoka je Izvršnemu odboru poročal o srečanju s sindikalnim predstavništvom novinarjev in uslužbencev Primorskega dnevnika. Izvršni odbor SSO je še enkrat podprl dejstvo, da je slovenski dnevnik neobhodno potreben. V tem smislu bo SSO naredil vse za obstoj in uspešen razvoj Primorskega dnevnika kot manjšinskega medija Slovencev v Italiji. Poudarjeno pa je bilo, da gre upoštevati tudi ostale medije, ki imajo nezamenljivo vlogo. Medijska raznolikost je pomembno bogastvo, ki ga je potrebno ohraniti, pa čeprav gre upoštevati sodobne razmere in težnje. Nevarno pa bi bilo, če bi to raznolikost krčili le na podlagi finančnih kriterijev. Svet slovenskih organizacij se je tudi podrobno seznanil z vprašanjem, ki zadeva pomanjkanje doma za Slovence v Reziji. V zadnjih časih so se stvari hudo zapletle z javno upravo, ki ne nudi potrebnih prostorov. Postavlja se vprašanje po gradnji nove stavbe. Izvršni odbor je potrebo Slovencev v Reziji po lastnem kulturnem in prosvetnem domu odločno podprl, saj bi brez tega bili oškodovani, ker bi bilo kulturno in prosvetno delovanje močno okrnjeno in postavljeno pod vprašaj. Izvršni odbor je obravnaval tudi priprave na srečanje z vladnim podtajnikom Saverijem Rupertom, ki mu je italijanska vlada zaupala odnose s slovensko narodno skupnostjo v Italiji. Izvršni odbor je pozitivno ocenil skupne priprave, ki so se zvrstile v tem času. Pomembno je, da se na ta prvi obisk pripravimo čim bolj usklajeno ter se vladnemu podtajniku predstavimo kot enotna skupnost.

Izvršni odbor SSO je tudi pozitivno ocenil potek številnih občnih zborov članic, na katere je bila krovna organizacija vabljena. Kljub težavnemu obdobju je še vedno čutiti veliko vitalnost, ki je izraz pripadnosti ter požrtvovalnega dela številnih ljudi, katerim gre priznanje in hvaležnost Sveta slovenskih organizacij.

Ob izidih nedeljskih upravnih volitev

Politična podoba Italije v razkroju

Izidi pravkar končanih delnih upravnih volitev v raznih delih Italije so, kot kaže, potrdili predvidevanja, da se v zadnjem obdobju v državi dogajajo globoke spremembe v gledanju državljanov na delovanje politikov in strank, ki se odražajo v vedno večji odmaknjenosti od "politike" in njenih najbolj izpostavljenih predstavnikov, ki zavzetemu delu za skupno dobro predpostavljajo zasledovanje parcialnih in v mnogih primerih zgolj osebnih koristi.

Odmaknjenost državljanov od zanimanja za javne zadeve je čutiti že več let, tako da po podatkih zadnjih raziskav javnega mnenja zajema že nad polovico volilnega zbora. To je očiten znak, da v "deželi italijanski" nekaj ni v redu. Tudi o kaki splošni poštenosti v delovanju strank in politikov je tvegano govoriti. Prav v zadnjem času so sodni preiskovalci odkrili nezakonito uporabljanje državnih prispevkov za kritje volilnih stroškov s strani vodilnih ljudi Severne lige, ki so se do včeraj demagoško trkali na prsi, da je njihova stranka edina poštena politična sila v Italiji. Spomnimo naj samo na njena odmevna gesla o "pokvarjenosti" rimskih krogov, ki je nazadnje zajela Ligo samo, kar je stvarno izpodbilo dno njeni javno razglaševani politični in siceršnji poštenosti.

Mario Monti in Susanna Camusso

Ta in še drugi razkriti primeri o izrabljanju javnih denarnih prispevkov, ki jih stranke redno prejemajo za "kritje volilnih stroškov", v drugačne namene in celo v finančne posle, so močno pretresli javnost in sprožili ostro nasprotovanje financiranju strank iz državnih fondov. To je na drugi strani povzročilo zaskrbljenost v prizadetih političnih strankah, ki sedaj mrzlično iščejo pot, kako bi potolažili razburjene volivce morda s tem, da bi se odrekle delu omenjenih denarnih prispevkov. Za vsakršno spremembo pa je treba predhodno spremeniti sedanjo zakonodajo na tem področju, in to čim prej, kajti parlamentarne volitve so pred vrati (spomladi 2013).

Politične stranke v Italiji pa se znajdejo v hudih težavah politične narave po umestitvi "tehnične" Montijeve vlade, ki jo je parlament, kot vemo, pooblastil, da z ustreznimi ukrepi izpelje državo iz nevarnosti finančnega zloma in omogoči gospodarsko rast, zmanjša brezposelnost in omogoči ustvaritev novih delovnih mest zlasti za mlade.

Predsednik vlade Monti sedaj izpolnjuje program, ki so ga z zaupnico potrdili izvoljeni parlamentarni predstavniki vseh treh največjih strank, to se pravi Ljudstva svobode, Demokratske stranke in Sredinske zveze UDC. Marsikateri vladni ukrepi niso vedno pogodu omenjenim strankam, ki jih skušajo "izboljšati" s političnim posredovanjem, da tako rešijo videz pred volivci. Vendar ne dosežejo vsega, kar zahtevajo, a nazadnje jim ne preostane drugega, kot da glasujejo za vladne ukrepe. Predsednik Monti pa s svoje strani opominja omenjene stranke, da so se obvezale podpirati njegovo vlado za uresničitev sprejetega programa za izhod iz sedanje krize.

Vprašanje zase so odnosi med Montijevo vlado in tako imenovanimi družbenimi sorodniki, t. j. sindikati. V času Berlusconijeve vlade niso vsi trije glavni sindikati vedno nastopali enotno, sedaj pa naravnost tekmujejo med sabo, kdo bo bolj odločen in nepopustljiv v svojih zahtevah, da si s tem ohranijo naklonjenost članstva. Večkrat se tudi skušajo predstaviti za boljše poznavalce gospodarskih razmer na posameznih področjih kot vlada in njeni ministri. Takšno zadržanje si lahko privoščijo, ker jih ne čaka glasovanje v parlamentu, kot velja za politične stranke.

Montijevo vlado čaka sedaj izredno zahtevna naloga, kako bo po sprejetju nepriljubljenih proračunskih klestenj in novih davčnih bremen z ustrezno gospodarsko in finančno politiko spodbuditi proizvajalne dejavnike, da sprejmejo načrt za začetni zagon gospodarskih dejavnosti in s tem za gospodarsko rast, ki bi omogočila izhod iz kriznega stanja.

Alojz Tul

Predstavitev monografije o boleči preteklosti

Slovenci v taborišču v Monigu

V dvorani knjigarne Marton Ubik v Trevisu so 30. aprila predstavili monografijo, ki obravnava del naše, a tudi hrvaške in italijanske boleče bližnje preteklosti. Gre za italijansko fašistično taborišče za civiliste iz zasedenih delov Slovenije in Hrvaške v še danes delujoči vojašnici v Monigu, torej predmestju Trevisa v Venetu.

Od julija 1942 do septembra 1943 je krajši ali daljši čas živelo v njem od osem do deset tisoč internirancev: moških, žensk, otrok in ostarelih. Kakih 230 jih je umrlo zaradi lakote in bolezni. Med njimi je bilo kar 53 otročičkov in otrok. V poletju 1945 pa je dobre tri mesece prebila v njem še skupina do 1.200 slovenskih civilistov, tokrat beguncev iz komunistične Jugoslavije.

Knjigo, ki obsega 504 strani s številnimi fotografijami in reprodukcijami dokumentov ter umetniških del taboriščnikov, je napisala zgodovinarka, višješolska profesorica iz Trevisa Francesca Meneghetti. Pod naslovom *Di la' del muro, Il campo di concentramento di Treviso (1942-43) – Onstran obzidja, Koncentracijsko taborišče v Trevisu (1942-43)* jo je izdal krajevni inštitut za zgodovino odporništva in sodobne družbe ISTRESCO (Istituto per la Storia della Resistenza e della Società Contemporanea della Marca Trevigiana).

Okroglo mizo ob predstavitvi knjige je vodil ravnatelj inštituta ISTRESCO prof. Amerigo Manesso, dobrih sto prisotnih pa je najprej nagovoril njegov predsednik, zgodovinar in pisatelj prof. Ernesto Brunetta.

Okrogla miza o knjigi o taborišču v Monigu. Od leve: Ivo Jevnikar, avtorica Francesca Meneghetti, predsednik ISTRESCO Ernesto Brunetta, Carlo Spartaco Capogreco in ravnatelj ISTRESCO Amerigo Manesso.

O problematiki fašističnih taborišč za civiliste je spregovoril vodilni italijanski strokovnjak prof. Carlo Spartaco Capogreco z Univerze v Kalabriji, ki se je dotaknil tudi "pozabe" hudodelstev in lažne samopodobe v Italiji ter nekaterih točk obravnavane monografije, ki so se ga posebno dotaknile.

Tržaški časnikar Ivo Jevnikar, ki je avtorici posredoval nekaj slovenskih virov in pa gradiva o verski oskrbi v taborišču, za knjigo pa je prispeval tudi spremno besedo (sklepno besedo je napisal ravnatelj Državnega arhiva v Trevisu dr. Franco Rossi), je predstavil vsebino študije. V uvodnem poglavju prof. Meneghetti kratko oriše italijansko-jugoslovanske odnose in okupacijo Jugoslavije. V poglavju Onstran obzidja popisuje življenje in smrt v taborišču, v poglavju Tostran obzidja pa problem "pozabe" v Trevisu, odgovornosti različnih oblasti, a tudi človekoljubna omrežja in posameznike, ki so pomagali internirancem. Veliko podatkov je tudi za slovenske poznavalce novih.

Pred razpravo je spregovorila še avtorica, ki se je zahvalila celi vrsti ljudi, ki so ji pomagali s podatki in gradivom. Podčrtala je, da se je pobuda za raziskavo rodila v njej kot pedagoginji, veliko pozornost pa je posvetila posameznim likom in usodam, ki jih opisuje v knjigi.

V drugi polovici maja bo predstavitev knjige tudi v Trstu in Ljubljani.

Povejmo na glas

Brez pravične porazdelitve bodo odpori

Brez pravične porazdelitve bremen krize so možni zelo hudi odpori in ostri protesti. To je najnovejša ugotovitev vrha Evropske unije, kar pomeni, da bi bila nujna večja previdnost pri sprejemanju varčevalnih ukrepov, in to za vse države članice. Narašča torej vsesplošna nejevolja t. i. srednjega in toliko bolj nižjega sloja, ki prispevata levji delež pri reševanju za zdaj neustavljive krize. Večini ljudi, to sta v bistvu srednji in nižji sloj, postaja vsak dan bolj jasno, da v vzdrževanje državnih blagajn niso vključeni vsi in da se zniževanju življenjske ravni uspešno in cinično izmikajo višji oziroma bogati sloji. Pri tem jih izdatno podpira visoka politika, ki očitno sodi v kategorijo najpremožnejših, saj ne manjka nenehnih zatrjevanj, kako je bogatih premalo, da bi njihov večji prispevek kaj vplivnejšega pomenil. In tako imamo na eni strani eno desetino premožnih, ki posedujejo skoraj polovico premoženja vseh državljanov, na drugi strani vse ostale in tudi revne, ki so ali bodo prizadeti pri pokojninah, zdravstvu in vsakršni socialni pomoči. Stanje pa že sicer ni rožnato, saj npr. v Italiji le vsak drugi upokojenec premore pokojnino višjo od tisoč evrov, vsak sedmi pa ne dobiva niti petsto evrov na mesec, da ne govorimo o vse večji brezposelnosti s posebnim poudarkom na mladih, kjer je na cesti že kar vsak tretji med njimi. Postaja jasno, da dosedanji varčevalni ukrepi, mnogokrat dobesedno kruti, stanja ne izboljšujejo, kvečjemu recesijo upočasnjujejo in preprečujejo še trše padce. Kako neizprosni so ukrepi, dokazuje med drugim primer Španije, kjer je nova vlada pred dvema tednoma odpravila brezplačna zdravila za upokojence in zvišala šolnine za študente, čemur so sledile velike protestne manifestacije. V takšnem duhu se ni mogoče čuditi ugotavljanju, kako smo na pričetku zatona socialne države, ki da je bila možna v povojnih desetletjih, sedaj pa zanjo preprosto ni denarja. Kot da bi bila socialna država luksus, ne pa osrednja pridobitev razvite civilizacije. Zavzetost za socialno državo žal vidno in hitro slabi, kar gotovo ni dobro znamenje in spominja na kapitulacijo. V takšnem vzdušju, ki ga slej ko prej narekujejo trgi s svojo skrajno materialistično logiko, lahko prepreči družbeno rahljanje in nejevoljo večinskega srednjega sloja le vključitev vseh, tudi tistih najmočnejših, v prenašanje bremen in izgub, ki jih prinaša s seboj kriza. Z drugimi besedami večja pravičnost, o kateri se ogromno govori, a verjetno zato, da se potem zelo malo naredi. In kako je v nelahkih časih krize z nami, z našo narodno skupnostjo v Italiji? Nas kriza prizadeva ali ne? Koliko mladih ne dobi dela in kako je z brezposelnostjo odraslih? Kako je z našimi tvrdkami in podjetji, se njihovo število zmanjšuje bolj kot znotraj večinskega naroda ali manj? Takšni, vsekakor neprijetni podatki so nujni, sicer bomo težko načrtovali svojo prihodnost.

Janez Povše

S 1. strani

Nedeljske volitve so prinesle...

In ravno primarne volitve so bile po mnenju novega župana zarodek končne zmage: "SSk tedaj ni pričakovala takega uspeha, bil pa je prvi korak v pravo smer", je dejal Kukanja, ko je neuradno že nastopil svoj položaj: pred občinsko palačo mu je dosedanji župan Giorgio Ret simbolno predal 'ključe' poslopja in trobojnico, ki pa si je Kukanja ni hotel nadeti, "saj bo potrditev volilnega soočanja razglašena šele jutri (to je v torek, 8. maja, op. ur.) ". Vladimir Kukanja se je z volilno zmago vrnil na nekdanje službeno mesto, saj je več desetletij služboval v domači občini; delal je v demografskem in knjigovodskem uradu, zadnja leta pa je vodil anagrafski urad. Najbrž je bil Kukanja do upokojitve priljubljen med sodelavci: težko bi si drugače razlagali veselje, s katerim so ga njegovi nekdanji kolegi pričakali pred županstvom: objemi, poljubi, celo solze...

Kmalu zatem se je na trg pred občinsko palačo pripeljal kandidat desnosredinske koalicije Massimo Romita, ki je Kukanji gentlemensko čestital, novinarjem pa izjavil, da je "2.055 vsekakor dober rezultat za desno sredino. Kot pa sem pravkar povedal svojemu tekmecu Vladimirju Kukanji, je sedaj čas, da v obdobju po Retovem županovanju sedemo za mizo in načrtujemo prihodnost naše občine. Naša stran je pripravljena nadaljevati pot, ki smo jo v zadnjih letih začeli. Upam, da bo župan Kukanja imel posluh za vse, saj mora biti župan vseh občanov". Priložnostne besede in želje, ki pa bodo po vsej verjetnosti težko zagledale luč. Težav v občini je ničkoliko, najprej bo potrebno temeljito proučiti finančno stanje uprave, nato bo čas za začetek udejanjanja prizadevanj in obljub iz volilne kampanje.

Sekcijski tajnik Edvin Forčič, dolgoletni akter stranke lipove vejice v Nabežini in ponovno potrjen v občinski svet, je zmago Vladimirja Kukanje, to je slovenskega kandidata, ocenil za "vrnitev v neko normalnost, ki se je svojčas prekinila". To zaradi velikih špekulacij v zvezi s Sesljanskim zalivom in zaradi nesposobnosti tedanjega župana Voccija, "ki je v svojo koalicijo vnašal le razprtijo. Samo Slovensko skupnost je potisnil v opozicijo". Sedanji rezultat pa je Forčič ob zmagi Vladimirja Kukanje zabeležil za dobrega, "saj je SSk po Demokratski stranki druga stranka levosredinske koalicije". Dober, sicer ne izjemen rezultat, kateremu je navsezadnje botrovala prisotnost občanskih list. "Če so po eni strani te liste pripomogle k zmagi koalicije, so po drugi odvzele strankam nekaj glasov. " Kljub temu pa je Kukanja prejel nekaj pomembnih glasov celo v naselju Sv. Maura. Novo upravo bo čakalo težavno delo: začeti bo treba tam, do koder Retova uprava ni segla, se pravi "v osrčju naših vasi".

Zmagovalcu Kukanji čestita tudi pokrajinski tajnik SSk Peter Močnik, ki se v tiskovnem sporočilu med drugim veseli, da je tudi občina Devin-Nabrežina obrnila končno stran ter izvolila župana, ki je izraz celote domačega prebivalstva. "Zmagala ni oseba, ki je imela na svoji strani celo upravo in močne aparate, temveč oseba, ki je znala prisluhniti potrebam ljudi, tudi mlajšim. Sedaj čaka celo koalicijo velika odgovornost, saj volivci pričakujejo tudi bistvene spremembe in večjo pozornost s strani politike na splošno, ki se bo morala v krizi prenoviti".

Ob Edvinu Forčiču, ki je prejel 60 preferenc, bo v občinskem svetu v vrstah večine kot predstavnik SSk sedel še Mitja Terčon (33). Štiri svetnike bo imela Demokratska stranka (Marisa Skerk 163 preferenc; Massimo Veronese 87; Roberto Gotter 44 in Michele Moro 42), Zveza levice dva svetnika (Elena Legiša 47 in Tatjana Kobau 43), ostale komponente koalicije pa bodo imele po enega predstavnika (Walter Ulcigrai 67 iz Liste Kukanja in Maurizio Rozza 72 iz vrst Sel). V opoziciji bodo sedeli županski kandidat Massimo Romita 135 in Daniela Pallotta 135 in Andrea Humar 112 iz vrst Ljudstva svobode, Giorgio Ret 94 in Tjaša Švara 66 iz Liste Ret in Silvia Iurman Bencich 55 kot predstavnica Občanskega projekta za Devin-Nabrežino. Glede list pa ostaja Ljudstvo svobode prva stranka v občini (18%), sledijo ji Demokratska stranka (16%), Lista Ret (12%), Občanski projekt za Devin Nabrežino (11%). Slovenska skupnost je na petem mestu (8%).

IG

Romoli spet župan Gorice
SSk izvolila tri občinske svetnike

V Gorici ostaja vse po starem. Izidi občinskih volitev, ki so se končale v ponedeljek popoldne, so jasno potrdili, da bo v naslednjih petih letih goriški župan spet Ettore Romoli (9329 glasov / 51,5%). Kljub neugodnemu političnemu trenutku (v Italiji je desna sredina povsod nazadovala), uveljavitvi novih političnih gibanj ter vse večjemu številu ljudi, ki opuščajo volilno pravico, je Gorica še enkrat zaupala svojo upravo desnosredinski koaliciji (7605 glasov / 50,85%). To je prvi jasen podatek, ki ga lahko razberemo. Nedvomno je bila ključna povezava med desno sredino in Severno ligo. Tudi ta je v Gorici pridobila, kar je prav tako v nasprotju z vsedržavno sliko.

Leva sredina si je po novembrskih primarnih volitvah veliko prizadevala, da bi na goriški občini prišlo do zamenjave. Volivci pa so se v nedeljo in ponedeljek odločili drugače. Giuseppeju Cingolaniju (6629 glasov / 36,6%) je sicer uspelo v tem, da je zedinil vse levosredinske politične sile, to pa ni bilo dovolj, da bi prepričal goriške občane. Podatki so dovolj zgovorni in iskanje razlogov za tak razplet dogodkov bo v naslednjih dneh glavna naloga političnih predstavnikov. V levosredinskem taboru so se pod pričakovanjem odrezale vse stranke. Še najbolj očiten je rezultat Demokratske stranke (17,11%) in pa Foruma, ki v goriškem občinskem svetu ne bo imel svojih predstavnikov (pred petimi leti je prejel 19,99% glasov). Prijetno presenečenje je občanska lista "Gorizia e' tua", ki je izvolila kar 3 predstavnike (1207 / 8,07%).

Župan Ettore Romoli

Marilka Koršič

Walter Bandelj

Božidar Tabaj

V županski boj sta se podala tudi dva druga kandidata. Manuela Botteghi za "M5s" in Fabrizio Manganelli z lastno listo. Prva je dosegla zares izreden rezultat (1779 / 9,82%) in izvolila še dva svetnika, kar je tudi v skladu z vsedržavnim rezultatom. Manganelli pa je močno zaostal (376 / 2,08%).

Kakšen pa je rezultat slovenskih kandidatov? Na raznih, predvsem levičarskih listah, je nastopilo kar precejšnje število slovenskih kandidatov. Zaradi slabih rezultatov pa ni bil izvoljen nobeden. Mogoče je ta podatek vreden resnega razmisleka. Drugačen razplet se je pojavil na listi Demokratske stranke, ki je izvolila pet Slovencev, na skupno sedem izvoljenih. Največ preferenc je prejel David Peterin (219), ki je bil edini kandidat slovenske komponente v Demokratski stranki. Izvoljeni so bili trije kandidati SSk: Marilka Koršič (150), Walter Bandelj (145) in Božidar Tabaj (120). Za SSk je nastopala tudi Alenka Drobež, ki pa ni prejela zadostnega števila preferenc (28). Kot zadnja je bila na listi Demokratske stranke izvoljena še Daria Kogoi, ki je prejela 85 preferenc. Čeprav v drugačni sestavi, bomo tako Slovenci v goriškem občinskem svetu ohranili dosedanje predstavništvo.

Kandidati stranke Slovenska skupnost so dosegli zelo dober rezultat, pa čeprav so nastopali v poraženem taboru. Vsi trije izvoljeni so dosegli izredno visoko število osebnih preferenc. Če seštejemo preference vseh štirih, pridemo do števila 443, ki je res spodbudno. Če bi bilo še nekoliko več časa na razpolago, bi morda lahko računali še na uveljavitev Alenke Drobež, ki se je prvič preizkusila v politični kampanji. Naj kot podatek navedemo, da so trije kandidati SSk leta 2007 prejeli skupno 366 preferenc, leta 2002, ko je zmagal Vittorio Brancati, pa je SSk izvolila štiri svetnike s skupno 581 preferencami.

Za konec je prav poudariti dejstvo, da s splošnim rezultatom ne moremo biti zadovoljni. Desnosredinske uprave so imele vedno negativno nastrojen odnos do pravic Slovencev. Kako bo v prihodnje, bomo videli. Veliko vprašanje pa zadeva levosredinski politični tabor. S takimi rezultati ni prihodnosti, zato bo treba premisliti vse politično nastopanje. In to je naloga, ki jo morajo opraviti predvsem Slovenci v Gorici.

Julijan Čavdek

Zadovoljstvo Sveta slovenskih organizacij

Pozdrav slovenskemu županu v Devinu-Nabrežini

Svet slovenskih organizacij čestita Vladimirju Kukanji za izvolitev na županskо mesto in mu želi uspešno delo pri upravljanju občine Devin-Nabrežina. Posebno zadovoljstvo pa je v tem, da se na to mesto vrača Slovenec, kar smo pričakovali skoraj 25 let. Dogodek ima svoj zgodovinski pomen, saj to dokazuje, kako lahko tudi kot Slovenci uspemo dokazati zmožnost upravljanja občine, njenih javnih uslug in občinskega teritorija. Predvsem pa ima svoj pomen, da lahko imamo slovenskega župana v občini, ki je zgodovinsko poseljena s slovensko prisotnostjo. To zahteva posebno občutljivost, ki smo jo v vseh teh letih nekoliko pogrešali. Ob izvajanju vseh pravic glede javne rabe slovenskega jezika, tako na dokumentih kot pri zunanjih napisih in smerokazih, je pomemben tudi vidik upravljanja teritorija. Ta mora spoštovati prisotnost in potrebe slovenske narodne skupnosti ter njenih tradicionalnih oblik razvoja, še posebno na področju kmetijstva, obrtništva in gospodarske dejavnosti.

S 1. strani

Slovo od g. Žerjala

Zaradi slovenščine je imel težave s predstojnikom, kmalu tudi s škofom Santinom. Za to, da tedaj ni zapustil bogoslovja, imata velike zasluge Jakob Ukmar in goriški nadškof Carlo Margotti, ki je Žerjalu veliko pomagal. Na poseben način so ga zaznamovala leta študija, ki jih je preživel v Rimu, in različne osebnosti, ki jih je tam srečal. Kot gojenec Germanicuma-Hungaricuma je namreč nadaljeval študije na filozofski in teološki fakulteti na Gregoriani. Bivanje v večnem mestu je bilo zanj zelo zanimivo tudi zaradi stikov z drugimi veroizpovedmi; Gemanicum je namreč vpeljal ekumenskega duha, zato so bili njegovi gojenci v stiku z evangeličani ter z Rusi, s Čehi, Hrvati, Slovaki in s katoličani vzhodnega obreda, ki so obiskovali Russicum. V duhovnika ga je v Rimu 10. oktobra 1955 posvetil kard. Clemente Micara. Novo mašo je pel 10. oktobra 1955 v cerkvi na Foro Ulpiano, pridigal je škof Fogar. Pokojnik se je rad spominjal, kako so bili nato vsi novomašniki vabljeni v Castelgandolfo na sprejem k papežu Piju XII., ki je z g. Vilijem izmenjal nekaj besed v nemščini, ker je pač obiskoval Germanicum.

Junija 1956 je g. Žerjal dosegel licenciat iz teologije, teoloških študijev pa ni mogel dokončati z doktoratom, kot si je to želel, ker ga je škof Santin poklical v Trst. V letih 1957-59 je bil kaplan na Opčinah, nato v Barkovljah, od junija 1968 do poletja 1991 pa župnik na Opčinah. Veliko let je bil tudi katehet na osnovnih, srednjih in tudi višjih šolah na Tržaškem; najdaljše obdobje, kar 25 let, na klasičnem liceju Prešeren pri Sv. Ivanu. Leta 1993 je na povabilo goriških sobratov prevzel skrb za župniji Gabrje-Vrh Sv. Mihaela in Rupa-Peč, kjer je ostal, dokler je bil pri močeh. Leta 2001 je tam organiziral ljudski misijon, oktobra 2005 pa je slovesno praznoval zlato mašo. V letih 1999-2009 je redno sodeloval z našim tednikom; za naše bralce je namreč – redno kot malokdo drug (nemška šola!) - pripravljal tehtne in poglobljene zapise o nedeljskem evangeliju. Na uredništvu smo ga vedno cenili in ga bili veseli, saj je bil do nas s svojimi spodbudnimi besedami vedno prijazen in prijateljski. Kot dušni pastir je bil skrben in natančen, posebno se je odlikoval po skrbi in pomoči ostarelim in bolnikom.

Slovo v Gabrjah

V četrtek, 3. maja, so se od njega poslovili goriški verniki z žalnim obredom v cerkvi v Gabrjah tik ob župnišču, ki je bilo njegov "goriški dom". Zbrala se je velika množica iz vse Goriške, pa tudi iz Tržaške. V spremstvu številnih sobratov je evharistično daritev vodil nadškof msgr. Dino De Antoni, ki je v homiliji povedal, da smo "izgubili duhovnika, prijatelja in velikega gospoda". V odnosu z ljudmi, sploh pa po značaju in vzgoji, ki jo je prejel v kolegiju Germanicum, je bil namreč g. Vili "velik gospod", je poudaril nadškof. V Rimu se je naužil mednarodnega duha, dihal je z obema pljučnima krilom, z zahodno in vzhodno krščansko tradicijo. Bil je zgled svobodne, osebne, zrele in trdne vere, ker je "Kristusa nosil v srcu in na ustnicah". Tudi on je doživel hude preizkušnje, t. i. temno noč in molk Boga, vedno pa se je znal napajati pri večnem viru evharistije, je še povedal msgr. De Antoni, ki je pred odhodom poljubil krsto. V imenu župnijske skupnosti se je Verena Čevdek zahvalila Bogu za dar življenja g. Viljema, obenem se je poslovila od "župnika vseh nas" in se mu iskreno zahvalila za očetovsko poslanstvo. Bil je človek odprtih rok, vsakomur prijatelj, radodaren in nasmejan, vzor trdne in neomajne vere, ki je za sabo pustil veliko dobrega. V slovo so mu med obhajilom zapeli otroci ob zvokih kitare, ob koncu obreda pa še zelo ubrano in občuteno dekleta skupine Bodeča neža in Moški zbor Skala.

Pogreb na Opčinah (foto IG)

Pogreb na Opčinah

"Bil je dober in zvest duhovnik, bil je zaveden Slovenec, ki je ljubil svojo zemljo in njene ljudi". S temi besedami je škofov vikar za Slovence v tržaški škofiji g. Tone Bedenčič orisal lik g. Viljema Žerjala na pogrebnem bogoslužju, ki je bilo v petek, 4. maja, v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, to je v kraju, kjer je pokojni služboval več kot dve desetletji. Slovesno bogoslužje je ob somaševanju g. Bedenčiča in današnjega openskega dušnega pastirja ter dolgoletnega Žerjalovega sodelavca g. Franca Pohajača in slovenskih duhovnikov s Tržaškega in z Goriškega daroval tržaški upokojeni škof Evgen Ravignani. Ta je pokojnika dobro poznal, saj je z njim delil študijska leta, prav tako sta istega leta bila posvečena v duhovnika. Pred množico vernikov in pred mnogimi sorodniki g. Žerjala je g. Bedenčič v homiliji poudaril, "da se je pokojni prav v tej cerkvi razdajal za župljane, katerim je posredoval veselje krščanskega upanja, to je večnega življenja". Te vrednote je g. Žerjal tankočutno delil z verniki, a tudi z dijaki kot šolski katehet. Pogrebna maša je ob petju domačega cerkvenega zbora sv. Jernej pod vodstvom Janka Bana in orgelski spremljavi Davida Lenisse zvenela zato tudi kot prošja, naj bi Bog obdaril naš slovenski zamejski prostor z novimi mladimi dušnimi pastirji, ki naj bi ob zgledu velikih duhovnikov, kakršen je bil g. Žerjal, vodili vernike na poti krščansko-katoliškega etosa. Še kako pomenljive so bile zato besede g. Franca Pohajača, ki se je g. Žerjala spomnil kot učitelja, ki ga je kot kaplana spremljal celih 23 let: "Vem, da me boš odslej še naprej vodil in podpiral", je dejal. Poslednje zemeljsko slovo od g. Žerjala je bilo po maši na domačem openskem pokopališču, kjer so se sorodniki in domačini ob petju Moške skupine sv. Jernej še zadnjič poklonili zavednemu Slovencu in velikemu duhovniku, ki bo v njihovem srcu ostal v trajnem spominu. / DD, IG

Dobrota dela svet lepši in boljši

Dan odprtih dlani

Večkrat sem se vprašala, zakaj je dan upora dela prost dan, celo državni praznik. V iskanju zgodovinske potrditve je zapisano, da je bil davnega leta 1941 v Vidmarjevi hiši dogovorjen upor. V zgodovini je bilo veliko uporov, sama se vedno ob tej besedni zvezi spomnim na Puntarsko pesem Iztoka Mlakarja, ki zelo grozljivo opeva, kako so zažgali grad in kako je tekla kri. In tudi v drugih uporih je tekla kri, čigava, gotovo ne tistih, ki so ljudi podžigali k uporu, pač pa tistih, ki so sledili njihovi ideologiji. Žal se to skozi zgodovino ponavlja in zgodovina je za modre ljudi najboljša učiteljica. Zato srčno upam, da nam praznik upora ne bo vodilo, da se bomo upirali proti vsemu, ki ni v domeni nas samih ali naših somišljenikov. Če se torej iz tega praznika nekaj naučimo, je prav, če pa bomo kričali parole, ki nimajo zveze z današnjo stvarnostjo, potem se bo potrebno upreti tistim, ki namesto zdrave pameti slavijo upor.

Bolj kot žoga na nogometnih igriščih nas v teh dneh zaposluje dobesedno brcanje med vlado in nekaterimi sindikati. Ne poznam pravil nogometa, nedvomno pa je rezultat tekme poznan šele, ko sodnik odpiska konec. Pri iskanju dogovora o varčevalnih ukrepih pa je bilo vse preveč očitno, da tekme ne rabimo, saj je že na začetku bilo jasno, da je edini želeni rezultat pogajanj stavka, ki je bila kot pri športni stavi napovedana že veliko prej. Torej upor pred uporom. Da ne bo pomote, ne razsojam, kdo ima prav in kdo ne, želim le povedati, da si za izhod iz krize moramo prizadevati vsi, zato je tokrat še posebej potrebna poštena igra. Kot sodelavka Karitas dokaj dobro poznam problematiko brezposelnih in obubožanih delavcev na Primorskem, zato me je v srce zadelo sporočilo, da je na dan stavke na Sabotinu nad Gorico zaplapolala zastava s srpom in kladivom. Dragi tovariši, ki vas je sram povedati, kdo ste, a res ne razumete, da ste jo izobesili na napačnem kraju? Bodite vsaj enkrat pošteno pogumni in jo izobesite tam, kjer delavci resnično trepetajo za svoje pravice. Če bi jo izobesili na Primorju, bi vam zaploskala.

Tako pa je prodajanje megle trenutno najboljši posel, ki ga privilegirani tovariši še vedno želijo suvereno opravljati. Brkati stric še vedno govori o suverenosti in odrekanju, o pravici, za katero misli, da jo je on vzel v zakup, in pravi, da Evrope ne potrebujemo. Prav, kaj pa takrat, ko koristimo sredstva iz evropskih skladov, zakaj pa takrat tovariši ne rečejo: "Gospodje iz Bruslja, ne, hvala". Potrebno se bo sprijazniti, da je vreča ena, prazna ali polna, ne moja ali tvoja, temveč naša.

Ob vsem tem učenju demokracije pa me nekatere stvari vznemirjajo. Ni mi jasno, kako so lahko vodilni gospodje sindikalisti zdržali vse sisteme. V letih naše samostojnosti so se zamenjale vlade, predsedniki, poslanci, direktorji, bankirji, celo škofje, edino najbolj glasni vodje sindikatov so ostali isti in previharili vse viharje. Prilagajanje vsakršnemu položaju ti nehote da misliti, da skrbijo najprej zase. Nihče med njimi ne reče, da bo odstopil, če ne bo dosežen cilj, ki si ga je zastavil, nihče ne reče, da se je prvi pripravljen odpovedati delu plače ali regresa. Nihče, in kako naj verjamemo, da mislijo resno to, kar govorijo? Kje so bili v letih, ko so se dogajala odpuščanja, ko se niso odvajali prispevki, ko so bili ljudje mesece brez plače? A res niso videli, a res niso poznali poti iz svoje pisarne pred parlament?

Zavedam se, da smo sodelavci Karitas zadnji v verigi pri blažitvi težkega socialnega stanja, saj vse delamo prostovoljno, vse, kar lahko pomagamo, je v glavnem dar ljudi, ki jim ni vseeno za sočloveka. Pa vendar se tudi zavedam, da smo med prvimi v verigi, ki nesrečnim in brezpravnim ljudem prisluhnemo. In imamo kaj slišati. Krivice, ki se dogajajo, ljudi bolj bolijo kot izpad dohodka. V podjetjih pred stečaji se dobesedno dogaja razprodaja. Če se zopet dotaknem ajdovskega gospodarstva, ki je imelo ugled doma in v tujini, danes pa le še burja gospoduje po betonskih halah. Potem pa pride na obisk predsednik države in se lokalni veljaki hvalijo z obrobnimi stvarmi, niti besede pa o brezposelnih, tajkunih in razprodaji podjetij. Propadla podjetja redko vplivajo le na lokalno okolje, veriga Primorja, Fructala, Lipe segajo preko meje Slovenije. Ko smo že pri lokalni problematiki, tudi gospod kardinal je rekel, da je finančni zlom Zvona lokalni problem; če bi bil lokalni problem, ne bi možakar na drugem koncu Slovenije, ki je prišel na Karitas po pomoč, z grenkobo povedal, da je zgubil delo in nima za preživetje, ker je zadnje prihranke vložil v mariborsko zgubo. To so pojavi, ki niso lokalni, to so pojavi, ki vsak po svoje zastrupljajo človeka tako močno, da pozablja na Boga.

Ko sem izvedela, da bo na škofijskem dnevu mladih v Postojni nastopil človek, ki po svetu pričuje o problematiki homoseksualnosti, sem si rekla: "Hvala Bogu, da tudi mladi v Cerkvi govorijo o tem. Sicer malo drugače, kot so nekateri propagirali po šolah, pa vendar v demokraciji je potrebno soočiti mnenja". Pa glej ga zlomka, kar naenkrat je bilo pričevanje označeno za neprimerno, škodljivo. Sama sicer menim, da se mladi soočajo s številnimi drugimi problemi, o katerih bi se dalo razpravljati na njihovem dnevu, pa vendar ne razumem, da je enim dovoljeno o tem govoriti, drugim pa ne. To ni dobro.

Veliko nas v teh dneh z grozo spremlja sojenje norveškemu morilcu Breiviku. Njegov zločin nad nedolžnimi, drugače mislečimi nima opravičila, njegova stisnjena pest je jasen dokaz, da mu ni žal. Morda je moja asociacija na stisnjeno pest in naša prikrita grobišča nepravična, pa vendar, me je strah in se sprašujem: "A niso bili tudi pri nas pobiti ljudje, žene in otroci samo zato, ker niso mislili tako kot njihovi morilci"? Razliko tragedije vidim le v tem, da Breivika pozna in obsoja ves svet, da sojenje poteka pred javnostjo, morilcev tisočev Slovencev pa nihče noče poznati, niti tistih, ki so rove skrbno zakrili, le stisnjena pest se ne odpre in Bog ne daj, da se ponovi.

In ob dnevu upora bi želela sporočiti prav to. Pogum za solidarnost je upor proti nasilju in to z mirom, dostojanstvom in ljubeznijo, ne s stisnjeno pestjo, temveč z odprto dlanjo. Kajti sovraštvo rodi sovraštvo, dobrota pa dela svet lepši in boljši.

Jožica Ličen

V nedeljo, 6. maja, je bil v župniji sv. Martina v Sovodnjah ob Soči velik praznik. Devet fantov in deklet je prvič pristopilo k obhajilni mizi. Erik, Aljaž, Mirko, Tina, Nikolas, Sara, Vasja, Aleks in Jana so prvič prejeli Kristusovo telo v svoja srca. Na ta pomembni življenjski dogodek so se pripravljali dve leti. Za njihovo pripravo so skrbeli župnik Karel Bolčina in katehistinji Monika Quaggiato in Karen Ulian. Zakrament prvega obhajila je praznik vse družine, predvsem pa predstavlja pomemben začetek v verskem življenju posameznika. Na to je opozoril g. župnik Karel Bolčina, ki je prvoobhajancem in njihovim staršem priporočil, naj temu zakramentu ostanejo zvesti in naj ga skupaj pogosto prejemajo, še posebno ob nedeljskih mašah. Sv. mašo so mladi prvoobhajanci sooblikovali z branjem beril, prošenj in zahval. Po končanem obredu so se zbrali v prostorih sovodenjskega župnišča za skupno praznovanje s sladkim prigrizkom.

Posvet katoliških tednikov v Fabrianu

Letošnje srečanje v znamenju družine

V mestu Fabriano v Markah je bilo od četrtka, 3., do sobote, 5. t. m., vsakoletno srečanje Združenja italijanskih katoliških tednikov (FISC) pod naslovom Prava vzgojna nujnost: družina pri delu, v šoli in pri športu. Tema srečanja se je navezovala na svetovno srečanje družin, ki bo konec tega meseca in v začetku junija v Milanu. Udeležencem so o vlogi in pomenu družine predavali strokovnjaki, profesorji, sociologi ter organizatorji svetovnega srečanja družin v Milanu. Letošnje srečanje so priredili kolegi škofijskega tednika L'Azione iz Fabriana ter škofije Montelica ob 100. obletnici izhajanja škofijskega tednika. Na srečanju v Fabrianu so bili tudi trije predstavniki tržaškega slovenskega časnika Naš vestnik: msgr. Dušan Jakomin s sodelavcema Aljošo Novakom ter Aljošo Vodopivcem, medtem ko je bil na posvetu o družini za naš časnik naš urednik Jurij Paljk. O pomenu družine kot osnovne celice zdrave družbe je spregovorilo izjemno veliko udeležencev, še posebej ob dejstvu, da je danes v naši družbi izjemno veliko "sodobnih oblik družin", saj je klasična oblika družine, ki jo sestavljajo oče, mati ter otroci, že več časa v globoki krizi.

Foto JMP

Aljoša Vodopivec, g. Dušan Jakomin, Aljoša Novak in Jurij Paljk

Poslanica papeža Benedikta XVI. za 46. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja

Tišina in beseda: pot evangelizacije

Dragi bratje in sestre!

V pričakovanju letošnjega svetovnega dneva sredstev družbenega obveščanja želim z vami razmišljati o nekem vidiku človekovega procesa komunikacije, ki ga – čeprav je zelo pomemben – včasih spregledamo in se ga moramo danes še posebej spomniti. Gre za odnos med tišino in besedo: dvema načinoma komuniciranja, ki morata biti uravnotežena, si slediti in se dopolnjevati, da tako omogočita pravi dialog in globoko bližino med ljudmi. Kadar se tišina in beseda medsebojno izključujeta, se komunikacija poslabša, bodisi zato, ker pride do nekakšne omame, bodisi zato, ker se ustvarja nekakšna hladna atmosfera; kadar pa se med seboj dopolnjujeta, komunikacija pridobiva vrednost in pomen.

Tišina je bistven element komunikacije in brez nje ne pride do vsebinsko bogatih besed. V tišini bolje slišimo in spoznavamo sami sebe, razvijamo in poglabljamo misli, jasneje spoznamo, kaj bi radi povedali oziroma kaj pričakujemo od drugega, in se odločamo, kako se bomo izrazili. Ko molčimo, omogočimo drugemu, da govori, da se izrazi, in tudi mi sami ne ostanemo brez primernega soočenja, navezani le na svoje besede ali svoje ideje. Tako se odpira prostor medsebojnega poslušanja, odpre se možnost za tesnejše medčloveške odnose. V tišini na primer lahko razumemo posebne elemente komunikacije med tistimi, ki se ljubijo: kretnje, mimiko in telo kot znamenja, ki razodevajo osebo. V tišini se oglašajo veselje, skrbi in trpljenje; ravno v njej pridejo posebej močno do izraza. Iz tišine se torej razvije še zahtevnejša komunikacija, ki zahteva občutljivost in sposobnost poslušanja, v katerih se pogosto razodeneta obseg in bistvo odnosa. Kjer se srečujemo z obilico sporočil in informacij, postane tišina nepogrešljiva za razlikovanje tega, kar je pomembno, od tega, kar je nekoristno ali postranskega pomena. Temeljito premišljevanje nam pomaga, da odkrijemo povezavo med dogodki, ki se nam na prvi pogled ne zdijo povezani; pomaga nam presoditi in analizirati sporočila. Na ta način lahko pridemo do skupnih uravnoteženih in pretehtanih stališč in dosežemo neko resnično skupno spoznanje. Zato moramo ustvarjati spodbudno okolje, kot neke vrste "ekosistem", v katerem bodo tišina, besede, slike in zvoki lahko med seboj uravnoteženi.

Današnjo dinamiko komunikacije v veliki meri usmerjajo vprašanja, na katera iščemo odgovore. Brskalniki in socialna omrežja so izhodišče za komunikacijo mnogih ljudi, ki iščejo nasvete, spodbude, podatke in odgovore. Medmrežje danes vedno bolj postaja prostor vprašanj in odgovorov; še več, človek je danes zasut z odgovori na vprašanja, ki si jih nikoli ni zastavil, in s potrebami, ki jih ne čuti. Tišina je dragocena, saj omogoča potrebno razločevanje med množico dražljajev iz okolja in številnimi odgovori, ki jih dobivamo ravno zato, da prepoznamo in se osredotočimo na res pomembna vprašanja. V kompleksnem in raznolikem svetu komunikacije se vsekakor pojavlja zanimanje mnogih za zadnja vprašanja človeškega bivanja: Kdo sem? Kaj morem spoznati? Kaj moram storiti? Kaj smem upati? Pomembno je, da sprejmemo ljudi, ki postavljajo ta vprašanja, in odpremo možnost za globok pogovor, ki ga bodo sestavljale tako besede in izmenjava mnenj, kot tudi vabilo k premišljevanju in tišini; le-ta je včasih lahko zgovornejša kot kak prenagljen odgovor in tistemu, ki sprašuje, omogoča, da se poglobi vase ter se odpre za tisto pot odgovora, ki ga je Bog zapisal v človekovo srce.

Ta poplava vprašanj v bistvu odraža nemir človeka, ki neprestano išče male in velike resnice, ki naj bi dale smisel in upanje njegovemu življenju. Človek se ne more zadovoljiti s preprostim in strpnim izmenjavanjem dvomljivih mnenj in življenjskih izkušenj: vsi smo iskalci resnice in to globoko hrepenenje nam je vsem skupno, še posebej v našem času, saj velja, da "ko si ljudje izmenjujejo informacije, že izmenjujejo sami sebe, svoj pogled na svet, upanja in ideale". (Poslanica za svetovni dan sredstev družbenega obveščanja 2011).

/ dalje

Deveta številka otroške revije Pastirček

Cvetoči maj Mariji v čast

"Rožni gaj, livada, v cvet odeta, / travnik – sami šmarnični oltarji! / Sredi njih Marija v zlati zarji / čaka nas vsa lepa, čista, sveta". Tako srčno poklanja Mariji, majniški kraljici, lirične stihe z naslovom *Njej, najlepši* rahločutna pesnica Ljubka Šorli. Pesem je objavljena na tretji strani devete številke otroške revije Pastirček, ki jo preseva misel na Marijo. Marijino pesem izpod peresa iste avtorice *Majnik* bodo mali pevci in njihovi pevovodje našli v rubriki *Zapoj z menoj* v uglasbitvi Patricka Quaggiata. Nebeški materi so posvečene šmarnice, lepa pobožnost, h kateri smo včasih otroci tako radi zahajali in postavljali Marijine oltarčke doma in v šoli. Kar tekmovali smo, kdo bo prinesel lepše cvetje Mariji v čast! Urednik Pastirčka Marijan Markežič v svoji beležki vabi velike in male otroke k šmarnicam in poslušanju šmarničnega branja. Hkrati pa se veseli z vsemi tistimi, ki bodo prvič pristopili k obhajilni mizi, in s tistimi, ki bodo prejeli zakrament sv. birme. Vse pridne risarje pa vzpodbuja, naj čim prej narišejo in pošljejo na uredništvo Pastirčka risbice za naslovno stran Pastirčka za leto 2012/13. Najlepše bodo nagrajene, čim več jih bo objavljenih. Barvice v roke, spretni slikarji, pa srečno pri delu!

Omamno dišeče šmarnice, ki jim ponekod pravijo solzice, so vzbudile pozornost Boža Rustje, ki je ob teh drobnih cvetkah spletel zgodbico, zakaj le-te rastejo v vlažni senci gozdov. Drobna, ponižna cvetica je protagonistka pripovedi Marize Perat *Cvet v zidni razpoki.* Avtorica s pripovedjo nevsiljivo poučuje, da ne smemo biti ošabni; nikogar ne smemo zaničevati, saj je vsak vreden svojega prostora pod soncem. Zelene travnike, polne različnega cvetja, nam prikliče v spomin tudi pokalica, v katero se je tokrat ob pomoči Ane Rupil in Danile Komjanc radovedno zazrl Pastirček. Vila Cirila in škrat Kosmat, ki ju tako prisrčno predstavlja Danila Komjanc, sta se na spomladnem sprehodu po gozdu zgrozila, ker sta v njem opazila vse polno nesnage. Škrat Kosmat z vrečo v rokah čaka, da mu otroci pomagajo počistiti onesnaženi gozd in ga srečno pospremiti iz zelenega blodnjaka. Po cvetoči jasi ob robu gozda lomastijo mladi medvedki, med katerimi je tudi sladkosnedi bratec ... Strip z naslovom *Pomladna zgodba* piše Antonella Delbianco. Zelena gosenica, ki ji gredo v slast mladi lističi, je pod drobnogledom v rubriki *Živali na vrtu.* Bralci bodo izvedeli, koliko škode lahko naredi ta žuželka, in jo po navodilih Tatjane Ban tudi izdelali iz embalaže za jajca. Mesec maj dela velike preglavice Packu Walterja Grudine, saj "ne finira maj. Moji kuaderni so puhni vaj". Nerodnežu Packu bi gotovo koristilo branje *Za mizo*; v zapisu Neža posreduje kar nekaj pravil lepega obnašanja pri obedu. Na ta "človeška" pravila pa se veselo požvižgajo levji mladiči, ko se 'mastijo' s plenom. Lev je namreč v središču pozornosti rubrike *Halo?* , ki jo je napisala in ilustrirala Paola Bertolini Grudina. Pomladno sonce je spet zvabilo strica Maksa na izlet. Svoje sopotnike je, po nasvetu Marijana Markežiča, peljal na Kolovrat na ogled *Muzeja na prostem*, ki je nastal iz donacije Evropske unije in s prispevki fumdacije *Poti miru v Posočju* in vabi na ogled ostalin iz prve svetovne vojne. V jezikovni kotiček je Berta Golob spravila vsa ločila; iz njihovega šegavega klepeta bodo otroci spoznali njihove značilnosti in njihovo uporabo. Za rast duha so v Pastirčkovi majski številki Jezusova prilika o izgubljenem sinu in izpolnjevanka o vesti ter rubrika *Kar lepo po vrsti.* Središčne strani Pastirčka so seveda namenjene malim dopisnikom, ki so jih tudi tokrat napolnili z lepimi zapisi in živobarvnimi risbicami. Med njimi so tudi tri zelo velike barvne fotografije: na eni so šolarji OŠ A. Sirk iz Križa pri Trstu s člani gledališke skupine O'Klapa iz Gorice, ki so pri njih odigrali lutkovno predstavo *Štirje fantje muzikantje*, na drugi so mali in veliki skavti na letošnjem jurjevanju, na tretji pa je med malčki vzgojiteljica pri Mladinskem domu v Gorici Martina Šolc, ki je vodila v vrtcih v Štandrežu in Sovodnjah delavnico *Skupaj je lepše* kot predstavitev delovanja Mladinskega doma. V Pastirčku so še zanimive igre, ki jih je za bralce izbrala Hema in ilustrirala Polona Kosec, sirovi štruklji, ki jih bodo otroci pripravili ob pomoči mamic, pa še razvedrilne zanke.

Tudi za majsko številko Pastirčka je večino ilustracij, ki jih bodo otroci po lastnih vzgibih pobarvali, prispevala Danila Komjanc, s katero ob smrti dragega moža sočustvujemo mali in veliki Pastirčkovi bralci in ji izrekamo najiskrenejše sožalje.

IK

Kratke

Zmagoslavje razuma: kako je krščanstvo pripeljalo do svobode, kapitalizma in razcveta zahodne družbe

Knjiga Zmagoslavje razuma ameriškega sociologa religije Rodneyja Starka od primera do primera dokazuje, da so se nosilci sodobne globalne družbe, kakor so na primer ideje razvoja, moderne znanosti, svobodnega odnosa do lastnine in kapitalizma, lahko razvili le v krščanski kulturi, je zapisal filozof Robert Petkovšek. Z vrsto nadvse zanimivih, pogosto presenetljivih prikazov in z argumenti podprtih razlag nam Rodney Stark prepričljivo predstavi ključno in odločilno vlogo katoliške Cerkve v razvoju sodobnega sveta k blaginji, svobodi in napredku ter spoštovanju človekovega dostojanstva. Knjiga me je tako pritegnila, da sem jo prebral na mah, je dodal pravnik Lovro Šturm. Knjiga, ki jo je prevedla Jerica Jerman, razbije stereotip o mračnem srednjem veku in nazadnjaškem katoliškem krščanstvu. Dokazuje, da so temelji spoštovanja posameznika in osebne svobode, kapitalizma in demokracije v krščanstvu. Razum, ki je bil cenjen kot orodje za razumevanje Boga, je postal orodje za razumevanje stvarstva. Obvezno branje v času, ko nas drugi dohitevajo z uporabo naših orodij, pa je knjigo ocenil gradbeni informatik Žiga Turk.

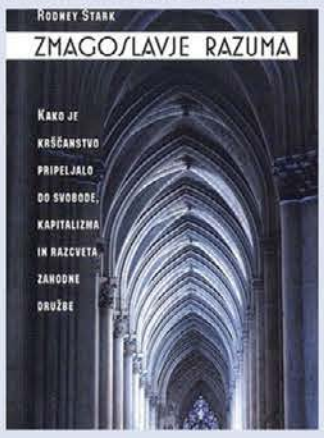

Diakonsko posvečenje v Trstu

Diakonsko posvečenje slovenskega bogoslovca Klemena Zalarja bo 2. junija 2012 ob 18.30 v cerkvi sv. Jakoba apostola v Trstu. Vabljeni slovenski verniki na Tržaškem in Goriškem. Po slovesnosti bo agapa v župnijskem oratoriju.

Vseslovensko srečanje mladih kristjanov

V veliki dvorani Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano bo v ponedeljek, 14. maja, od 17.30 dalje potekalo vseslovensko srečanje mladih kristjanov z naslovom Diagnoza: kristjan. Osrednja gosta na dogodku bosta dramski igralec Gregor Čušin in novinar Jože Možina. Glasbeni gostje bodo Anja Perat, Aleksandra Gartnar in Zdomci. Prereditev organizirata ustanovi Prebudimo Slovenijo in Socialna akademija. Informacije: tel. 00386 1 4399795, info@socialna-akademija. si, www. socialna-akademija. si.

www.insiemeaisacerdoti.it

INSIEME AI SACERDOTI

DUHOVNIKI POMAGAJO VSEM.
POMAGAJ VSEM DUHOVNIKOM.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

DAR ZA NAŠE DUHOVNIKE. PODPORA MNOGIM KORISTI VSEM.

Darujete lahko na 4 načine:

- Z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- Z kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- Z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah.
- Neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani: www.insiemeaisacerdoti.it

KATOLIŠKA CERKEV - C.E.I. Italijanska škofovska konferenca

Kratke

Lovska družina Pevma v novih prostorih

V prostorih nekdanjega župnišča v Pevmi je svoj sedež dobila tudi Lovska družina Pevma, ki je v sredo, 2. maja, slovesno proslavila odprtje svojega zbirnega centra za uplenjeno parkljasto divjad. Številne lovce in domačine je najprej pozdravil predsednik lovske družine Mario Leopoli. Povedal je, da je krajevna skupnost ugodila prošnji lovske družine, da bi imeli v tej stavbi svoje prostore, a da je bilo treba veliko dela, da so postali le-ti primerni za uporabo. V tristotih urah prostovoljnega dela so si lovci uredili klet, ki jo bodo odslej tudi uporabljali. Sledil je pozdrav predsednika Krajevne skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje, Lovrenca Peršolje, ki je poudaril pomen lokalnih društev in organizacij. Z ukinitvijo rajonskih svetov bodo namreč postala društva vezni člen na določenih območjih.

Spregovorila je tudi podpredsednica Pokrajine Gorica, Mara Černic, ki je poudarila pomen vseh lovskih družin pri upravljanju ozemlja. Tudi sama je izrazila ogorčenost in zaskrbljenost ob izgubi rajonskih svetov, saj so bili ti pomembni ne le za slovensko, ampak za celotno goriško skupnost. Takoj po prerezu traku se je srečanje nadaljevalo v sproščenem vzdušju, saj so oslavski vinarji ponudili svoja vina, lovci pa so postregli z divjačinskim golažem. Da je bil dogodek zelo pomemben na lokalni ravni, priča dejstvo, da se ga je udeležilo veliko predstavnikov vseh ostalih društev, ki delujejo na tem področju. / SR

Prosvetno društvo Štandrež na izletu po Švici in Liechtensteinu

Izleti, ki jih vsako leto organizira Prosvetno društvo Štandrež, so deležni velikega povpraševanja in vedno zmanjka prostora v avtobusu. Tako je bilo tudi letos, ko so se odpeljali v Švico in kneževino Liechtenstein. Izletnike privabljajo primerna izbira krajev in prijetna družba ter druge posebnosti štandreških izletov. Društvo Štandrež prireja vsako leto dva izleta, enega daljšega spomladi in drugega krajšega v jeseni. Letošnji je bil od 21. do 24. aprila.

Prvi daljši postanek je bil ob jezeru Iseo v Lombardiji in vožnja z ladjo do enega od treh otočkov tega jezera. Potovanje se je nadaljevalo po dolini Val Camonica, ki jo obdajajo granitni vrhovi z več kot 300.000 skalnih poslikav, ki jih je tu pustilo skrivnostno ljudstvo Kamunov in jih je UNESCO uvrstil na seznam svetovne kulturne dediščine. Naslednji dan so se izletniki odpeljali v Švico z znamenitim vlakom Bernina, katerega proga, ki je zelo slikovita s številnimi mostovi in tuneli, se dvigne do 2253 metrov višine. Slikovitost pokrajine je še

povečalo sneženje. Ob izstopu v St. Moritzu je izletnike pričakalo prijetno sončno vreme. Glavno mesto Liechtensteina Vaduz je vredno ogleda, saj ima razne značilnosti in zanimivosti. Tretji dan je avtobus peljal mimo Bodenskega jezera skozi Konstanz do otoka Mainau, ki je en sam čudovit botanični park. Švica je znana po urah in najznačilnejši kraj za te izdelke je lepo mestece Schaffhausen. Seveda so pozornost pritegnili tudi znameniti slapovi na Renu. Zadnji dan se je začel v Luzernu s številnimi lepimi pročelji stavb iz renesančnega in baročnega obdobja, z bogatimi cerkvami in s svojevrstnim Vinskim trgom. Izlet se je nadaljeval v Luganu z ogledom muzeja čokolade, kjer so se marsikomu cedile sline ob tolikšnih sladkih dobrotah.

Udeleženci so se domov vrnili lepo in prijetno razpoloženi in obogateni s številnimi zanimivostmi, ki so jih na potovanju občudovali. Vsi že čakajo na naslednji, jesenski izlet.

SKPD F. B. SEDEJ iz Števerjana

ob 60-letnici delovanja mešanega pevskega zbora

vabi na

zborovsko komedijo

GROZDI SO DOZORELI

MePZ F.B. Sedej in Dramska družina SKPD F. B. Sedej

petek, 11. maja 2012, ob 20.30
Sedejev dom v Števerjanu

in k sv. maši in na koncert

TEBI POJEMO V ČAST

nedelja, 13. maja 2012, ob 18. uri
cerkev sv. Florijana v Števerjanu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V Števerjanu bo tudi letos strokovni posvet

Letošnji LIKOF v znamenju vina, olja ter kulture

V ponedeljek, 7. t. m., so na županstvu v Števerjanu predstavili letošnji vaški praznik LIKOF 2012, pri katerem gre za združevanje lepega in dobrega, bi lahko zapisali, saj je imela števerjanska županja Franka Padovan prav, ko je v uvodnem pozdravu naglasila izjemen pomen vaškega praznika, ki ponaša sloves bisera Goriških Brd daleč v svet.

"Ponosni smo na naš lepi Števerjan in smo veseli, da njegov sloves tudi Likof širi v svet"! je dejala županja, medtem ko je podžupan Igor Prinčič zelo dobro vodil dolgo predstavitev tridnevnega vaškega praznika, pri katerem bosta sicer vino in olje res imela glavno besedo, a organizatorji niso pozabili niti na strokovni posvet kot tudi ne na kulturne dogodke. Tako bo novost prav gotovo dejstvo, da bosta na letošnjem prazniku Likof spregovorila tudi dva teologa, italijanski in slovenski, ki bosta na posebni okrogli mizi z drugimi strokovnjalki razjasnila pomen vina v verstvih in kulturi.

Narava in kmetijstvo v Goriških Brdih je naslov dvodnevnega posveta, ki se bo pričel v četrtek, 17. t. m., in končal dan kasneje, potekal pa bo v dvorani števerjanskih baronic Tacco, na njem bo po pozdravu števerjanskega podžupana Roberta Prinčiča nastopila vrsta strokovnjakov, ki bo prikazala zadnja znanja o povezavi med naravo, kmetijstvom, enogastronomijo in varstvom okolja, pa tudi turistično ponudbo. Koordinator posveta bo Claudio Fabbro, agronom, ki že vrsto let sodeluje s Števerjanci. Letošnje študijsko srečanje bo namenjeno območju Preval; gre za predel, ki meri okrog 1500 hektarjev rodovitne zemlje, zaobjema pa dele Ločnika, Moša, Koprivnega, Krmina in Števerjana. Univerzitetni profesorji in drugi strokovnjaki bodo preučevali evropsko zakonodajo o tej temi ter tematike, povezane z okoljem, ekologijo in ekonomijo območja, svoje izkušnje pa bodo predstavili tudi strokovnjaki iz drugih dežel, še posebej iz dežele Marke. Vse informacije so na voljo na spletu na naslovu: www. likof. org; pomembno pa je, da bo strokovni posvet, na katerem bodo sodelovali tudi trije slovenski predstavniki slovenskih ministrstev, Franc Sušnik, Ciril Smerkolj ter Danijel Krivec, brezplačen.

Foto JMP

V petek, 18. t. m, bodo v Števerjanu v parku baronic Tacco odprli kioske, na pokušnjo bodo briška vrhunska vina, olje, vsi gostinci pa bodo za to priložnost imeli na voljo posebne menije. Prvi dan bo namenjen pokušnji sivega pinota, medtem ko bo sobota, 19. t. m., v znamenju folklore, otroškega rajanja ter vina sauvignon pod naslovom: "Sauvignon blanc, Vert... in ne samo".

Pokušnja tipičnih števerjanskih vin in izvrstne briške hrane bo gotovo privabila v Števerjan veliko gostov, ki jih bodo vozili iz Gorice tudi posebni avtobusi. Lepo je, da na letošnjem prazniku Likof sodelujejo prav vsi števerjanski vinogradniki, vse gostilne in vsi kmečki turizmi! Vabljeni torej v nebeško lepa Brda!

JUP

60 let mešanega pevskega zbora F. B. Sedej

Pestro delovanje povezano z vaškim kulturnim utripom

Mešani pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana deluje nepretrgoma od spomladi leta 1952. Korenine njegovega delovanja pa segajo že v leta pred prvo svetovno vojno, saj so cerkveni pevci z domačega kora bogatili mašno daritev že v tistih letih. Razvoj sestava je tesno povezan z razvejenim kulturnim delovanjem v vasi. Števerjanci so od nekdaj radi peli, starejši pa so veselje do petja posredovali tudi mlajšim rodovom.

Zborovodje so bili takrat navadno sami organisti; tako je v letih med prvo svetovno vojno funkcijo opravljala učiteljica in skladateljica Breda Šček, sestra znanega primorskega duhovnika, politika in poslanca v rimskem parlamentu ter vsestranskega kulturnega delavca Virgila Ščeka; sledili so ji učitelj Ivan Stepančič, Lojze Rožič, France Gravnar in Lojze Levpušček. Kasneje je na koru števerjanske cerkve orglal Lojze Koren, za njim pa še učiteljica Marija Ada Černic roj. Gabrovec.

Foto DPD

Zbor je nepretrgoma deloval, saj je bilo za zborovsko spremljavo bogoslužja vedno dovolj pevcev, organisti oz. zborovodje pa so za vaje žrtvovali svoj prosti čas v glavnem v večernih urah. Petje s števerjanskega kora je vztrajalo tudi v temačnih letih fašističnega zatiranja, ko je bila slovenska pesem prisotna samo v cerkvi.

V prvi polovici prejšnjega stoletja si cerkveni zbor ni zastavljal posebnih ciljev, saj je v glavnem pel le pri bogoslužju ob nedeljah in praznikih, za večje ali posebne cerkvene praznike pa je naštudiral tudi več latinskih maš.

V vseh omenjenih letih je cerkvenemu pevskemu zboru namenjal posebno pozornost domači župnik Ciril Sedej, nečak goriškega nadškofa in prvi župnik v samostojni števerjanski župniji. Msgr. Ciril Sedej si je tudi prizadeval, da bi se v vasi izučili orglanja, šolanje je gmotno tudi sam podpiral.

Prelomnico v delovanju domačega pevskega zbora predstavlja leto 1949, ko je iz Medane dospel v vas mlad pevovodja in organist Herman Srebrnič. Njemu gre velika zasluga, da se je v zbor vključilo veliko število mladih članov. Srebrnič je stopil v stik z domala vsemi števerjanskimi družinami in vzpodbujal starše, naj pošiljajo svoje otroke k pevskim vajam. V tistih letih se je pevski zbor polagoma pomladil in številčno okrepil. Ob tem pa je bil novi pevovodja zaslužen tudi za to, da je zbor začel gojiti ob cerkvenem tudi narodno petje. Pevce je dobesedno navdušil, da so redno hodili k vajam, za kar je zbor kakovostno napredoval. Leta 1952 je Srebrnič priredil med Borovci prvi samostojni koncert pevske skupine, kjer je pod njegovo taktirko nastopilo kar pet pevskih skupin, in sicer mešani pevski zbor, moški zbor, ženski zbor, mladinski zbor in otroški zbor. Pri tem delu mu je bila v pomoč tudi sestra Ida. V naslednjih letih je pevsko sezono skoraj vsako leto sklenil koncert domačih pevcev. Pevci so ob koncu sezone radi zahajali na romanje ali na kak drug izlet. Po prvih poskusih v domačem kraju je zbor začel nastopati tudi v bližnji okolici, tako v zamejstvu kot tudi v matični domovini in v sosednji Avstriji.

V naslednjih desetletjih je zbor kakovostno napredoval; k temu so pripomogli tudi dirigenti, ki so v teh letih zbor vodili: Tomaž Tozon, Bogdan Kralj, Vladimir Čadež, Mirko Ferlan, sedaj pa Aleksandra Pertot.

Med največje uspehe zbora lahko prištevamo prvo mesto na reviji cerkvenih pevskih zborov leta 1990 na Bledu, z nagrado, ki je predvidevala sprejem pri sv. očetu papežu Janezu Pavlu II., prvo nagrado v kategoriji ljudskega petja na vsedržavnem tekmovanju v Vittoriu Venetu leta 1997, bronasto plaketo na tekmovanju Naša pesem 1999 v Mariboru, 1. nagrado na tekmovanju cerkvenega petja B. in M. Špacapan v Podgori in srebrno priznanje na regijskem tekmovanju v Postojni leta 2011.

Osrednja proslava bo v Sedejevem domu v petek, 11. maja 2012, s pričetkom ob 20.30. Zborovsko komedijo *Grozdi so dozoreli* bodo uprizorili pevci mešanega zbora in člani dramske družine, ob glasbi Adija Daneva, na besedilo in v režiji Jasmin Kovic; koreografinja bo Monika Zajšek, zborovodja pa Aleksandra Pertot. V nedeljo, 13. maja 2012, bo v farni cerkvi sv. Florijana nedeljska sv. maša ob 18. uri, ki jo bodo oblikovali pevci cerkvenega pevskega zbora, takoj zatem bodo podarili v užitek vsem prisotnim koncert *Tebi pojemo v čast.*

Vsi prav toplo vabljeni!

GORICA Mladinski dom

Bogat program najrazličnejših dejavnosti

Mladinski dom prireja med počitnicami za svoje člane vrsto dejavnosti, ki imajo kot glavni namen zaposliti mlade v času počitnic, jim ponuditi priložnost, da v skupnosti preživijo del dopusta, se ob pogovorih, igrah in dinamikah učijo sprejemanja drug drugega, poglabljajo prijateljske odnose, navezujejo nove stike, se zabavajo ob zanimivih aktivnostih in se marsičesa koristnega naučijo, skratka, da se pripravljajo na izzive življenja.

Kot prva bo v zadnjem tednu pouka, od 4. do 8. junija, potekala **Priprava na malo maturo**, ki je seveda namenjena dijakom tretjih razredov srednje šole. V popoldanskih urah, od 15. ure do 18.30, bodo v spremstvu vzgojiteljev in profesorjev ponavljali snov glavnih predmetov in izvedeli, kako poteka matura. Podobno bo v tem tednu psihoterapevt Bogdan Žorž z dragocenimi nasveti pomagal dijakom premagovati tremo in ohraniti potrebno koncentracijo. Tudi starši lahko s pravilnim pristopom pripomorejo k temu, da bodo otroci na najugodnejši način preživeli to svojo prvo preizkušnjo znanja, zato bo gost o tem spregovoril tudi staršem.

Sledili bodo **Poletni izzivi**, to so aktivne počitnice, namenjene mladim po 11. letu starosti, ki bodo potekale od 11. do 22. junija v glavnem v dopoldnanskem času. Pester program obsega med drugim videodelavnice, pri katerih otroci sami ustvarjajo risane ali igrane filme, dnevne ekskurzije in raziskovalne izlete, kopanje v morju in sladki vodi, adrenalinske pustolovščine, kot so tarzaning, rafting, itd.

Mladi nad 15. letom bodo lahko od 15. do 17. junija obiskali **Tečaj za animatorje**.

Od 25. junija do 29. julija bo v Žabnicah potekal **Zeleni teden** za otroke od 11. do 14. leta starosti. Poleg iger, dinamik in pohodov so predvidene tudi najrazličnejše spretnosti in tehnike preživetja v naravi, kot npr. pridobivanje hrane, kuhanje, osnove pohodništva, orientacija.

Novost predstavlja **Poletno središče Mavrica**, ki bo letos potekalo v župnišču v Sovodnjah. To so sproščene počitnice za otroke od 4. do 10. leta starosti, ki se bodo uresničile od 2. do 20. juljia, od 7.30 do 13. ure oz. do 15.00 s kosilom. V programu so poleg prostih in vodenih iger še ustvarjalne delavnice, športne igre, pravljični kotiček in še kaj. Po poletnem premoru, in sicer od 27. avgusta do 7. septembra, se bodo učenci in dijaki v dopoldanskih urah začeli polagoma pripravljati na začetek novega šolskega leta, in to bo storil vsak na svoji starosti primeren način. Osnovnošolce čaka **Šola za šalo**, srednješolce pa **Srednja na štartu**. Čeprav bo v Šoli za šalo pristop seveda bolj igriv in sproščen - deloval bo tudi pravljični kotiček -, se učenci ne bodo odrekli kreativnemu branju in pisanju, ustvarjalnim delavnicam in matematičnim igram. V Srednji na štartu pa bodo dijaki nekoliko resneje ponavljali učno snov, obiskovali jezikovne tečaje in se bavili z vajami iz matematike.

Za otroke, ki letos zapuščajo osnovno šolo (in ev. tudi za one, ki so jo lani) pa bo v Mladinskem domu od 3. do 7. septembra od 8.30 do 12.30. deloval tečaj **Vstop v srednjo šolo**. Otroci bodo osvežili snov glavnih predmetov, a predvsem bodo deležni informacij in nasvetov v zvezi s potekom pouka in metodami dela na nižji srednji šoli ter s pridobivanjem delovnih navad. Ob koncu tečaja se bodo lahko starši pogovorili z učnim osebjem.

Vpis na Poletnosti 2012 in predvpis k pošolskemu pouku 2012/13 le do 31. maja. Mladinski dom opozarja zainteresirane starše, da imajo s predvpisom otrok k pošolskemu pouku pravico do 50% popusta pri letni vpisnini ter posebne ugodnosti pri vseh dejavnostih Mladinskega doma (polovična ali celo brezplačna vpisnina). Vse podrobne informacije lahko dobijo na sedežu Mladinskega doma, v ul. Don Bosco 60, tel. 0481 546549, 0481 536455 ali 328 3155040 in 334 1243766.

AŠZ Olympia

Velik uspeh mladih igralcev U 16

Na finalnih tekmah za naslov deželnega prvaka U 16 je Olympia zaigrala res suvereno in na obeh tekmah povsem nadigrala nasprotnike. V prvi jutranji tekmi, v prvem setu, Passian di Pratu ni uspelo narediti niti ene točke, saj od petih osvojenih so bile vse podarjene s strani Olympie. Samo na začetnem udarcu je Jerneju Terpinu, od rezultata 2:0 do 13:0, uspelo narediti 8 direktnih točk. Nihče ni podvomil o zmagi in tekma se je končala, tako da igralci na polju niso naredili ne v prvem ne v drugem setu nobenega kroga v postavi.

Olympia Hlede A. I. U 16

Olympia Ferstyle U 14

Popoldne se je na tekmi za 1. in 2. mesto Vivil upiral le v drugem setu, ko so naši nekaj več zgrešili predvsem na začetnem udarcu, in to do 17. točke, nato so se člani Olympie zbrali in niso dovolili, da bi prišlo do kakega presenečenja. Vsi igralci so lahko stopili na igrišče in doprinesli svoj delež za osvojitev naslova deželnega prvaka.

Za najboljšega igralca na turnirju je bil nagrajen Jernej Terpin. Posebna priznanja so podelili tudi enemu igralcu od vsakega društva, ki je nastopal na finalu. Za Olympio je priznanje dobil Filippo Bossi.

Ekipi U 16 in U 18 Olympie sta si zagotovili nastop na finalnih deželnih tekmah in 1. maja je to uspelo tudi ekipi U 14, ki je na prvi jutranji tekmi proti Cordenonsu zmagala in si zagotovila končno četrto mesto v povratnem krogu drugega dela prvenstva U 14. Olympia je edino društvo v deželi, ki je nastopilo na deželnem finalu z vsemi tremi mladinskimi ekipami. Rezultat je še toliko pomembnejši, ker so vse tri mladinske kategorije nastopale na deželnih prvenstvih.

Na prvi jutranji tekmi, ko se je Olympia pomerila s Cordenonsom, je bilo že znano, da je Talmassons premagal prav Cordenons in zato je Olympii zadostoval le set, da bi si zagotovila nastop na finalu. Naši so začeli zelo zbrano, nadigrali so nasprotnike in gladko zmagali set. V nadaljevanju je koncentracija padla in v končnici so dovolili nasprotniku, da je z napadom in asom izsilil tretji set. V zadnjem setu pa so se naši le zbrali in zasluženo zmagali.

Na popoldanski tekmi proti Win Volleyu je Olympia odigrala svojo najboljšo tekmo. Po nerodno izgubljenem prvem setu so v drugem zaigrali res dobro v vseh elementih in tako izsilili tretji set, ki je bil zelo napet. Olympia je imela tudi dve zaključni žogi, ki jih ni izkoristila, in nato je Win volley z napadom končal tekmo v lastno korist. Na zadnji večerni tekmi proti Gemoni je našim zmanjkalo moči, da bi se borili proti nasprotniku, saj rezultat tekme ni več odločal o ničemer. Naši so dobro igrali, a učinkovitost v napadu je padla predvsem zaradi utrujenosti. Vsi igralci si zaslužijo posebno pohvalo za dosežen rezultat, predvsem pa za prikazano igro in tehnični napredek, ki so ga naredili med letom.

Andrej Vogric

Obvestila

V galeriji Andreja Kosiča v Gorici (v Raštelu vhod skozi trgovine obutve) je na ogled do 19. maja 2012 razstava slik grafik in objektov umetnika Davida Lična.

V galeriji Studiofaganel v ul. XXIV Maggio v Gorici je na ogled do 13. maja 2012 razstava likovnih del Roberta Faganela: od torka do petka od 9.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30, ob sobotah od 10.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.30; ob nedeljah od 17.00 do 19.30.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da se nadaljuje vpisovanje za štiridnevni izlet na Dunaj in v Bratislavo od 24. do 27. maja. Prijavite se čim prej po tel. 0481 882203 (Eda L.) ali 0481 532092 (Emil. D.). Na račun 200 evrov.

Slovensko planinsko društvo prireja od 29. junija do 6. julija izlet v nacionalni park Pollino, na meji med Bazilikato in Kalabrijo. Prevoz z avtobusom, nastanitev v hotelu v kraju Rotonda, kjer sta tudi središče in uprava parka. Program predvideva dvainpoldnevno planinarjenje z vzponom na vsaj dva od najvišjih vrhov skupine in ogled kulturnih, zgodovinskih in drugih zanimivosti. Odhod iz Gorice. Informacije: Vlado 0481 882079 v opoldanskem ali večernem času.

Iščem delo hišne pomočnice: čiščenje in likanje v dopoldanskem času. Sem poštena gospa z izkušnjami. Tel. 00386 70777512.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Prodajamo vino, rdeče, barbera, merlot, kabernet sauvignon. Kakovostno vino v rinfuzi. Količina do 50.000 litrov. Cena od 0,80 do 1,20 evrov na liter. Tel. 0038641625393

Prodajam stanovanje v Gorici, 85 kvadratnih metrov (dve spalni sobi, kuhinja, dnevna soba in kopalnica), mirno okolje, garaža. Za informacije pokličite na številko 0039-335 65 25 946.

Razpis za mesto vzgojitelja: Mladinski dom išče vzgojitelja/ico za spremljanje dijakov nižje srednje šole pri popoldanskem pouku. Prošnjo in curriculum vitae sprejemamo v pisarni Mladinskega doma – Gorica, ul. Don Bosco 60 – do vključno 31. JUNIJA 2012 ob 17. uri. Informacije na tel. 0481-546549, 0481-536455 ali 328-3155040, e-mail mladinskidom@libero. it

Darovi

Za lačne v spomin na Ivota Kovica daruje sestrična Rezi 40 evrov.

Sožalje

PD Vrh Sv. Mihaela se klanja spominu g. Viljema Žerjala in izraža svojcem občuteno sožalje.

Goriška Mohorjeva družba, Pastirček in Novi glas izrekajo Danili Komjanc iskreno sožalje ob težki izgubi dragega moža Claudia Caltana.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 11.5.2012 do 17.5.2012)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 11. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.)

Nedelja, 13. maja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 14. maja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Novice iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 15. maja: (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 16. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Noč ima svojo moč II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 17. maja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

Naša matematičarka in ljubiteljica

Gregorčičeve poezije

prof. VIDA RIJAVEC ČUK

je praznovala 5. maja svoj 90. življenjski jubilej.

Nadaljnjih zdravih in vedrih dni ji želimo

vsi njeni najdražji.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2012

18., 19., 20., 26. in 28. maja
Štandrež - župnijski park med lipami

petek, 18. maja 2012
20.45: odprtje fotografske razstave OŠ Fran Erjavec

sobota, 19. maja 2012
17.00: slikarski natečaj ex-tempore o temi *Kmetija*
20.30: ples z ansamblom HRAM

nedelja, 20. maja 2012
19.00: otroški cerkveni pevski zbor Štandrež
MoPZ Vogrsko, plesna skupina LUNA
dramski odsek PD Štandrež s komedijo *Čiri-čiri*
ples z ansamblom SOUVENIR

sobota, 26. maja 2012
16.00: slalom bike
20.30: ples z ansamblom SOUVENIR

nedelja, 27. maja 2012
19.00: nagrajevanje natečaja ex-tempore in slalom bike
osnovna šola Fran Erjavec Štandrež
ples z ansamblom HRAM

Na voljo odlični špargli, domača jedača in pijača in bogat srečelov!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SCGV E. Komel / Snovanja 2012

Blešček nastop mladega Alexandra Gadjieva

Nedavno restavrirana Pacassijeva baročna palača grofov Attems Petzenstein-Pečanski na istoimenskem goriškem trgu, ali po naše na Kornu, je v petek, 27. aprila 2012, odprla svoja vrata enemu izmed večerov Snovanj, ciklusa glasbenih srečanj, ki jih sedmo leto zapored prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice z željo, da bi "ovrednotili talente z našega teritorija", kot je napisala podravnateljica šole Alessandra Schettino v programskem listu. Petkov večer je bil res nekaj posebnega: na njem se je z diplomskim koncertom predstavil še ne osemnajstletni Alexander Gadjiev, ki se je s klavirjem začel spogledovati že pri petih letih z mamo prof. Ingrid Silič, potem pa nadaljeval glasbeno pot ob očetu Siavušu Gadjievu, znanem ruskem pedagogu, ki že več let poučuje na SCGV E. Komel. Pri njem se izoblikujejo sami klavirski talenti, kakršen je njegov sin Alexander, ki se po mnenju strokovno podkovanih glasbenih izvedencev kaže "celostno" kot umetnik, v obnašanju, mišljenju in seveda ustvarjanju. Očitno sta se v Alexandru spojila materino in očetovo nagnjenje h glasbi in predanost žlahtnemu glasbilu, klavirju. Čeprav je še tako zelo mlad, je dobitnik cele vrste nagrad, ki jim bodo gotovo sledile še druge, če bo nadaljeval na tej poti, na kateri je, po oceni poznavalcev, odlično osvojil glasbeno tehniko, ki ne zadeva zgolj prste in roke, ampak celo telo, kar je značilno za rusko šolo. Kot mlad človek ima v sebi prekipevajočo energijo, s katero se zna navdušiti nad vsem, in to prenaša v svoje klavirsko podajanje z lepim polnim zvokom. Z njegovim osebnostnim zorenjem bo rasla in se bogatila tudi njegova interpretacija skladb.

Pri devetih letih je Alexander Gadjiev prvič igral z orkestrom, pri desetih je imel že svoj samostojni recital. Igral je že v raznih dvoranah v Sloveniji in Italiji. "L. 2009 je igral Griega z Orkestrom Arsatelier iz Gorice pod vodstvom dirigenta Marca Feruglia in z orkestrom Ljubljanske opere pod taktirko dirigenta Igorja Švare v Ljubljanski Filharmoniji. L. 2011 je z najvišjo oceno in odliko končal srednjo stopnjo klavirja. Pred kratkim je z orkestrom RTV Slovenija igral Koncert Čajkovskega pod vodstvom dirigenta Ena Shaoja", je zabeleženo v programski zgibanki.

V grajski dvorani na vrhu stopnišča se je v petek zbrala množica poslušalcev, da je sobana kar prekipevala. Publiko, med katero je bilo veliko študentov klavirja na šoli Komel, Alexandrovih sošolcev, slovenskih in italijanskih glasbenih pedagogov, nekdanjih učencev klavirja na SCGV Komel, pa tudi "nestrokovnjakov", ljubiteljev klasične glasbe, je sprejemal sam kustos muzeja Saša Quinzi. V imenu upravnega odbora SCGV E. Komel je pozdravne besede in uvodne misli izrekla dr. Marilka Koršič. Preprosto, naravno in spontano, kot je njemu lastno – kot da bi bilo vse skupaj zabavna igra -, je Alexander Gadjiev sedel za klavir pod budnim očesom velike Marije Terezije, katere portret je visel ravno na steni za njim, in izvabil iz instrumenta stotero čudovitih zvokov. Kot je sam zapisal v zgibanki, je spored izbral po očetovem nasvetu: izbrane "skladbe predstavljajo mejnike raznih obdobij: od baroka do 20. stoletja, preko klasicizma in romantike. Spremljajo me že več časa in so zame nekaj več kot gole partiture: odpirajo mi nova obzorja različnih avtorjev: od meditativnega in duhovnega Bacha, dramatičnega in odločnega Beethovna, pretanjenega in liričnega Liszta do eksotičnega in čutnega Skrjabina". Vse te odtenke smo poslušalci občutili, medtem ko so njegovi gibki prsti mehko, razmišljujoče ali bolj krepko in silovito, lirično in sanjavo ali pa strastno udarjali po črno-belih tipkah, ko je igral zelo dobro naštudiranega J. S. Bahca (1685-1750) Preludij in fugo v cis molu BWV 849 in L. van Beethovna (1770-1827) Sonato v f molu op. 57 "Appassionata", ki je za mladega glasbenika trd oreh, saj ta avtor zahteva že neko življenjsko zrelost za brezhibno interpretacijo del, F. Liszta (1811-1886) skladbi Sonetto 104 del Petrarca – pri tej je morda kdo pričakoval več intimnosti, sicer pa so taki odtenki značilni za "zrelejše" izvajalce - in Rapsodia ungherese št. 12, ki jo je zelo dobro zaigral, ter A. Skrjabina (1872-1915) Sonato št. 5 op. 53, ki je po mnenju nekaterih prisotnih glasbenikov najjasneje odražala osebno podoživljanje skladbe mladega pianista in spretnejše niansiranje zvočnosti. Poslušalci so uživali ob njegovem izvajanju in mu po vsaki izvedeni skladbi namenili burno ploskanje. Ob koncu pa je doživel večkratne klice "bravo, bravo"; občinstvu je naklonil še dodatke, od katerih je bil eden njegova improvizacija; ob njej se je slastno pozabaval z glasbo. Za nestrokovnjake je bil koncertni večer imeniten in vreden obilice presežnikov. Bolj tankočutna ušesa so zaznala mestoma pretirano zvočnost, ki pa ni bila odraz zgolj interpretacije, pač pa tudi "značilnost" za uporabljeni klavir in dejstvo, da grajska dvorana ni ravno zelo velika. Takemu programu, ki zahteva zelo veliko od pianista, bi po mnenju nekaterih prisotnih pedagogov bolj ustrezala kaka večja dvorana. Vsekakor gredo mlademu pianistu iskrene čestitke!

Foto Katarina B.

Iva Koršič

Predstavitev prof. Majde Cibic (2)

Nove pesmi Ivana Tavčarja

V sklopu pesmi **TIŠINA SPREGOVORI** pesnik polagoma dozoreva (tu bi omenila namig na Župančičevo pesem Ptič Samoživ), v njem se prebuja nekdanje hrepenenje, svet njegovega intimnega čutenja prehaja v vsemirske širjave in tedaj njegovo srce začuti radostni utrip. Samota in tišina sta namreč potrebni, da ga preusmerita k sprejetju katarzičnega očiščenja in le tako se začenja iskanje notranje sprostitve, ko bo duša umirjena in bo v njem zavladalo "ravnovesje med začasnim in večnim.

Takole pravi v pesmi **A raje molčim** "Kako rad bi izklical// v tem razkošnem večeru// vse svoje veselje, vso svojo srečo. // a raje molčim.

Molčim, // ker bi vsak odvečen zvok// zlomil// to čudežno ravnovesje // med začasnim in večnim: // Molčim in hranim lačno dušo. //....

S subjektivnim lirizmom se odmika zunanjim obrobnostim, saj je to

"čas upanja
čas neskončnega hrepenenja
čas neusahljive vere...

Čas, ki bo določil
vsebino, barvo in zven
moje večne usode (**Moj čas**)

V svoji "skesanosti" se zateka v dimenzije metafizike, iz njegovega srca privre molitveno čutenje, v opojnosti zvokov in barv začuti umirjenost in njegov vsakdanji korak je zopet prepojen s smislom bivanja. (**Kaj zdaj?**)

Tako v naslednjem razdelku **ZAHREPENIM PO NOVIH POTEH** docela odseva pesnikova preobrazba. Iz prejšnjega občutka brezizhodnosti in osamljenosti zaživi pred nami nov, lahko bi rekli celo prerojen človek, ki se ob spominu na preživele mladostne dni oddaljuje od bolečine in žalosti, saj se njegovo življenje ponovno vzradosti ob mehkobi ljubezenske avre, ki pesnika vzhičeno potrjuje v njegovem delu (**Ljubezenska avra**). Sam pravi, da

"Edino ljubezen
lahko sproži čudež
polnosti in uresničitve" (str. 20)

Čeprav začuti nad sabo bližajočo se jesen življenja in bližino končnosti, ga to prav nič ne iztiri, saj se v svoji zasanjanosti zaziblje v spominih na pretekle dni. A žal je ta sanjavi svet le trenutni preblisk, neotipljiv in abstrakten. Za pesnika je potrebno iskanje trdnih tal, oporne točke, saj so njegove noge obtežene, utrujene, a v tej stiski nihče ne zasliši njegovega klica. Iskanje novih poti ga občasno zapelje v nihanje med smislom in nesmislom, med biti in ne biti, med začasnim in večnim (NIHAM), saj končno je vsak človek nihajoče bitje, ujeto v krog svojega časa, ki bo s svojo enkratnostjo postal del zgodovine:

"Bedno niham med vsem
in ničem,
kot jetnik, ki v temnici časa
nestrpno čaka// na svetli dan
osvoboditve. / (61).

V iskanju lastne poti skozi življenje se oplaja ob neizmernih **SKRIVNOSTIH STVARSTVA** (tako je naslovljen tudi naslednji razdelek pesmi) in ob prepletanju zvokov, barv, svetlobe odkriva pravzaprav odsev prave domovine, domovine večnosti, vendar je pot do nje še dolga in skrivnostna, zato se nekako dvomljivo sprašuje, ali ga bo dobri Oče vendarle počakal:

"Me bo dobri
in usmiljeni Oče še čakal,
ali se je že zdavnaj naveličal
moje neopravičljive in neme
odsotnosti? " (**Prava pot**).

Pesniška izpoved zazveni tu kot blagodejna molitev, ki nas navdaja z iskrenim religioznim čustvom, saj nam pesnik vliva upanje, da je to vendarle prava, odrešilna pot, do katere bi moral prispeti vsakdo, ki pluje v tem razburkanem svetu, a nosi v sebi upanje in željo po večnostnem objemu, saj smo vsi "V božjem načrtu enkratni// nenadomestljivi, // neumrljivo živi, // duhovno plodni, // pestro upodobljivi. // V božjem načrtu// smo edini in neponovljivi" (**In vendar** - 72).

Moč Stvarstva je v pesnika vlila neizmerno bogastvo, celo vsakdanje skrbi gredo mimo njega, in čeprav utrujen, se počuti srečen kot oblak, ki se mehkobno "raztaplja v ugašajoči rdečini" (**Poletni zaton**).

Sredi minljivosti zemeljskega tavanja doživlja v sebi prepojenost z vero, ki ga rešuje pred najtežjimi vsakdanjimi preizkušnjami in mu odstira pot, ki ga vodi v **OBJEM VEČNOSTI**, kot nakazuje 6. razdelek pesniške zbirke. Tu se nam razgrinja kozmična vizija pesnikovega čutenja, ki zadiha v novem hrepenenju po svobodi, po neskončnem in po večnem. (**Pesem hrepenenja**). Zaveda se, da se bo tudi njemu "iztekel čas, ki se bo prelil v klepsidro večnosti", kjer bo zaživelo mavrično in neminljivo brezčasje in se prižgalo novo rojstvo.

Morda je prav ta sklop pesmi meni najbližji, saj čutim v njem osebno iskreno molitveno izpoved, ko nas pesnikovi verzi uvajajo v razmišljanje o smislu naše eksistence, saj pravzaprav ne vemo ne ure ne dneva, ko bomo morali izstopiti iz tega življenjskega vrtinca (**Zadnja beseda**). V hipu smo obdani z dihom večnosti, s sijajem svetlobe, zvokov in harmonij, znajdemo se na novih širjavah in v novih svetovih, in tedaj iz pesnikovih verzov zazveni velikonočno sporočilo, iz katerega zaveje novo spoznanje – vstajenjska aleluja, ki pričakuje vsakogar izmed nas.

(In ravno prav, ko smo še v povelikonočnem času in nas zato še vedno obdaja občutek vstajenjske skrivnosti.)

Sklop pesmi, ki so prežete z dihom večnosti, izseva nekak obračun pesnikovega ustvarjanja: v zemeljskem življenju so njegovi koraki edinstveni in neponovljivi, ki se sicer na vsakdanji poti bojujejo s sedanjostjo, a se že usmerjajo v prihodnost, v neizbežno večnost (**Mesenje prihodnosti**).

/ dalje

Kratke

Frišna proza v Čitalnici Babel na Mostovni

Vsi, ki ustvarjate na področju proze, ste toplo vabljeni, da se udeležite literarnega tekmovanja Frišna proza, ki bo potekalo 24. maja v Čitalnici Babel na Mostovni. Vsak lahko sodeluje z enim proznim besedilom. Vaše zgodbe bomo zbirali do 22. maja. Vsi sodelujoči boste svoje zgodbe prebrali na odru, zmagovalca ali zmagovalko pa bo odločilo občinstvo z glasovanjem. Zmagovalca ali zmagovalko bomo nagradili s priznanjem in praktično nagrado. K sodelovanju vabimo tudi vse poslušalce, saj boste prav vi z glasovanjem odločili zmagovalca oziroma zmagovalko Frišne proze.

Pogoji: sodelujete lahko z zgodbami, ki še niso imele knjižne objave. Vsak lahko sodeluje z eno zgodbo, ki lahko obsega največ 4000 znakov s presledki, kar je približno pet minut branja na odru. Zgodbe skupaj s svojimi podatki (imenom, priimkom in telefonsko številko) pošljite do 22. maja na elektronski naslov citalnicababel@mostovna.com.

Tisti, ki svoje zgodbe do tega datuma ne boste poslali, žal ne boste mogli sodelovati. Prav tako ne boste mogli sodelovati tisti, ki se Frišne proze ne boste osebno udeležili.

O Rebuli v Milanu

V avditoriju San Paolo v Milanu je bil 27. aprila kulturni večer, posvečen tržaškemu pisatelju Alojzu Rebuli in italijanskemu prevodu njegovega romana Nokturno za Primorsko. Delo, ki ga je v okviru "Projekta Rebula" Knjižnice Dušana Černeta iz Trsta jeseni objavila založba Edizioni San Paolo, je bilo deležno laskavih priznanj, a tudi literarne nagrade Mario Rigoni Stern. Prevedla ga je Martina Clerici, spremno besedo o pisatelju, njegovem delu in Slovencih na Primorskem pa je prispeval duhovnik in časnikar Božo Rustja.

Za srečanje v Milanu je dala pobudo ravno prevajalka Martina Clerici, ki je zanjo pridobila tako založnika kot sodelujoče, na samem večeru pa je poglobljeno opozorila na pisateljev duhovni svet, na sorodnosti in razlike med tržaškima velikanoma slovenske književnosti Alojzom Rebulo in Borisom Pahorjem, na svetniški lik Filipa Terčelja, ki je literarno preoblikovani junak Nokturna, na usodo Primorcev pod fašizmom in na pomen materne besede.

O vlogi slovenskega duhovnika na Primorskem od davnih časov do tragične polpreteklosti in današnjih dni je spregovoril župnik in dekan iz Štandreža (Gorica) Karel Bolčina, ki je pred leti prevzel tudi versko oskrbo Slovencev v Milanu in okolici.

Lepo število udeležencev sta pozdravila slovenski častni konzul v Milanu Gianvico Camisasca in vodja tiskovnega urada založbe San Paolo Mario Albonico. Prebrali so tudi pozdravno pismo prof. Rebule, ki ni mogel v Milan. Večer je povezoval Silvio Ziliotto iz združenja krščanskih delavcev ACLI v Milanu.

Srečanje je še posebej povzdignil nastop pevcev iz mešanega zbora Glasbene šole Vinko Vodopivec iz Ajdovščine in Kulturno umetniškega društva Jožef Šemrl iz Zadloga pri Črnem Vrhu pod vodstvom prof. Jerice Rudolf. Mladi pevci so med Milančane prinesli še vipavsko vino, potice in druge domače dobrote...

Poslušajmo ... z branjem

Volk folk – U prvega (Založba Celinka, 2012)

Bralci svetovnega formata nam bodo spet oprostili, da dajemo prednost pridelkom z nič kilometrine, ki so povrhu še sezonski. Obljubim, da naslednji teden stopimo na tuje.

Tudi bralci poslušalnice Novega glasa sledimo okusom in barvam letnih časov. Brskamo po košari novopečenih hlebov dragocene založbe Celinka, ki postaja center glasbenega vrenja na Slovenskem, tako na področju založništva, produkcije kot festivalske dejavnosti. Pravkar je za nami festival odprtih ušes Godibodi, spomladanska toplina pa je na površje prinesla devet novih izdaj, med katerimi sem izbral prvenec skupine Volk folk "U prvega".

Družinski trio nadaljuje godčevsko in pevsko tradicijo iz Velike Bukovice pri Ilirski Bistrici, ki jo je v polpreteklih časih predstavljala skupina Stari Bukovčani. Oče Romeo Volk je hčerki Nini in sinu Gregorju že od malih nog približal ljubezen do izvirnega lokalnega ljudskega godčevstva in petja, ki ga v skupini Volk folk povezujejo z novejšim, improviziranim oz. bolj avtorsko izraženim muziciranjem. Plošča "U prvega" je iskren odraz ljudske glasbe prostora med Primorsko in Notranjsko v novem tisočletju, brez lažne teatralnosti in igrane avtentičnosti. O njih je muzikologinja in snovalka uredništva za ljudsko glasbo na RTV Slovenija Jasna Vidakovič povedala, da "igrajo predvsem sebi v veselje in za svojo dušo", prav zato so pristni nadaljevalci ljudskih godčevskih in pevskih prednikov.

17 ljudskih priredb je družinski trio sproščeno in občuteno zaigral, brez strahu pred heretičnimi ekscesi ali banalno preprostostjo. Oče Romeo igra kontrabas in okarino ter poje, hčerka Nina je ena maloštevilnih glasbenic v Sloveniji, ki igra na strunsko glasbilo oprekelj, obvlada tudi diatonično harmoniko, sin Gregor pa igra violino, okarino, boben in poje. So nekakšna bistrška različica istrske družine Batista, njihov "U prvega" pa je Celinka vključila kot drugo izdajo v zbirko Sozvočja Slovenije, ki je lani prav s tem imenom zagledala luč sveta. Sozvočja Slovenije je ambiciozen in zlata vreden projekt, s katerim je umetniški vodja agencije in harmonikar Janez Dovč na terenu posnel 63 izvirnih ljudskih pesmi v 30 krajih Slovenije ter sestavil bogato knjižico z dvojnim cd-jem. Naj vas k poslušanju tria Volk folk zamika še pomen "u prvega". Ob praznovanju godu farnega zavetnika, ki mu v Ilirski Bistrici pravijo shod ali opasilo, se je v nekaterih okoliških vaseh ohranila obredna plesna prireditev prav s tem imenom. Ples je bil namenjen mladini, ki je šla takoj po praznični maši v spremstvu godcev na plesišče. Viže so svetle in radožive in... mlade. Pa naj še kdo reče, da je tradicija stvar upokojencev.

Jernej Šček

Glasbeno-gledališka delavnica kriške Akademije

Opera očarala tudi goriške šolarje

Otroci osnovne šole Oton Župančič iz Gorice so 3. maja v veliki dvorani Kulturnega doma kronali večmesečni projekt "Mladi... na delo - v opero! (Ragazzi... all'opera!) ". V dveh matinejah so staršem in svojcem prikazali opero L'elisir d'amore (Ljubezenski napoj) Gaetana Donizettija, ki so jo na oder postavili pod zanesljivim vodstvom izkušenega tržaškega baritona Gorana Ruzziera.

Šlo je za glasbeno-gledališko delavnico, v kateri so šolarji aktivno soudeleženi kot bistveni del opere. Gledališko poustvarjanje je izredno poučna in hkrati kakovostna kulturna izkušnja. Priprave na tako poustvarjanje v omenjenem projektu izvaja Mednarodna operna akademija Križ, ki jo kot umetniški vodja vodi mednarodno uveljavljeni basist Alessandro Svab s pokroviteljstvom in poverjanjem priznanih in uveljavljenih docentov. Akademija je za to priložnost pripravila pravo selekcijo za operne vloge za izbiro glavnih vlog. Nekaj mlajših in res briljantnih profesionalnih pevcev je tako imelo priložnost pomembne umetniške izkušnje in višje stopnje glasbene, glasovne in odrske formacije; šolski otroci, ki so peli ob njih, pa so tako lahko pobliže spoznali očarljivi svet opere in se sami preizkusili kot pravi protagonisti. Donizettijev Ljubezenski napoj so tako v zadnjih tednih večkrat uprizorili na odrih vse dežele.

Prizor iz opere; desno: G. Ruzzier

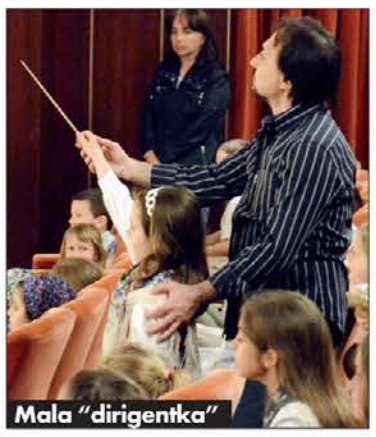

Mala "dirigentka"

Učiteljica Majda Gergolet, ki je koordinirala "podvig" goriških malčkov, nam je povedala, da je lani izvedela za projekt. Stopila je v stik z Ruzzierjem in pozno jeseni 2011 so se na šoli v ul. Brolo lotili dela. V treh različnih skupinah je sodelovalo vseh pet razredov. Otroci so najprej izvedeli osnovne podatke o operi in njenem razvoju, nato so začeli poglabljati študij posameznih arij omenjenega dela. Ruzzier se je izkazal za zelo primernega mentorja v delu z otroki, saj so se ti kmalu vživeli in navdušili. Učiteljica se želi preko teh vrstic tudi zahvaliti staršem, ki so od vsega začetka podprli projekt, vanj verjeli in se tudi konkretno angažirali, da je bil odlično izpeljan.

Kot se spodobi, je prejšnji teden prvo jutranjo uprizoritev pozdravila ravnateljica Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici Elizabeta Kovic. Veseloigro s tipičnimi ljubezenskimi zapleti in srečnim koncem, v kateri je imel eno glavnih vlog Goran Ruzzier, je spremljal klavir, dirigiral pa je sam Svab, ki je taktirko - nekaj minut - prepustil tudi dvema učencema. Isti večer so v Kulturnem domu uprizorili opero še enkrat, in sicer v celotni izvedbi; tokrat so z ansamblom profesionalnih solistov sodelovali samo starejši učenci. / DD

Gledališče Verdi v Gorici

Sklep sezone z britanskim pevcem Paulom Youngom

Letošnja abonmajska sezona gledališča Verdi v Gorici, ki je kot vsakič ponujala raznoliko paleto kulturnih prireditev, od gledaliških predstav do plesnih in glasbenih večerov, in je po mnenju prirediteljev priklicala v goriški kulturni hram 25% več gledalcev kot lani, se je začela in končala z odmevnim glasbenim dogodkom. Sezono je uvedla Gloria Gaynor, sklenil pa jo je angleški pevec Paul Young, za katerim so v letih osemdeset norele navdušene najstnice. Paul Young (1956) je po mnenju poznavalca lahke glasbe Giuliana Almerigogne, ki je britanskega pevca predstavil v programski zgibanki za goriški koncert, eden izmed najbolj izvirnih izvajalcev soul pop "white" glasbe na svetovnem prizorišču. Njegov repertoar vsebuje klasike Motown sound Marvina Gayeja in rhythm & bluesa Stax in Atlantic iz 60. in 70. let, pa tudi mnoge druge ritme, od country glasbe do rocka. Ob koncu 70. let je bil vokalist angleškega soul benda Q-Tips, s katerim je izvajal priredbe pesmi Wilsona Picketta, Otisa Reddinga in drugih velikih "črnskih" glasbenih mojstrov. Ko je ubral samostojno pevsko pot, je še bolj izbrusil svoj glasbeni slog. L. 1983 je izšel njegov prvi album No parlez, v katerem sta tudi skladbi Come Back And Stay in Love for the common people, ki sta se poleg drugih uvrstila visoko na glasbenih lestvicah. Svetovni uspeh je dosegel z drugim albumom The Secret Of Association. L. 1987 je prišel v Milan za snemanje tretjega albuma Between Two Fires in tam srečal Zucchera, s katerim je posnel v duetu uspešno pesem Senza una donna. V letih 90. je ustanovil skupino Los Pacaminos, a l. 1997 je pevsko pot nadaljeval kot solist tudi z izdajo retrospektivnega albuma Paul Young. L. 2006 je za avstrijski, nemški in švicarski glasbeni trg s pomočjo producenta Dieterja Falka in aranžmajev Steva Sidwella in Simona Clarka izdal album Rock swings - On the Wild Side of Swing, ki ga je britanski trg spoznal l. 2010.

Na goriškem koncertu v gledališču Verdi, v petek, 4. maja 2012, je med igro luči, v glavnem rdečih in temno modrih nians, ob spremljavi petčlanskega danskega benda, s katerim je bil na turneji že pred dvema letoma – v njem je tudi ženska -, mlajši in starejši publiki, ki je zasedla dvorano in balkon, ponudil sklop svojih uspešnih hitov – resnici na ljubo je glasna spremljava mestoma preglasila njegov topli basovski glas –, tudi tistih ob spremljavi akustičnih kitar, harmonike in tolkal, in zvabil poslušalce, da so z ritmičnim ploskanjem spremljali njegovo izvajanje in se mu pri eni pesmi tudi pridružili s petjem refrena. Končno ploskanje in vzkliki so ga še enkrat privabili na oder za glasbeni dodatek, ki ga je, kot sicer vse ostale skladbe doživeto zapel in pri tem pokazal tudi telesno gibčnost.

IK

Novo na knjižni polici

Pesniška zbirka Elde Viler

Pred kratkim (2012) se je znašla na knjižnih policah pesniška zbirka znane slovenske pevke Elde Viler pod naslovom *Tašna kürsen.* Knjigo je izdalo Kulturno društvo za oživljenje starega Kopra – Capris, uredil jo je Franko Hmeljak in ilustriral Darij Novak.

Elda Viler se je rodila 17. 12. 1944 v Koštaboni v Slovenski Istri. Prvi mentor na njeni pevski poti je bil duhovnik in pesnik Alojz Kocjančič, ki jo je kot mladenko učil petja ter jo tudi pripravil za njen prvi javni nastop na avdiciji "Pokaži, kaj znaš" v Kopru, kjer je z odličnim glasom opozorila nase. Kmalu zatem je prišlo povabilo iz Ljubljane in pričeli so se nastopi in festivali, na katerih je z znanimi skladatelji prejela veliko nagrad. Gostovala je tudi v Italiji, Švici, Belgiji, Nizozemski, Avstriji, Nemčiji, Franciji, Češki, Poljski, Rusiji in Kanadi. Kritiki so pisali, da je s svojimi nastopi "na dramatičen in temperamenten način vnesla v podalpsko samozagledanost in zaprtost sporočilo mediteranske čutnosti". Tudi istrski pesnik in publicist mag. Bert Pribac je v spremni besedi k pesniški zbirki dejal, da se je Elda Viler znala tako dobro vživeti v zapete besede, da so v njeni izvedbi mnoge pesmi postale "zimzelene".

In v svoji pesniški zbirki nam je sedaj Elda Viler razkrila svoje misli in čustva tudi v jeziku poezije. Spregovorila nam je o svojem otroštvu v rodni Koštaboni, o svojih sanjah, veri, ljubezni, izgubi ljubljene osebe, razočaranjih in večnem upanju, ki spremlja človeka. Povedala nam je, da v njej še zdaj "živijo lepi vsi spomini, /vsi sledovi sreče vseh preteklih dni", ko "vsi ljudje, vsi ljudje/smo veseli bili/v mojih letih mladosti vse dni". Spregovorila nam je o svojih sanjah o boljšem svetu, kot tudi o tem, da še vedno sanja, da "leti, leti", kar pomeni, da je po duši še vedno mlada. Ne pozablja tudi na Njega, "ki je dal sebe in ljubil močno", in da konca sveta nikoli ne bo, ampak "bo konec vsega, kar ni sveto". Ljubljenemu, ki jo je prezgodaj zapustil, sporoča, da "čakaš me, da pridem k tebi, /a kjerkoli si že, vem, da si z menoj". Nam pa daje vedeti, da svoje pesmi prepeva za vse tiste ljudi, "ki jim lučka razjasni srce in oči". O materinem srcu pravi, da "dala sem ti življenje, /dala sem ti ljubezen, /dala sem ti vse, kar sem imela". In ne bi bila Elda Viler, če nam ne bi priznala, "da je življenje darilo, /največje bogastvo na svetu, ki ga je vredno živeti", pa "da naj dejanja življenja povedo, /da je sleherni dan živeti lepo".

Milan Gregorič

Pilonova galerija v Ajdovščini

Na ogled grafike Božidarja Kramolca

V mesecu maju in delu junija bo Pilonova galerija obarvana v znamenju grafike. Do 25. maja - od torka do petka med 8. in 16. uro - bo na ogled grafični opus Božidarja Teda Kramolca, ki letos praznuje svojo 90. pomlad, s 1. junijem pa bodo na ogled izbrani grafični listi iz zbirk Pilonove galerije. Ob tej priložnosti bodo šli v prodajo ponatisi grafik Vena Pilona iz originalnih grafičnih plošč, ki jih hrani Pilonova galerija.

Božidar Ted Kramolc, Ljudmila, monotipija, 1976

Razstavljene grafike Teda Kramolca izhajajo iz umetnikove donacije Pilonovi galeriji, ki je bila predstavljena in vključena v zbirko leta 2011. Naj spomnimo, da je bil v lanskem letu v Pilonovi galeriji in galeriji Ars v Gorici obširno predstavljen njen risarski del, tokrat pa bo javnosti na ogled 31 Kramolčevih grafik, natančneje linorezov, jedkanic, litografij, monotipij in suhih igel. Že iz tega nabora je razvidno, da se Kramolc kot odličen risar tudi v grafiki poslužuje tehnik, ki so bližje risbi. Po drugi strani pa risbe velikokrat nastopajo kot predloge ali priprave na svojo realizacijo v grafični tehniki, kar bo vidno tudi na razstavi, saj je v risarskem delu donacije mogoče zaslediti več študij za grafiko ali motivov, ki nastopajo v obeh zvrsteh.

Veno Pilon, Lakota, jedkanica, 1921

Če se grafika z risbo v njegovem opusu tekoče steka ena v drugo, mu ta zvrst hkrati pomeni antipod slikarstvu, saj umetniku odpre nov svet sproščene in žive linije, črte, osvobojene zapor in zavor. Poleg pejsaža in portreta, ki ostajata poglavitni tematiki v njegovem ustvarjanju, zaznamujejo dobršen del njegovega grafičnega opusa motiv ženske podobe (npr. ciklus "Kopalke"), portreti in avtoportreti ter simbolistične kompozicije. Najzgodnejše grafike sodijo že v čas druge svetovne vojne, tej zvrsti pa se je še posebej posvetil v svojem novem življenju v Kanadi v začetku 50. let, ko je po končanem študiju slikarstva nadaljeval šolanje na grafični specialki na Ontario College of Art, ki ga je končal leta 1953.

Izbor grafik iz zbirk Pilonove galerije, ki bo prevetril njen depo in - nekatere po dolgem času, druge prvič - na ogled postavil izbrane grafične liste, je sklepno dejanje procesa, ki zajema pregled stanja tega sklopa zbirke, dopolnitev dokumentacije, splošen pregled del ter z njimi povezanih strokovnih prispevkov in razstavne dejavnosti ter primerno ureditev in nadaljnje hranjenje v depoju.

Grafična zbirka Pilonove galerije šteje sedaj 397 del vsega skupaj sedemdesetih slovenskih in tujih avtorjev, ki so zastopani s po eno ali več grafikami. Skoraj tretjino zbirke predstavljajo Pilonova dela iz časa študija v Pragi in v Firencah (linorezi, jedkanice in suhe igle) ter iz njegovega drugega grafičnega obdobja, ko se je v 30. in 50. letih v Parizu posvečal suhi igli, sitotisku in linorezu, na katere je vplivala motivika velemesta in tamkajšnjega bohemskega življenja. Ostala dela sodijo v dve zbirki: 19 del je prišlo v galerijo z donacijo umetnostne zgodovinarke Laure Safred, ki zajema italijanske avtorje ter pripadnike slovenske narodnostne manjšine v Italiji, večina grafik pa sodi v t. i. Zbirko del Pilonovih prijateljev, pri čemer gre tako za resnične Pilonove prijatelje in njegove sodobnike (večina teh del je prišla v našo zbirko s Pilonovo zapuščino) kot prijatelje Pilonove galerije, ki so svoja dela darovali namenoma za zbirko, največkrat po osebni razstavi. Številčno izstopata poleg Pilonove in Kramolčeve še grafični zbirki Jeana Vodaina s 66 listi in Marjana Pogačnika z 28 reliefnimi grafikami, po svojem pomenu pa izstopajo tudi manj številčne, a dragocene donacije, na primer dela, ki sta jih Pilonu in Pilonovi galeriji podarila Božidar in Tatjana Jakac.

Celotno zbirko zaznamuje tehnična pestrost, saj je v njej zastopanih preko dvajset grafičnih tehnik in njihovih kombinacij od lesoreza do računalniške grafike in od sitotiska do reliefne barvne jedkanice. Tej se pridružuje še časovna in slogovna raznovrstnost, saj najstarejša, Pilonova grafika nosi letnico 1920, najnovejša pa je Jejčičeva grafika iz leta 2008, ki vsekakor ni zadnja, saj je zbirka živa in odprta za nove pridobitve. Ujete v širok časovni lok nam te grafike predstavljajo presek vseh glavnih obdobij slovenske grafike v 20. stoletju, ki se pne od ekspresionizma, partizanskega tiska, Ljubljanske grafične šole, slogovnega pluralizma 70. let ter že izoblikovanih govoric najpomembnejših predstavnikov slovenske grafike skozi 80. in 90. leta vse do danes.

Tisto, kar najbolj zaznamuje grafično zbirko Pilonove galerije, pa so osebne zgodbe in prijateljski odnosi, toplina in altruizem, saj zbirka ni nastajala z določeno zbiralno politiko, temveč je večina del v zbirko prišla z darili avtorjev, njihovih sorodnikov ali drugih lastnikov umetnin, ki so se v prid širše javnosti svojim grafikam odpovedali v spomin na Pilona ali iz spoštovanja do Pilonove galerije.

Kratke

Biserna poroka pri Sv. Ivanu

Foto Ida Klarič

Pri Sv. Ivanu so konec aprila počastili domačina, gospo Mirjano in gospoda Antona (Nina) Parovela, ki sta slavila biserno poroko. Oba sta stebra kulturnega življenja v tem mestnem okraju: še vedno sta zvesta člana svetoivanskega cerkvenega pevskega zbora in rada pomagata pri marsikateri kulturni prireditvi. Združuje ju tudi ljubezen do petja, saj sta dolgo let pela tudi pri Komornem zboru, ki ga je vodil Ubald Vrabec. Pri sv. maši, ki jo je daroval svetoivanski kaplan, g. Milan Nemac, so se zbrali njuni sorodniki in prijatelji, da bi počastili zakonca in jima voščili še veliko let v zdravju in medsebojnem razumevanju.

50-letnica smrti prof. Ivana Rudolfa

Četrtega maja je minilo 50 let od smrti prof. Ivana Rudolfa. Tudi na Tržaškem se ga še mnogi živo spominjajo, saj je tu od maja 1946 do smrti leta 1962 živel s svojo družino in zavzeto deloval v slovenskem demokratičnem gibanju.

Prof. Ivan Rudolf se je rodil leta 1898 v Vrabčah, v vasi na prehodu s Krasa v Zgornjo Vipavsko dolino. Že v mladih letih se je odločil za narodnoobrambno delo in se ob koncu prve svetovne vojne priključil Maistrovim borcem na Koroškem. Ko so se razmere po vojni nekoliko umirile, je doštudiral in diplomiral na Visoki trgovski šoli v Frankfurtu.

V dvajsetih letih se je med službovanjem v Gorici aktivno udejstvoval na narodnoobrambnem področju. Zaradi pritiska fašističnih oblasti se je umaknil v Ljubljano, kjer se je posvetil poučevanju, časnikarstvu in vsestranskemu delu v organizacijah primorskih emigrantov. Kot tigrovec se je pridružil protifašističnim organizacijam in bil v stikih z britansko obveščevalno službo. Še preden so sile osi aprila 1941 napadle Jugoslavijo, se je z dr. Ivanom Marijo Čokom umaknil v Egipt in od tam opravil neprecenljivo delo pri reševanju primorskih rojakov iz taborišč italijanskih vojnih ujetnikov v Afriki. Mlade primorske fante, med katerimi je bil zelo priljubljen, je povezal v jugoslovanski bataljon v sklopu britanske VIII. armade. Kasneje se je večina teh fantov pridružila prekomorskim brigadam, nekatere posameznike pa so z Rudolfovo pomočjo britanske obveščevalne službe izurile in poslale kot prve "padalce" na slovensko ozemlje. V Kairu je v Jugoslovanskem odboru iz Italije pod psevdonimom Ivan Učenikov urejal list Bazovica in Šotorsko knjižnico ter sodeloval z britansko radijsko postajo za Bližnji vzhod.

Po koncu vojne so ga angleške oblasti zaradi napetih razmer iz previdnosti pridržale na Bližnjem vzhodu še celo leto, preden je smel priti do svoje družine v Trst. Tu je poučeval na slovenskih srednjih šolah do smrti, obenem pa se je pridružil političnemu delu v takrat ustanovljeni Slovenski demokratski zvezi ter urejal njeno glasilo Demokracija.

Društvo TIGR mu je ob 100-letnici rojstva postavilo v Podnanosu spomenik. Pred kratkim pa mu je Pošta Slovenije ob 50-letnici smrti izdala serijo dveh spominskih znamk z njegovo fotografijo in napisom prof. Ivan Rudolf (1898 – 1962). Naj še povemo, da je njegova zasebna zapuščina za zgodovino Jugoslovanskega odbora iz Italije in "padalcev" velikega pomena. / (mab)

30-letnica poimenovanja šole v Barkovljah

Dne 20. maja letos bodo v Barkovljah proslavili 30-letnico poimenovanja osnovne šole po F. S. Finžgarju. Priprave na to pomembno obletnico že potekajo: pri teh so soudeleženi seveda otroci, njihove učiteljice in člani Slovenskega kulturnega društva Barkovlje. Na osnovni šoli so se skozi celo leto otroci pripravljali ob mentorstvu učiteljic na ta pomembni dan z raznimi dejavnostmi. Dogodek izpred 30. let je bil obenem radosten in žalosten. Tako se ga spominja ga. Vera Poljšak: "Dne 16. maja 1982 smo poimenovali šolo po Finžgarju. 15. maja ponoči se je vnel v šoli požar. Vse je bilo pripravljeno: v pritličju razstava dokumentov, starih slik, spričeval, ki so jih posodili domačini. V stavbi pa gasilci, voda, ogromno vode. Kapljalo je na brošure, na zvezke, na vpisnice in nismo smeli v razrede. Po radiu so domačini zvedeli, kaj se dogaja. Pritekli so nam na pomoč. Vse, kar je viselo na razstavi, so prenesli v društvo in razobesili v dvorano. Rešili so brošure, le nekaj jih je plavalo v razredu. Poimenovanje je šlo naprej. Malo smo spremenili program, ker šolskega dvorišča nismo smeli uporabiti. V pritličju smo odkrili Finžgarjev kip (delo Klavdija Palčiča) in se napotili z godbo v društvo, kjer je slavje stoodstotno uspelo".

Trideset let za tem je na vrsti razstava, ki spominja na poimenovanje barkovljanske šole. Dogodek bo popestrilo igranje proseške godbe. Peli bodo otroci in mešani pevski zbor domačinov pod vodstvom Aleksandre Pertot, ki je ob poimenovanju pred tridesetimi leti začela svojo zborovodsko pot. Na ta dan bodo krstno izvedli skladbo Lepu je spomlade, za otroški zbor, mešani zbor in klavir, ki jo je na besedilo domačina Aleksandra Furlana uglasbil Adi Danev. Pred tridesetimi leti so otroci nosili majčke, logo katerih je narisala Magda Starec Tavčar. Isti logo bo tudi ob tokratni priložnosti krasil majčke otrok. Na novo bodo ponatisnili brošure z dodatnimi tridesetletnimi informacijami.

OPČINE Tudi letos ob Veliki noči

Naša Beseda kot ogledalo verske in vaške podobe

Fotografije na platnicah župnijskega zbornika Naša Beseda, ki ga slovenski verniki župnije sv. Jerneja na Opčinah, pri Banih in pri Ferlugih prejemajo v roke na oljčno nedeljo, že nekaj let ponujajo tiste posebnosti župnije, ki ji še danes dajejo izvirno podobo. Letošnjo naslovnico publikacije, ki jo je izdala župnija sv. Jerneja na Opčinah, založila pa Društvo Finžgarjev dom – Opčine in založba Mladika, so odgovorni 'preslikali' z desne strani prezbiterija: na njej kraljuje Kristus, ki posreduje svojim rojakom na gori Blagrov najpomembnejše nauke: blagre.

Tako piše na prvi strani tradicionalnega velikonočnega zbornika, ki je v letih pridobival obseg in kakovost ter postal versko-vzgojna, družbeno, poljudno - znanstvena in kulturna revija, po kateri lahko sežejo ne samo domači župljani, ampak tudi širše zamejsko občestvo. Kot vedno je vsebino letošnjega zbornika oblikovala široka pahljača zlasti 'domačih peres', uvodna misel publikacije pa kot vedno pripada domačemu dušnemu pastirju, g. Francu Pohajaču. Izhajajoč iz teme, ki vernike tržaške škofije na povabilo škofa Giampaola Crepaldija spremlja v drugem letu priprave na sinodo 2011/2012, je duhovnik poudaril pomen, ki ga evharistični trenutek ima za Cerkev. G. Pohajač namreč primerja sedanje vernike z učencema, ki se jim je Jezus na poti v Emavs razodel v blagoslavljanju in lomljenju kruha. Tako kot njim se tudi nam Jezus razodeva v Besedi in Evharistiji: ta dogodek je namreč "najpomembnejše dejanje v življenju Cerkve, kajti je središče, v katerem bije srce same Cerkve". Evharistična skrivnost, ki jo razlagamo kot skrivnost vere, "je za Cerkev neusahljivi vir milosti, ki napaja njeno rast, podpira njen razvoj in poživlja njeno upanje", je zapisal g. Pohajač.

Uvodnemu razmišljanju sledi seznam velikonočnega slavja na Opčinah, Ferlugih in pri Banih, nato Naša Beseda prinaša zapis, v katerem Silva Resinovič Valenčič črpa iz arhiva msgr. Jakoba Ukmarja. V nadaljevanju Berta Vremec obhaja spomin na župnika in dekana Andreja Zinka, ki je pred sto leti postal openski duhovnik in bil dušni pastir v tem kraju celih 38 let. G. Zinka in drugih velikih duhovnikov, ki so delovali na Opčinah in Kontovelu, se spominja tudi Drago Štoka, Marij Maver pa je prispeval razmišljanje, ki ga je izrekel na zadnjem božičnem koncertu na Opčinah. Zanimivo je tudi pričevanje Andreja Štekarja, ki je pred leti diplomiral iz teoloških ved v škofijskem semenišču v Trstu in je do sedaj vodil pet skupin mladih, ki so se pripravljali na prejem zakramenta svete birme. O dejavnostih dvojezične župnijske družinske skupine pripoveduje Breda Susič, Maja Lapornik pa je prispevala zapis o doživljanju kulturnega etosa v današnjih kriznih časih. Na podobno temo, ki je sicer drugačno obarvana, je naravnan članek Kostance Mikulus, ki razčlenja bogato kulturno življenje na Opčinah, zlasti ponudbo društvene knjižnice SKD Tabor. Sledita govor, ki ga je imel Marjan Škerlavaj na večeru slovenske pesmi in besede minulega marca v Finžgarjevem domu, in intervju, ki ga je Majda Artač Sturman imela s pisateljem in režiserjem, domačinom Markom Sosičem. Aktualen je dnevniški zapis Mateja Lupinca o nedavnem požaru, ki je razsajal na Fernetičih in ogrožal tudi vas. Adriano Kovačič, podpredsednik ZKB, je v Naši Besedi objavil članek o pomenu zadružništva v nadaljnjem gospodarskem in družbenem razvoju naše skupnosti, predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič pa je obnovil delovanje te upravne enote v lanskem letu. Zbornik prinaša nato še razmišljanje prof. Ivana Peterlina o usodi naše slovenske šole v Italiji, dragocen je tudi zapis Pavla Vidaua o prvem popisu prebivalstva v Banih leta 1777 (Vidau je v sklepnem razdelku revije objavil tudi banovsko kroniko za lansko leto). V Naši Besedi sta obenem poročilo Majde Kodrič o srečanju openskih in proseških srednješolcev z Miroslavom Košuto in Klavdijem Palčičem ob dnevu slovenske kulture in članek Renata Štoklja o nekdanji bolnišnici Santorio Santorio pod obeliskom. O dejavnostih osnovne šole France Bevk je v zborniku poročala Nadja Sossi Perini, Zoran Sosič pa je razčlenil pomen openskih ledinskih imen. Sledi intervju Roberta Petarosa z grafičnim oblikovalcem Markom Lupincem, ki je lani v Kraški hiši imel razstavo 'predelanih' fotografij narodnih noš. Kot vsako leto je tudi tokrat Jelka Cvelbar obnovila delovanje Sklada Mitja Čuk, Mitja Petaros pa je prispeval zapis o openskem šahovskem krožku. Marica Dolenc poroča o župnijskih romarskih izletih v Gornji Grad, v mesto Reggio Emilia in na Zaplaz, Marija Štekar Košuta pa o obisku župnije Sv. Lenarta v Novi Cerkvi in o ogledu Velenjskega gradu. O znamenitem Caminu do romarskega svetišča v Santiagu de Compostela piše Elči Abram, o delovanju domačega MeCPZ Sv. Jernej pa Alenka Hrovatin; Marjan Škerlavaj je v tokratni številki Naše Besede poročal o delovanju MPZ Sv. Jernej. Pestro delovanje Društva Finžgarjev dom bodo bralci spoznali na podlagi zapisa Lučke Peterlin Susič, pevsko dejavnost društva Vesela pomlad pa je predstavila Manica Maver. O lepoti in prisrčnosti skavtskega gibanja piše Energični galeb (Lucija Tavčar), Nadia Roncelli pa o delovanju verske skupnosti od Ferlugov. Da ima Naša Beseda tudi literarni pridih, se bo bralec prepričal ob branju poezij Majde Artač Sturman in Srečke Černe Artač. Kot običajno tudi letošnja publikacija navaja zakramentalno sliko župnije sv. Jernej in seznam najstarejših župljanov.

IG

DSI Gost je bil Janez Bizjak

Megalitska kultura - Ostanki tudi v slovenskih Alpah

Megalitsko kulturo, to je kulturo velikih kamnov v obdobju od štiri do dva tisoč let pred Kristusom, povezujemo največkrat z Anglijo in z znamenitim Stonehengom, marsikdo pa ne ve, da imamo ostanke te kulture tudi v slovenskih Alpah. O tem je na ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev spregovoril nekdanji direktor Triglavskega narodnega parka, po izobrazbi diplomiran inženir arhitekture, urbanist, naravovarstvenik in publicist Janez Bizjak, avtor knjige *Ostaline megalitske kulture v slovenskih Alpah*, ki je izšla pri Inštitutu Alpe Bled in v sozaložbi Celjske Mohorjeve družbe.

Foto Kroma

Uvodno je maloštevilnemu občinstvu predstavil grški izvor besede megalit in pomen ostalin, ki so lahko snovne oziroma materialne in pa ostanki v našem izročilu. Nato je preko Arhimedovega in Einsteinovega izreka prešel na glavno težavo megalitske kulture: pomanjkanje pisnih virov, saj intenzivno raziskovanje temelji le na pripovedih in legendah, ki so se prenašale iz roda v rod. Nekoč so opazovali poti lune in sonca ter letne čase, čeprav so tile za nas samoumevni. To znanje je nastajalo od tisoč do dva tisoč let. Zanimivo je tudi to, da so rimske ostaline zasute z zemljo, megalitske ostaline pa so dobro vidne še danes, kljub temu da so starejše. Predavatelj se je osredotočil na pokončne kamne, imenovane tudi menihirji. Edini na Slovenskem je v Krkavčah. S projekcijo je pokazal slike megalitskih grobnic v Provansi in na Škotskem. Tudi v severni Nemčiji najdemo pokončne skale z vodoravnimi ploskvami. Za te je značilno, da imajo odprtino, imenovano tudi "okno za dušo", skozi katero je lahko duša zapustila telo.

V svoji knjigi Bizjak ni namenil pozornosti samo slovenski megalitski kulturi, temveč jo je skušal povezati tudi s primeri nekaterih snovnih ostalin nam neznane kulture, ki je obogatila tudi slovensko kulturno krajino. V njej dobimo nekatere prezrte izseke etnološke dediščine, v kateri je imel krog kot prasimbol vedno prikrit, a močan pomen: obredni, zavarovani za živino ali obratno, "sveta ograda", v katero živina ni imela vstopa, ker je bil to posvečen kraj. V slovenskem ljudskem izročilu je veliko krogov: od rozet do pentagramov, vrezanih v kamnite portale in pohištvo. Rozeta je bila zaščitno krščansko znamenje, ki so ga preoblikovali v posvetitvene križe. Prvi dokumentirani podatek o risanju krogov je Ep o Gilgamešu, star pet tisoč let. Krog in oval pa sta predstavljala tudi zaščito plodne zemlje pred vetrom kot tipološko posebnost slovenske kulturne krajine. Znani megalitski krog v Stonehengu je sestavljen iz notranjega in zunanjega kroga, delali pa so ga približno dva tisoč let. Odmevi te kulture so tudi v Alpah, o čemer priča tisočletna kontinuiteta v slovenski krajini. Notranji krog v Stonehengu je podoben krogu pod Krnom, najnovejšemu odkritju, kateremu se je predavatelj posvetil šele ob koncu večera. Nekatere skale so visoke tudi dva metra, obredni krog pa je iz bronaste oziroma bakrene dobe. Celo med prvo svetovno vojno je ostal nepoškodovan. Pomen teh krogov ostaja še vedno skrivnosten, tako kot tudi cerkev v ovalu, ki stoji na mestih starih daritvenih prostorov na prostem, saj je papež Gregor Veliki izdal edikt, v katerem je pozival, naj se ne uničujejo predkrščanske ostaline, ker jih je treba dopolniti ali nadgraditi.

Šin

SPD MAČKOLJE Poimenovanje dvorane v 'stari šoli' po g. Stanku Janežiču

"Rad sem se hotel srečati še enkrat..."

"Rad sem se hotel srečati še enkrat s svojimi predragimi primorskimi rojaki: veliko takih imam po svetu in vse bi rad vsaj duhovno objel! Ampak del tega doživetja je bil tu uresničen. Bil sem poln življenjskega optimizma: to naravnanost mi je vse od otroštva naprej dala tudi domača družina. Vselej sem delal za popolno edinost med kristjani in med vsemi ljudmi. Zato bom molil vso večnost, da bi ljudje res bili čim bolj bratje in sestre med seboj. Naj bo zahvaljen Bog, naj bo blagoslovljen ta dan. Naj nas Božji blagoslov spremlja na vsej naši poti. Bog vas živi"!

Foto IG

S temi besedami je msgr. dr. in prof. Stanko Janežič še zadnjič nagovoril predrage Mačkoljane, med katerimi je v času svojega bivanja v naših krajih preživel marsikatero dragoceno in pestro leto. Ta krajši nagovor je g. Janežič, duhovnik, ekumenski delavec, pesnik in pisatelj izrekel ob prazniku domačega zavetnika sv. Jerneja leta 2010: le nekaj tednov zatem je v enaindevetdesetem letu starosti za vedno zatisnil oči ...

Navezanost g. Janežiča na Mačkolje je bila vzajemna, saj so ga domači verniki oplajali z ljubeznijo med njegovim dušnopastirskim obdobjem. Ta odnos ni nikoli zamrl, niti takrat, ko je g. Janežič sklenil zapusiti naše kraje in se vrnil v rodno Štajersko, da bi poučeval na mariborski teološki fakulteti. Trdna vez z njegovo duhovno in kulturno zapuščino bo še naprej trajno in globoko nagovarjala sedanje in prihodnje mačkoljanske rodove tudi zato, ker bo dvorana stavbe, ki ji domačini pravijo 'stara šola' (v njej je namreč vse do leta 1951 potekal šolski pouk), nosila njegovo ime. S tem hvaležnim dejanjem so Mačkoljani simbolno združili svoj prvotni sedež, svojo 'zibelko', z imenom svojega ustanovitelja in duhovnega očeta.

Bilo je namreč 5. maja 1952, ko je v 'stari šoli' potekal ustanovni občni zbor predhodnika današnjega Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje. Ključno vlogo je takrat odigral ravno mladi g. Janežič, pobudnik živahne prosvetne dejavnosti in izreden organizator, ob katerem so se zbrali vaščani, ki sta jih navduševala petje in slovenska beseda. Zamisel za poimenovanje se je porodila že na lanskem občnem zboru društva, odborniki pa so se odločili, da jo bodo uresničili maja letos ob 60. obletnici društva. Izjemno občuten, - upali bi si celo zapisati - ganljiv dogodek je bil tako v nedeljo, 6. maja, ko so Mačkoljani po nedeljskem bogoslužju, ki ga je daroval domači župni upravitelj g. Metod Lampe, stopili v prostore poslopja za cerkvijo sv. Jerneja. Stavba je župnijska last, leta 1995 pa so jo ob finančni podpori SPD Mačkolje temeljito prenovili: prav zato ima danes društvo pravico koristenja njenih prostorov. Lepo število Mačkoljanov, sorodnikov g. Janežiča, ki so v Mačkolje prispeli iz Ormoža, častnega govornika, Janežičevega dolgoletnega prijatelja in predsednika SSO Draga Štoko, ter podpredsednice Slovenske prosvete Lučke Susič je ob prihodu v lično in sončno dvorano sprejel pevski pozdrav MePZ Mačkolje pod vodstvom Mateja Lazarja. Zanimanje prisotnih pa se je takoj usmerilo v leseno upodobitev g. Janežiča, ki bo odslej visela na steni zgornje dvorane. Podobo z njegovo značilno kretnjo iztegnjenega kazalca je izrisal Ilario Tul, v lesenem reliefu je zaživela v mizarski delavnici mojstrov Petra Smotlaka in Iva Kolariča. Po uvodnem pozdravu sedanjega predsednika društva Roberta Tula je njegov predhodnik na čelu SPD Mačkolje Niko Tul prebral nekaj osnovnih koordinat bogatega življenja g. Janežiča, nato je g. Lampe blagoslovil leseno podobo. Še kako pomenljive so bile njegove besede, saj je g. Janežiča označil za "gorečega ekumenskega delavca. Svoje delo ni usmerjal zgolj v edinost med vzhodnimi in zahodnimi kristjani, temveč tudi med vsemi tistimi, ki verujejo v Jezusa Kristusa. To reliefno obeležje naj nam ostane v spomin in opomin, da bomo njegovo dediščino čuvali in storili vse, kar je v naših močeh, da bosta med ljudmi vselej prevladovala prijateljstvo in sloga".

Zgodnje 'tržaško obdobje' g. Janežiča se je začelo na Proseku in Kontovelu. "To je bilo težko obdobje povojnih let, ki sta ga kovale vojne posledice in revolucija", je obrazložil predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka, ki je Mačkoljanom poklonil prisrčno spominsko sliko g. Janežiča. Prvič ga je spoznal kot desetletni otrok in takoj uvidel v njem prijetnega in globokega sogovornika ter občutljivega dušnega pastirja. Imel je lep glas, bil je krasen pevec (na novo je postavil temelje domačemu pevskemu zboru) in izredno priljubljen med otroki. Revolucionarna mržnja ga je zato takoj označila za sovražnika in ga po krivem obsodila kolaboracije z nemškim okupatorjem. "To pa je naravnost smešno, saj je g. Janežič zaradi okupatorja pobegnil"! Zlobne jezike je g. Janežič nato premagal. Po petih leti službovanja na Krasu se je preselil v Mačkolje, kjer je neumorno nadaljeval svojo duhovniško in kulturno poslanstvo. Odločil se je nato za študijsko izobraževanje v Rimu (postal je izvedenec za vzhodno teologijo), nato se je ponovno vrnil v Mačkolje. "Odlikovali sta ga človeška toplina in dialog, bil je prava svetniška duša, ki se ni nikoli prepustila jezi. Pokončno je doživljal tudi bolezen", je zaupal Štoka, ki g. Janežiča tudi zaradi leposlovnega, zlasti pesniškega opusa ima za izjemnega ustvarjalca v vseslovenskem merilu (prav zato mu bodo v rodnem Ormožu postavili doprsni kip). Predsednik SSO se je spomnil tudi dogodka, ko je na podlagi njegovega posredovanja in posredovanja Lojzeta Tula g. Janežič lahko končno objel domače in mamo, ki jih zaradi režimskih povojnih okoliščin mnogo let ni videl. "Spomnimo se ga kot veselega Štajerca, velikega duhovnika in kristjana. Veselimo se, da je bil med nami", je sklenil Drago Štoka.

Predsednika Slovenske prosvete Marija Maverja je na mačkoljanskem slavju zastopala podpredsednica Lučka Susič, ki je odbornikom in članom SPD Mačkolje čestitala, da že celih 60 let nepretrgoma vztrajajo na osnovah in vrednotah slovenstva, demokracije in krščanstva, ki jih je postavil sam g. Janežič. "V društvu sodeluje veliko mladih in prav je, da se te vrednote prenašajo na jutrišnje rodove", je dejala. Podpredsednica SP je upravičeno poudarila temeljne vrednote SPD Mačkolje, saj prvi člen ustanovnega statuta iz leta 1952, ki ga je prisotnim prebral Niko Tul, narekuje ravno delovanje društva v skladu s katoliškimi smernicami in slovenskim narodnim etosom.

O teh načelih je bil globoko prepričan g. Janežič, čigar glas je v njegovi dvorani zaživel ob koncu slovesnosti. Aljoša Novak je namreč zavrtel posnetek iz leta 2010 ob zadnjem obisku g. Janežiča v Mačkoljah: "Rad sem se hotel srečati še enkrat s svojimi predragimi primorskimi rojaki..."

IG

Obvestila

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu prireja srečanje z gospodom Francetom Prelcem, koordinatorjem Karitas za slovensko Istro ter duhovnim vodjo te ustanove, ki bo spregovoril o delu in aktivnosti karitativnih ustanov in o njihovi duhovni zavzetosti za pomoč bližnjemu. Srečanje bo v sredo, 23. maja, ob 19. uri v dvorani župnije sv. Vincencija v Trstu - ulica Ananian 5/a. Lepo vabljeni člani, sodelavci in prijatelji.

ŠC Melanie Klein prireja poletni center Pikapolonica za otroke od 3. do 10. leta, ki bo od 2. julija do 24. avgusta. Predvidenih je 7 programsko-tematskih sklopov po pet dni. Otroci bodo razdeljeni po starostnih skupinah. Sprejemanje otrok od 7.30 do 8.30. Starši bodo otroke lahko odpeljali med 16. in 17. uro. Vpisovanja od 2. maja. Info: www. melanieklein. org, tel.: 345 7733569 (ponedeljek in petek 9-13, sreda 16-18).

Darovi

V spomin na gospo Lojzko Sosič daruje Julka Štrancar 30 evrov za Vincencijevo konferenco pri Sv. Ivanu.

†

Tiho je v Gospodu zaspal in odšel po plačilo k Stvarniku naš predragi brat in stric

VILJEM ŽERJAL

duhovnik

žalujoče sestre, nečaki in ostalo sorodstvo.

Iskrena hvala goriškemu nadškofu De Antoniju in upokojenemu tržaškemu škofu Ravignaniju, sobratom duhovnikom ter župnijskim skupnostim Gabrje, Rupa-Peč, Vrh Sv. Mihaela in Občine za občutene pogrebne obrede.

Družina

Gorica-Trst-Občine, 4. maja 2012

Občni zbor SDD

Slovensko dobrodelno društvo, ki od leta 1948 deluje v Trstu, je na nedavnem občnem zboru pregledalo minulo poslovno leto in po treh letih izvolilo vodstvene organe. Upravni odbor je bil v celoti potrjen. V njem so predsednik Ivo Jevnikar, podpredsednik Aljoša Vesel, tajnica Silva Gašperčič, blagajničarka Jolanda Zudetič in članice Vera Čok, Tatjana Corsi in Veronika Gerdol. Prenovljen pa je bil nadzorni odbor. Predsednica je ostala Eva Vesel, novi članici sta Mara Petaros in Sara Superina.

Na občnem zboru je tajnica prebrala zapisnik lanskega občnega zbora in poročilo o opravljenem delu. Predsednik se je zahvalil nekdanjima nadzornikoma Jožku Gerdolu in Antonu Gašperčiču ter vsem odbornikom za požrtvovalno in redno delo, zaustavil pa se je pri vidnejših pobudah, kot sta pomoč potrebni šoloobvezni mladini ter podelitev 25. študijskih nagrad in štipendij Mihael Flajban ter štipendije Irena Srebotnjak zaslužnim in potrebnim univerzitetnim študentom. Ugotovil je, da se socialna stiska očitno veča, prihodki Slovenskega dobrodelnega društva pa so premajhni, da bi lahko koreniteje posegalo. Kot je poudarila blagajničarka, gre v pretežni meri za stanarine, ki jih SDD prejema za oddajanje nepremičnin, ki jih je pred dolgimi leti dobilo od dobrotnikov. Prostovoljnih prispevkov je malo, davki in stroški pa naraščajo. Tako je lahko v proračun za leto 2012 zapisala dobrih 45.000 evrov prihodkov, vendar bo od te vsote šlo nad 27.000 evrov za davke, upravo, amortizacijo in druge stroške, le nekaj nad 18.000 evrov pa bo porazdeljenih med potrebno mladino.

Člani SDD so soglasno odobrili poročila in finančne dokumente ter izmenjali misli o možnih ukrepih za boljše opravljanje poslanstva SDD. Svoj pozdrav so občnemu zboru prinesli nova predsednica sorodne organizacije Slovenske Vincencijeve konference Ivica Švab in vodilni predstavnici Združenja prostovoljcev Hospice Adria Onlus Milena Rebula ter Branka Sulčič.

Združenje staršev nižje srednje šole Sv. Cirila in Metoda

Ponudba poletnih taborov

Pri Združenju staršev nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda oddelka na Katinari je že vse pripravljeno za poletne tabore. Letos smo poletno ponudbo za naše najmlajše popestrili z novimi programi. Prvi bo stekel *Živijo Kekec* naravoslovni tabor, ki bo v Kranjski Gori od 10. do 15. junija. Namenjen je mlajšim osnovnošolcem; v spremstvu gozdarja si bodo ogledali dolino Vrata, učno pot Triglavske Bistrice in slap Peričnik, dolino Tamar in Zelence, slap Martuljek in se preizkusili v kuhanju žgancev. Na sporedu bo seveda tudi obisk Kekčeve dežele. Otroci bodo ob varnem pohodništvu spoznavali naravne lepote, krepili zdravje in fizično vzdržljivost, sklepali nova prijateljstva in utrjevali samozavest. Naslednji teden se bomo selili na Dolenjsko, in sicer v Sevno, kjer bosta od 17. do 22. junija dva vsporedna programa, in sicer jahalni tabor *Krpanova kobila*, namenjen otrokom od 10. leta dalje, ki se želijo preizkusiti v jahanju in oskrbovanju konjev. Predvidene pa so še dodatne delavnice, in sicer pletarska, priprava cvetličnih aranžmajev, čebelarska, gospodinjska itd. Drugi je kulinarični tabor *Mizica, pogrni se!* Tudi ta je prav tako namenjen otrokom od 10. leta dalje. Tu se bodo udeleženci približali gostinstvu; poudarek bo na zdravi prehrani, učili se bodo, kako pripraviti in okrasiti mizo, razkrili jim bodo večno uganko, čemu služi ves pribor na mizi, čemu toliko kozarcev, kako naj pri mizi sedijo in kako naj se za mizo obnašajo. Sami bodo pod strokovnim nadzorom pripravili različne jedi, ki jih bodo postregli staršem na zaključni pogostitvi.

Četrti teden, od 24. do 29. junija, bomo pa v Trstu odkrivali naše korenine, in sicer na vrsti bo raziskovalni tabor *Naš Trst,* ki bo udeležencem približal slovenski Trst. Skupini mladih iz zamejstva in Slovenije bo omogočena enotedenska izkušnja pod isto streho. Mladi bodo pod strokovnim mentorstvom spoznavali Trst s prepletanjem njegove zgodovine, književnosti, glasbe, arhitekture in likovne umetnosti: začetna, izhodiščna tema naj bi bilo 20. stoletje, ki je tržaško in vseslovensko zgodovino močno zaznamovalo na vseh omenjenih področjih. Udeleženci bodo imeli organizirana strokovna predavanja, sprehode in oglede po mestu in okolici, spoznavali bodo slovensko dušo Trsta, obenem pa bodo s svojo kreativnostjo in multimedijsko govorico skozi objektiv fotoaparata oz. kamere in mobilnih telefonov skupno sestavili kratek video zapis, ki bo povzemal vsakodnevne dogodke, izkušnje, vtise in občutke mladih udeležencev. Drugi sklop taborov pa bo na vrsti v drugi polovici avgusta, in sicer v Postojni od 19. do 24. avgusta pripravljamo intenzivni tečaj angleščine *Jezikajte*, ki je namenjen vsem, od 8. do 17. leta, ki bi radi izpopolnili svoje znanje angleščine. Vodili ga bodo pedagogi angleškega materinega jezika. Otroci bodo razdeljeni po skupinah glede na njihovo znanje in starost. Dopoldan bodo ločene učne ure, po kosilu pa različne vodene delavnice: gledališka, športna in umetniška. Udeleženci se bodo zvrstili na vseh delavnicah in preizkušali svoje kreativne sposobnosti. Večeri bodo namenjeni družabnim in skupinskim vodenim igram, kvizom in filmom, vse pa bo potekalo v angleškem jeziku. Nato pripravljamo še računalniško in šahovsko delavnico MIŠK@, ki se bo odvijala od 27. do 31. avgusta v jutranjih urah (od 8.30 do 13.00) v računalniškem laboratoriju na Državnem trgovskem tehničnem zavodu Žige Zoisa. Otroci bodo spoznali osnove programov Office: word-a, excel-a, pawer point-a. Spoznali bodo tiste programe, ki jim bodo v pomoč pri raziskavah in pisanju raziskav ter domačih nalog. Pri šahu se bodo pod strokovnim vodstvom preizkušali v večni igri strategije. Končali pa bodo z biološko – fotografskim taborom *Poglej ptička!* V spremstvu izvedenca dvoživk in plazilcev si bodo ogledali kraške kale in življenje v njih, s svojo digitalno kamero pa bodo stopali v svet fotografije.

Pri Združenju verjamemo, da so otroci naša prihodnost, zato jim želimo nuditi možnost kakovostnejšega preživljanja počitnic, da navezujejo stike s slovensko govorečimi vrstniki, ki živijo na celotnem slovenskem ozemlju (v Sloveniji in Italiji), da se skozi igro približujejo izbranim temam, da vsaj en teden preživijo v popolnoma slovenskem okolju, v stiku z naravo, spoznavajo Slovenijo, njene naravne in kulturne znamenitosti, institucije, da z njimi ohranjajo in utrjujejo vezi, da krepijo svojo slovensko identiteto s tem, da se lahko izražajo in izobražujejo v slovenskem jeziku ter bogatijo svoj besedni zaklad. Naši tabori so odprtega značaja, saj medse vabimo vse slovenske otroke iz vseh šol, želimo, da bi se otroci med seboj spoznavali in navezovali nova prijateljstva in s časom povezali naš celotni slovenski prostor.

Da lahko organiziramo in izpeljemo take programe, se moramo zahvaliti predvsem: Zadružni kraški banki, Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in podjetju Cogeco S. p. a., ki nas spremljajo in tudi finančno podpirajo.

PRIDI Z NAMI! Zaradi organizacijskih razlogov so mesta omejena. Za prijave in informacije sem Vam na razpolago do 31. maja na 3202717508 (Tanja) ali po e-pošti: zscirilmetod@gmail.com

Pol stoletja dolg pogled na svet, ki ga je obdajal, le skozi oči Janeza Menarta

O knjigi, ki čaka boljših dni v "bunkerju"

Torej? A se ne bi usedli za tisto domačo mizo, kjer sedite leta 1999 še v kvartetu, ob steni, toplo obiti z lesom, se zdi, in ponovno, iz potrebne distance, čustveno čim manj prizadeti, če se le da, *a mente fredda* (preudarno, premišljeno...), kot bi rekli naši italijanski sosedi, onstran trenutnih bolj ali manj zasebnih strahov ali interesov, in za navrh povabili še vnučko Maruško, ki se je iz otroka medtem razvila v mlado samostojno mislečo in čutečo žensko, naj pove, kaj misli o tej... za nas, to je zame in za marsikoga, nerazumni prepovedi in tako drastični hišni cenzuri. Vsi mi bi prav radi zvedeli, kaj več o vaših verjetno zelo resnih in tehtnih argumentih. Radi bi vam dali celo prav in se postavili na vašo stran, če bi nam utemeljili svojo odločitev kot edino možno in pravilno. Skratka, radi bi razumeli, kaj je... tako strašno narobe z *Dnevnikom*, da menite, da ne zasluži, da pride v stik s širšo javnostjo in da si ga lahko katerikoli človek, kateremu se ne smili izdati zanj 33 evrov in še kakšen centek več, kupi v knjigarni ali naroči po internetu. Dostopen pa je - o ironija usode! - vseeno vsem tistim Menartovim bralcem in občudovalcem, seveda s precejšnjo čakalno dobo, ki so tako vztrajni, da si knjigo izposodijo v kakšni študijski knjižnici za določen precej kratek čas, kot sem si jo jaz, in zdaj me knjižničarji po tihem že fiksajo, ker sem za nekaj dni prekoračila izposojevalni rok, in me pozivajo, naj jim knjigo čimprej vrnem, ker novi prošnjiki že nestrpno čakajo v vrsti. Jaz pa bi rada o njej še razmišljala, še kaj na listke ali na robove - če bi bila moja - pripisala, to in ono tu in tam podčrtala in kakšen pasus ponovno prebrala in kakšno trditev odobravajoče pokomentirala, s kakšno drugo pa se ne strinjala, saj ni sploh obvezno, da mislimo

vsi enako. Kakšna škoda - pa čeprav tudi v tej knjigi kot že skoraj v vsaki slovenski knjigi škrati... ne bom rekla, da kar mrgolijo, pač pa... da ne manjkajo in jih je za moj okus celo preveč. Domači založniki se bodo morali zamisliti in dejansko kaj postoriti, ne le retorično stremeti po odpravi vseh teh malih, velikih in srednjih kiksov, ki knjige samo kazijo. Odpraviti bo morala tudi nedoslednosti pri pisavi oz. sklanjatvi tujih imen, ki prav na glas kličejo kakšnega korektorja: Ob ponatisu - če drugega ne, a rajši vse - popravite vsaj tiste mnoge nonstop narobe sklanjane Lamartine, z odvečnim nemim končnim e-jem (Lamartinea, Lamartineu, z Lamartineom itd). Ko bi se Slovenci, recimo, šteli za... "Balkance", že prislovično površne in zanikrne, ne bi nič rekla, a bog ne daj nas primerjati z... južnimi brati. Se smrtno užalimo, čeprav se največkrat nimamo za kaj. Naj bi se rajši poboljšali. Poboljšanje nam sploh ne bi škodilo.

PRIPIS:

Prijatelj, ki ni računalniški teleban kot jaz, ki imam še vedno velike težave z rabo interneta, tudi zaradi kroničnega pomanjkanja časa, mi je natisnil iz njega neki davni Delov članek o Menartovem Dnevniku, kjer je rečeno, da... "vdova in hči sta si premislili", za navrh mi je podčrtal te vrstice: "... pesnikova hči Barbara Menart Senica pa pravi: Gre za spoštovanje očetove volje. Pred smrtjo me je prosil, naj vse dnevniške zapise uničim, ker niso namenjeni niti javnosti niti objavi. Če bi imel moč, bi to storil sam, a ga je smrt leta 2004 prehitela". Naj ji verjamemo na besedo? Navkljub vrsticam izpod pesnikovega peresa, ki sem jih zgoraj navedla, kjer vsaj brli ali tli in skoraj plamti tiha želja, da to, kar je napisal in doživel, bi bilo zanimivo branje tudi za širše namene? No, jaz ji verjamem. A kaj poreče na to, da bi se Max Brod ravnal podobno kot ona? Saj ni izpolnil samo pisateljeve ustno izrečene želje, marveč prekršil prav oporočno zapoved Franza Kafke, naj požge vse njegove rokopise. Ni jih požgal, nasprotno, jih je uredil in poskrbel, da jih objavijo. Družini Menart v premislek.

Jolka Milič

Sedma številka mladinske revije Galeb

Oglašajo se pomladni zvoki

Debeloglava sova z malce žalostnimi očmi ždi na naslovnici sedme, marčne številke Galeba. Narisala jo je Tina Žbogar, tretješolka OŠ Lojze Kokoravec Gorazd - 1. maj 1945, Zgonik.

V tej Galebovi številki so še druge živalice protagonistke pesmic in zapisov. Tako v stihih Martine Legiša po barkovljanski cesti nemoteno hlača racman Radko, ki "za pravila se ne briga". V značilnih barvah ga je upodobil Štefan Turk. *Medved in miška* se na Gregorjevo sprehajata po lepi naravi in si ogledujeta pisane hiške, ki plavajo po potoku; vsaka ima lučko v notranjosti, to pa zato, ker je prišla pomlad in luči ne bomo rabili do jeseni. Te lučke so gregorčki, ki so jih izdelali otroci. *Osabosa* Jožeta Sevljaka v ilustraciji Chiare Sepin je svojo radovednost osredotočila na čarovnika netopirja in se boji, da bo telebnil na tla, ker se drži le za eno nogo, medtem ko visi z glavo navzdol. V rubriki *Speleofantazija* Federica Papi predstavlja žuželke in živalice, ki jih srečujemo v jamah; te živalice so razvile posebne čute, da lahko preživijo v temačnih bivališčih. Najbolj znana med njimi je proteus ali človeška ribica. *Pingvin Pingi* v pripovedi v nadaljevanjih Štefke Kac Marn je spoznal psička Didija. Prizorček je ljubko ilustrirala Živa Pahor. Gnusna podgana je v središču pozornosti Klarise M. Jovanovič, ki navaja izštevanko in rekla, ki so vezana na tega neljubega glodalca. Prizorček, v katerem se otroci grejo izštevanke An ban pet podgan..., je ilustriral Veno Dolenc. Tri zlate ribice, kanarček Fik in maček Feliks so tudi tokrat junaki zgodbe *Tinček in 3 zlate ribice*, ki jo piše Dim Zupan, privlačne ilustracije pa pridaja Katerina Kalc. V tokratnem dragocenem zapisu *Dedek,*

igraj se z nami Darinka Kalc s prisrčnim opisom predstavlja plug, ki so ga vlekli voli – revni kmetič z Vipavskega pa je vpregel v plug psa in mačka, da se mu je smejal cel hrib! Prizorček je v ilustracijo prelila Magda Tavčar. Galebovi bralci bodo v sedmi številki lahko prebrali, kaj je bilo s sladko kaznijo v zgodbi *Slaščičarna pri veseli Eli*, izpod peresa Slavka Pregla, ilustriral jo je Zvonko Čoh. *Čarovnica Česminka* v istoimenski pripovedi Tatjane Kokalj se je ljudem prikupila s tem, da je meščanom podarila pisane dežnike, da bi se ne zmočili. Pomlad je v nežnih barvah vzbrstela v istoimenski štirivrstični pesmici Zvezdane Majhen, nežne barvne odtenke je vsebini dala ilustratorka Mojca Cerjak.

Marjeta Zorec nadaljuje pripovedovanje pravljic o škratih; na vrsti je škrat Dimek, po povesti Josipa Vandota Popotovanje naše Jelice. Škrat Dimek je prebival blizu kop, v katerih se je ob tlečem ognju les spreminjal v oglje. Škrata s piščalko je upodobila Katerina Kalc.

Beli zvončki veselo cingljajo v pesmici *Zvončki, zvončki*, ki jo je stkala Bina Štampe Žmavc. Pomladne cvetke in taščico ob njih je ilustrirala Alenka Sottler. Berta Golob se je pod naslovom *Na vijugasti poti* pomudila pri opisu življenja in dela Frana Levstika iz Spodnjih Retij, ki se je v slovensko književnost med drugim zapisal tudi zaradi vsem znane povesti Martin Krpan.

V marčni številki Galeba je še veliko drugega: Galebov kviz, didaktična naloga Anje Kokalj ob ilustraciji Daše Simčič, zanke, pa še 'marmoriranje' jajc - navodila za to daje Jasna Merku' v Galebovi delavnici -, dopolnjevanka in pisane risbice, ki so jih Galebu poslali učenci OŠ Lojze Kokoravec Gorazd – 1. maj 1945, Zgonik; OŠ Fran Milčinski, Katinara; OŠ Fran Erjavec, Štandrež; OŠ Albert Sirk, Križ, pa še zapis učencev OŠ Lojze Kokoravec Gorazd – 1. maj 1945, Zgonik, o tem, da so se petošolci udeležili srečanja z umetnikom Bogdanom Gromom, ki je prejel pečat občine Zgonik, ob prisotnosti predsednice tržaške pokrajine Basse Poropat. Šolarji OŠ Virgil Šček iz Nabrežine pa so Galebu poslali zapise o soncu in rumenem listu.

IK

Poučni izlet učencev OŠ Zorzut

Spoznali so Notranjsko in pekli kruh na kmetiji Pri Petrovih

V sklopu projekta Brez vode ni kruha je bračanska šola Zorzut organizirala za vse svoje učence celodnevni izlet.

V torek, 17. aprila, so se navsezgodaj odpeljali proti Pivki. Bil je lep dan, a nekoliko hladen. Prva postojanka je bila prikupna vasica Narin, ki je od Pivke oddaljena samo 6 kilometrov in je del slikovite pokrajine med Snežnikom in Nanosom. Tako vas kot kot okolica sta nadvse zanimivi zaradi svoje neokrnjene narave, ki preseneča z mogočnimi gozdovi, cvetočimi travniki, kraškimi globelmi in presihajočimi jezeri. Toda, zakaj se je bračanska šola odločila za obisk tega kraja? Zato, ker se tu nahaja zanimiva kmetija Pri Petrovih, ki nudi osnovnošolcem neko posebno doživetje, ki ga ob prebiranju knjig ni mogoče izkusiti. V preurejenem kamnitem hlevu obratuje namreč črna kuhinja, v kateri izvajajo za osnovnošolce tečaj *Od zrna do kruha*, na katerem se otroci učijo peči kruh. Na ta ogled pa je OŠ Zorzut povabila tudi učence in učitelje OŠ Podljubelj, s katerimi sodelujejo že od lanskega leta. Zbirna točka je bila prav vas Narin. Po krajšem ogledu vasice so se napotili k Petrovim. Po prijaznem sprejemu so jim razkrili značilnosti stare kmečke hiše, črne kuhinje, pokazali pripadajočo opremo in pripovedovali o načinu življenja v preteklosti. Spoznali so različne vrste žit, postopke pridelave pšenice, videli so orodja in

stroje za žetev, mlatenje in čiščenje pšenice, spoznali so postopek mletja pšenice na starem mlinu z mlinskimi kamni. Tudi sami so se preizkusili v teh opravilih. S cepcem so tolkli žito, ga presejali, spihali in zmleli. Kako pa so nekoč izdelovali kruh, je bilo njihovo naslednje spoznanje in doživetje. Povabljeni so bili namreč k lastnoročni peki domačega kruha. Zavihali so si rokave, si dali predpasnike, dekleta pa še rutice na glavo. Vsak od njih je dobil kos kvašenega testa ter izoblikoval hlebček kruha. Te so položili v slamnato košarico in počakali, da so tam vzhajali. Med tem pa je bilo potrebno počistiti krušno peč in preveriti, ali je dovolj topla za peko. Ko je bilo vse v redu, so hlebčke skrbno zložili v peč. Otroci so bili presrečni in so se zahvalili Petrovim za tako pestro dopoldne, v katerem so odkrili delček sveta pradedov, videli ter doživeli zanje nekaj povsem nenavadnega. Sledilo je kosilo. Izkoristili so trenutek in kraj ter se odpeljali še na ogled Cerkniškega jezera in bližnjega muzeja. Tu so učenci s pomočjo makete Cerkniškega jezera usvojili pojem presihajočega jezera. S tem se je poučni in družabni izlet bližal koncu. Kljub mrzlemu vremenu so vsi udeleženci preživeli lep, drugačen dan. Polni lepih vtisov ter novih spoznanj in prijateljstev so se srečno vrnili domov.

SG

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (21)

Mariza Perat

Župnik pri sv. Ivanu je zdaj g. Marijan Markežič, kaplan je g. Alessio Stasi, duhovni pomočnik pa msgr. Cvetko Žbogar.

Pri Slovenskem dušnopastirskem središču so delovali še naslednji duhovniki: dr. Jože Markuža, g. Karel Bolčina in p. Mirko Pelicon S. J.

Naj tu omenim še organiste, ki so pri sv. Ivanu spremljali oziroma še spremljajo bogoslužje.

Dolga leta je tu bil organist pokojni Maks Debenjak, večkrat pa je tu igral tudi pokojni Bogomir Špacapan. Od še živečih je tu mnogo let orglal Herman Srebrnič, zdaj pa pri sv. Ivanu bogoslužje spremljajo organisti Adele Ferletič, David Bandelj in Sandra Lombardi.

Združenja pri sv. Ivanu po ustanovitvi Pastoralnega središča

Slovenska Vincencijeva konferenca

Ta je sicer delovala že prej, a je uradno bila ustanovljena le nekaj mesecev pred proglasitvijo Slovenskega pastoralnega središča, ko je nadškof Peter Cocolin izdal tozadevni dekret. S tem je Vincencijeva konferenca v Gorici postala škofijsko priznana. Nadškof je potrdil njen Statut ter Izvršni in Nadzorni odbor.

Prvi Izvršni odbor so sestavljali:
dr. Martin Kranner – predsednik
Marija Ferletič – podpredsednica
Artur Koshuta – tajnik
Zora Piščanc – blagajničarka
sr. Suzana Masten – odbornica
Viktor Prašnik – odbornik

V Nadzornem odboru so bili:
dr. Iva Hrovatin
Miro Lojk
Mirjam Obljubek

Za duhovnega asistenta je bil imenovan msgr. dr. Rudolf Klinec *(Nadškofijski arhiv – Gorica – podatki prof. M. Krannerja).*

Leta 1974 je organizacija bila potrjena tudi pred notarjem.

Do leta 2002 je bil uradni sedež Vincencijeve konference na Placuti, vendar so se njeni člani tudi takrat zbirali v prostorih slovenske duhovnije pri sv. Ivanu. Tu je Vincencijeva konferenca bila prisotna v župnijskem svetu Pastoralnega središča kot dobrodelna skupina *(Podatki prof. M. Krannerja).*

Slovenska Vincencijeva konferenca je na Goriškem, čeprav kot neuradna dobrodelna organizacija, delovala že kmalu po drugi svetovni vojni kot dobrodelna pisarna. Bila je v stiku z mednarodnima organizacijama UNRRA in IRO, ki sta skrbeli zlasti za begunce. Vlogo za vpis v organizacijo IRO je sestavil g. Marijan Komjanc.

Dobrodelna pisarna je imela svoj sedež na Placuti v stavbi Katoliške tiskarne. Najprej je bila tu zaposlena učiteljica Zora Saksida, nato pa še g. Maks Debenjak. V ulici sv. Gabrijela je imel sedež urad, v katerem so delili pomoč v obleki in obutvi. To nalogo je opravljala gospa Kati Kerševani *(Podatki učiteljice Z. Saksida).*

Pri tej povojni dobrodelni dejavnosti je mnogo pomagal msgr. Srečko Gregorec, ki je skrbel tudi za organizacijo poletnih kolonij za otroke.

Od leta 1947 pa vse do leta 1998 je Slovenska Vincencijeva konferenca najprej v sodelovanju s

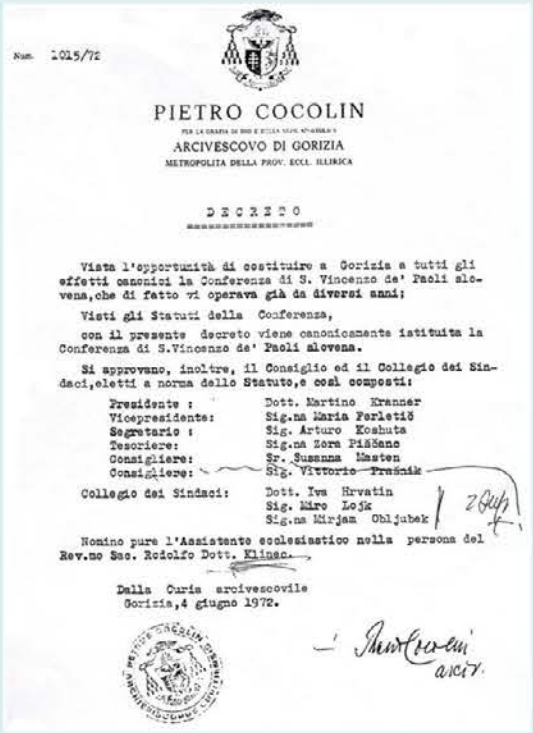

Num. 1015/72

PIETRO COCOLIN
PER LA GRAZIA DI DIO E DELLA SANTA SEDE ARCIVESCOVO
ARCIVESCOVO DI GORIZIA
METROPOLITA DELLA PROV. ECCL. ILLIRICA

DECRETO

Vista l'opportunità di costituire a Gorizia a tutti gli effetti canonici la Conferenza di S. Vincenzo de' Paoli slovena, che di fatto vi operava già da diversi anni;

Visti gli Statuti della Conferenza,

con il presente decreto viene canonicamente istituita la Conferenza di S.Vincenzo de' Paoli slovena.

Si approvano, inoltre, il Consiglio ed il Collegio dei Sindaci, eletti a norma dello Statuto, e così composti:

Presidente : Dott. Martino Kranner
Vicepresidente: Sig.na Maria Perletič
Segretario : Sig. Arturo Koshuta
Tesoriere: Sig.na Zora Piščanc
Consigliere: Sr. Suzanna Masten
Consigliere: Sig. Vittorio Prašnik
Collegio dei Sindaci: Dott. Iva Hrovatin
Sig. Miro Lojk
Sig.na Mirjam Obljubek

Nomino pure l'Assistente ecclesiastico nella persona del Rev.mo Sac. Rodolfo Dott. Klinec.

Dalla Curia arcivescovile
Gorizia, 4 giugno 1972.

Dekret nadškofa Petra Cocolina o ustanovitvi Slovenske Vincencijeve konference v Gorici

tržaško organizacijo SLOKAD in nato od leta 1968 dalje s tržaško Vincencijevo konferenco še posebno skrbela za organiziranje počitniških kolonij.

/ dalje

S slovenskega političnega obzorja

Referendum o varčevalnih ukrepih vlade bi povzročil blokado države

V Sloveniji potekajo nekateri procesi in ravnanja, ki po mnenju staroste naše politike, dr. Franceta Bučarja, dokazujejo, "da pri nas še zmeraj obstaja totalitarna država, ki pa se je le demokratično preoblekla". V svoji novi knjigi z naslovom *Temelji naše državnosti* je zapisal še več dokaj drznih trditev, denimo prepričanje, "da države sploh nismo ustanovili". Marsikaj iz tez in naziranj dr. Franceta Bučarja in njegovih somišljenikov pa se je potrdilo med dolgimi in mučnimi ter neuspešnimi pogajanji o varčevalnih ukrepih vlade. Ti so nujni za premagovanje sedanje vsestranske krize, pa tudi zaradi naše vloge in obveznosti v Evropski uniji. Pogajanja so trajala od 27. marca do sobote, 5. maja, in v njih je vlada za polovico zmanjšala svoje zahteve za varčevanje v celotnem javnem sektorju. Sindikalni predstavniki pa so vse predloge zavrnili, svojih niso dajali in niso se odzivali na opozorila, da država nima denarja niti za financiranje najbolj nujnih potreb. Vodja sindikalnih pogajalcev Branimir Štrukelj je v pogovorih z vladnimi predstavniki in v izjavah v medijih pogosto uporabljal grob in žaljiv besednjak, kakršen je bil značilen za revolucionarno obdobje, neprimeren pa je za sedanje razmere in čas, ko naj bi se sindikati skupaj z oblastjo prizadevali za premaganje krize in drugih težav v Sloveniji.

Odnos sindikatov do vlade oziroma njenih pogajalcev naj bi po mnenju mnogih politikov in nekaterih vplivnih osebnosti iz javnega življenja pomenil, da hočejo sedanjo izvršilno oblast prisiliti k odstopu, "vlado zrušiti". Pri tem jih najbolj moti Janez Janša. Javna občila iz levega političnega in ideološkega območja pa kar naprej srdito napadajo, posebej v zvezi z zadevo Patria. Vendar pa premier uživa tudi podporo in priznanja, saj ga je, denimo, informativni tednik Reporter razglasil za najvplivnejšega Slovenca v letu 2012. Na ocenjevalni lestivici je sicer bilo sto kandidatov. Po izbiri uredništva tednika Reporter, "je predsednik vlade Janez Janša najvplivnejši

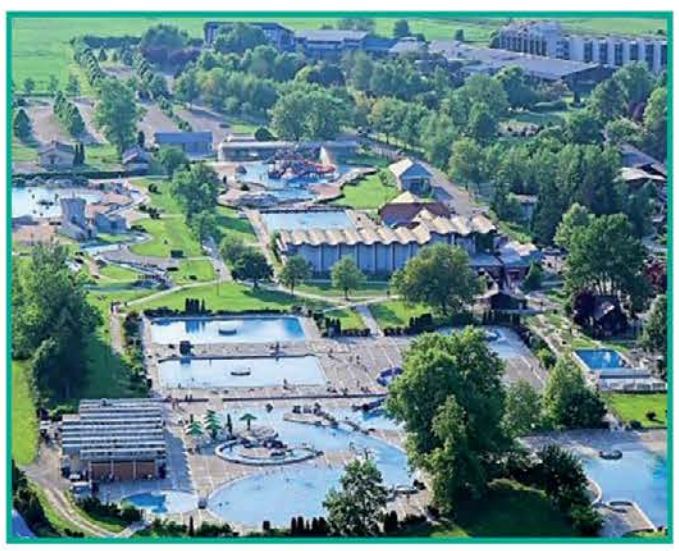

človek v državi, saj ima poleg oblastnih vzvodov odgovornost tudi nad državnim premoženjem in gospodarskimi družbami v lasti države. Poleg tega je Janez Janša tudi predsednik največje vladne stranke, SDS, ki je tudi po številu članov najmočnejša. Slovenija je po zelo verjetnem neuspehu pogajanj o varčevalnih ukrepih v javnem sektorju na zelo pomembnem razpotju, ki bo zaznamovalo razmere in možnosti države v prihodnosti. Sindikati bi lahko pristali na popravke, to je na varčevalni proračun za leto 2012, ki ga bo sprejemal Državni zbor, skupaj z zakonom o uravnoteženju javnih financ. Če pa bi sindikati pod vodstvom razboritega Branimirja Štruklja ponovili stavko in jo še bolj zaostrili, ob tem pa zahtevali izvedbo referenduma o varčevalni politiki vlade, bi s tem Slovenijo potisnili v popolno blokado. Nastale bi povsem nove razmere, v katerih bi vlado Janeza Janše nasledila tako imenovana tehnična vlada, ki pa bi morala delovati po navodilih evropske komisije. V strankah opozicije, ki naj bi jih spodbujali vplivni posamezniki iz ozadja, bi bili seveda najbolj zadovoljni, da bi s političnega prizorišča odšel Janez Janša, ne glede na to, da bi bili z omenjeno blokado najbolj prizadeti interesi družbe, države in seveda državljanov. Obravnavana kriza je seveda v središču dogodkov in zanimanja politike in javnosti, toda življenje je raznoliko in zato je v Sloveniji še veliko drugih dejavnosti in dogodkov. Celjska Mohorjeva družba je izdala znanstveno monografijo o Slovencih v zamejstvu in rimskokatoliški Cerkvi. Njen avtor, dr. Branko Brezovnik, v novem delu, ki obsega 500 strani in je povzeto tudi v angleškem in drugih tujih jezikih, skrbno in natančno analizira in ocenjuje dokumente oz. predpise, ki pravno urejajo položaj slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah ter dokumente rimskokatoliške Cerkve v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem, ki obravnavajo probleme narodnih manjšin. Pri tem je razčlenjena tudi vloga slovenskih duhovnikov, ki so, omenjena je Gorica, pri cerkvenih oblasteh pogosto posredovali v korist naši narodni skupnosti. V Gorici nam je bil zelo naklonjen nadškof Peter Cocolin, v Trstu pa Slovencem skoraj sovražen nadškof Antonio Santin. Ob odhodu s svojega položaja se je Slovencem pri maši v Rojanu 20. julija leta 1975 opravičil "za vse hudo, za slab zgled" in jih prosil odpuščanja.

V intervjuju, objavljenem v novi številki revije za Slovence zunaj Slovenije, *Slovenija danes*, je Matjaž Longar, novi državni sekretar v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, pojasnil usmeritve Urada pri stikih in sodelovanju z rojaki na tujem. "V Sloveniji zahtevamo odprtost sprejemanja in dojemanja, da živijo Slovenci tudi v zamejstvu in po svetu. To pomanjkljivo vedenje se je pokazalo tudi ob kritikah in trditvah v času sestavljanja nove vlade, da Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu sploh ne potrebujemo".

In še pripoved o tem, da slovenska naravna zdravilišča, vseh je 15, kljub kriznim časom dobro poslujejo in uspevajo. Postajajo čedalje pomembnejši temelj našega turizma, saj ustvarijo tretjino vseh turističnih storitev. V Sloveniji imamo kar 87 vrelcev termalnih in mineralnih voda. Zdravilna mineralna voda Donat MG je tako uveljavljena, da je bila na ruskem trgu do nedavnega dosegljiva zgolj na zdravniški recept. Tudi zaradi tega se hitro povečuje število ruskih obiskovalcev v slovenskih naravnih zdraviliščih, manj pa je Italijanov.

Marijan Drobež

Neobstoječi investitor bi v Ajdovščino prinesel 30 milijonov evrov

Kdo bi rad še plenil v Primorju?

Ja, res je. Že večkrat smo na tem mestu zapisali, da bi Slovenija potrebovala več tujih investitorjev. Znano je namreč, da je (slovenska) država slab lastnik, še slabši pa so (bili) tisti menedžerji, ki so se z državno pomočjo zavihteli na čelo največjih slovenskih velikanov in za sabo pustili razvaline. Slovenija je bila vsa leta od osamosvojitve za tuje investitorje povsem zaprta država (razen redkih izjem). In to kljub vstopu v EU in odpiranju skupnemu evropskemu trgu: Slovenija je ostala trdnjava nacionalnega interesa. V času konjunkture se večina Slovencev sploh ni spraševala o potrebi po drugačni ureditvi, prej nasprotno: domače lastništvo je bilo samo po sebi nekaj pozitivnega. Slovenci so ga prekrstili v nacionalni interes. Za dimno zaveso takih besednih zvez pa se je največkrat skrivala resnična podoba vseh nacionalnih interesov, zasebni zaslužek. Vseskozi je funkcioniralo po logiki "prežveči in izpljuni": podjetje je bilo za menedžerje krava molznica, ki so jo izkoriščali v zasebne interese (in predvsem zasebne zaslužke), dokler je šlo, potem so preprosto razglasili insolventnost in podjetje poslali v stečaj. Zaradi tega doslej še ni nihče odgovarjal, kljub temu da se vodijo proti vsem največjim menedžerjem številni kazenski postopki. V trenutku, ko so velika slovenska podjetja začenjala vse pogosteje razglašati plačilno nesposobnost, pa so se mnogi v Sloveniji začeli

spraševati o mnogostranski škodi, ki jo lahko povzroči potop takih velikanov. Na tisoče ljudi je ob službo, ob tem pa država izgubi nosilce gospodarske rasti. V teh primerih se zato vedno iščejo zasilne rešitve, ki se najpogosteje sprevržejo v pravo farso. Tako je bilo za vsako veliko podjetje, ki je bilo na robu stečaja.

In ne boste verjeli, te farsične zasilne rešitve v nekaterih primerih pomenijo celo "iskanje tujega partnerja". Seveda, ne kakega resnega tujega partnerja, ampak takega, ki ga nihče ne pozna, po možnosti takega, ki sploh ne obstaja. Še pomnite, kako je v Sloveniji nastopil samoimenovani rešitelj Pivovarne Laško goriški podjetnik Pierpaolo Cerani? Ja, napovedal je izvažanje Radenske na ameriški trg... Obupno! Po slabih šestih mesecih je Cerani skrivnostno odpeketal iz Slovenije in s sabo v Trst odnesel še dober milijonček evrov: zaradi tega mu danes sodijo v Trstu. No, vse kaže, da bi se lahko primer Cerani še enkrat ponovil, tokrat v nam bližnji Ajdovščini. Potem ko je Dušan Črnigoj privatiziral, izčrpal in "izpljunil" Primorje, je ajdovskega velikana zapustila tudi uprava pod vodstvom Marjane Novak, ki bi morala ajdovsko podjetje sanirati. Očitno je namreč bilo, da je Črnigoj za sabo pustil res samo še ruševine, izpod katerih ni bilo mogoče rešiti nič več. V prejšnjem tednu pa nov preobrat: iz Primorja so namreč sporočili, da naj bi se nekje v tujini našel neki investitor, ki bi rad rešil ajdovsko firmo s 30 milijoni evrov svežega kapitala. Seveda, šlo bi za zelo razveseljivo novico, če bi kdo sploh vedel, kdo je ta novi investitor. Gre namreč za skrivnostno ameriško družbo Icon capital group s sedežem v Atlanti, mrežo predstavništev pa naj bi imela v ZDA, Veliki Britaniji, Franciji in Mehiki. Ljubljanski Dnevnik pa je prejšnji teden razkril, da gre zgolj za namišljeno družbo in da so vsa "predstavništva" le prazni poštni predali. Nikjer ni mogoče najti nobenega telefonskega ali e-mail kontakta omenjene družbe, ko pa so novinarji vprašali o podjetju Icon capital group lastnika prostorov, kjer naj bi novi lastnik Primorja imel svoje poslovne prostore, so v odgovor dobili preprost: "Tega podjetja tukaj ni. Zanj prvič slišimo".

Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je seveda, komu je v interes podajševati agonijo Primorja z lažnim upanjem v investitorje, ki dejansko ne obstajajo? Je v bolj ko ne propadlem ajdovskem velikanu ostalo še kaj izplena, do katerega bi se želel kdo dokopati? A ni bil en Cerani že čisto dovolj?

Andrej Černic

Kratke

Umrl je raziskovalec Stanislav Bačar

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je v 74. letu starosti za posledicami hude bolezni umrl Stanislav Bačar iz Ajdovščine.

Vsestranski zbiralec, raziskovalec, ljubitelj narave je leta 1992 prejel tudi častni znak svobode RS za izjemne zasluge pri obrambi svobode in uveljavljanju suverenosti Slovenije med osamosvojitvijo.

Leta 2002 je Bačar v sodelovanju z občino Ajdovščina in Goriškim muzejem v novem muzeju v Ajdovščini postavil na ogled svojo zbirko fosilov, ki obsega preko 5000 primerkov. Uredil je tudi zbirke kamnin iz Brd, ki jo je z Goriškim muzejem in s podporo občine Brda postavil v Šmartnem. Za svoje delo je leta 2004 prejel častno Valvasorjevo nagrado.

Stanislav Bačar je bil tudi strasten zbiralec starih knjig in raziskovalec zgodovine. S svojimi prispevki in knjigami je temeljito osvetlil življenje in delo v domačem okolju. Eden zadnjih prispevkov je bila postavitev razstave ob 450-letnici začetka industrijskega razvoja na Ajdovskem.

V SNG Nova Gorica 2. slavnostna podelitev Primorske gledališke nagrade

Primorska gledališka nagrada tantadruj je bila rojena v Kosmačevem letu, ob 100-letnici pisateljevega rojstva in 30-letnici njegove smrti. Mišljena je kot nagrada, ki slavi ustvarjalno in umetniško moč sodobnega primorskega gledališča. Z njo se želita življenje in rast treh primorskih gledališč vtisniti v spomin današnjih generacij in opogumljati prihajajoče.

Dve žiriji odločata o nagradah, namenjenih stvaritvam poklicnih primorskih gledališč, sestavljeni sta iz neodvisnih poznavalcev primorskega gledališča – predvsem kritikov, dramatikov, dramaturgov, režiserjev in gledaliških ustvarjalcev. Prva žirija izbere nagrajenca za življenjsko delo, druga pa ocenjuje gledališke stvaritve sezone ter izbere nagrajenca za igralski dosežek in nagrajenca za gledališki dosežek.

Podelijo se tako tri nagrade: tantadruj za življenjsko delo na področju gledališke umetnosti, tantadruj za igralski dosežek in tantadruj za gledališki dosežek. Nagrade se podeljujejo izmenoma, na enem izmed treh odrov primorskih gledališč. Prvič so bile podeljene lansko leto na odru Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, tokrat bodo podeljene na odru v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, naslednje leto pa bo prvi krog končan v Gledališču Koper.

Pred slavnostno podelitvijo, ki bo v soboto, 12. maja 2012, ob 20. uri na velikem odru SNG Nova Gorica, bodo igralci Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica odigrali predstavo Nede R. Bric Kdor sam do večera potuje skoz svet (Simon Gregorčič).

Sedmi Festival vrtnic v Novi Gorici

V Novi Gorici, mestu vrtnic, se začenja sedmi festival vrtnic. Te v zadnjih letih postajajo prepoznavni simbol Nove Gorice in Goriške. Zvrstili se bodo številni dogodki, razstave, ogledi, predavanja, delavnice, nastopi in predstavitve, bogati pa bosta tudi kulinarična in sprostitvena ponudba. V organizaciji Goriškega društva ljubiteljev vrtnic, ki šteje že blizu 90 članov, Mestne občine Nova Gorica in predvsem s pomočjo naklonjenosti družbe Hit, ki festivalu stoji ob strani vsa leta, bo festival potekal ves maj. Organizatorji pričakujejo več tisoč obiskovalcev.

Strokovni ogledi zbirke Burbonk: vsak dan od 9. do 17. ure, še posebej od 8. do 20. maja, ko bo organizirano strokovno vodstvo vsak dan ob 11.00.

Ogleda rožnih nasadov Nove Gorice: v nedeljo, 20. in 27. maja, ob 10.00, odhod izpred restavracije Vrtnica.

Predavanja: Matjaž Mastnak: Vonj vrtnic/Zakaj vrtnice tako lepo dišijo? (12. maj, ob 10.00, dvorana Nina, igralniško-zabaviščni center Perla, Nova Gorica); Edi Prošt: Devet let zbirke burbonk na Kostanjevici (19. maja, ob 11.00, v dvorani Frančiškanskega samostana); Edi Prošt: Po rožnih parkih Francije (26. maja ob 10.00, dvorana Nina, igralniško-zabaviščni center Perla, Nova Gorica).

Razstave: slikarska razstava del Cvetke Hojnik (Paviljon Poslovnega centra Hit, Nova Gorica, od 10. maja dalje); razstava šopkov z vrtnicami v avli hotela Park (od 17. do 20. maja), fotografska razstava del Ive Krapež (avla hotela Sabotin, Solkan, od 18. maja dalje).

Delavnice (v prostorih hotela Sabotin, Solkan): izdelovanje vrtnice v tehniki intarzije, 12. maj, ob 14.00 (od 12. leta dalje); izdelovanje kreme z vrtnicami, 19. maj, ob 14.00; izdelovanje nakita z motivom vrtnic, 26. maj, ob 14.00.

Večer med burbonkami (na vrtu Frančiškanskega samostana, Kostanjevica): petek, 25. maj, ob 20.00, nastop Komornega zbora Ipavska, razglasitev burbonke leta, najlepšega rožnega nasada Nove Gorice in najlepše vrtnice v zasebni lasti.

Večer z vrtnicami: eno-gastronomski večer, posvečen vrtnicam in vinu, Hotel Lipa, Šempeter, 11. maj, ob 20.00 (jedi z vrtnicami in vrhunska vina, obvezne rezervacije na 05 336 60 00)

Jedi z vrtnicami: Hotel Sabotin, Solkan, rožni meni (mesni/ribji), Hotel Lipa, Šempeter, rožni meni, rožni sladoled, štruklji z vrtnicami, Restavracija Tiffany, igralniško-zabaviščni center Park, Nova Gorica, meni (jedi z vrtnicami in vini, od 7. do 20. maja), Restavracija Calypso, igralniško-zabaviščni center Perla, Nova Gorica, meni (jedi z vrtnicami).

Sprostitev v objemu vrtnic: Hotel Sabotin, Solkan: 60-minutna masaža z rožnim oljem, 100-minutni ritual V kraljestvu vrtnic (piling in masaža telesa, masaža obraza in lasišča ter obloga); Hotel Lipa, Šempeter: 60-minutna masaža telesa + 15-minutna masaža obraza; Center Spa Perla, Nova Gorica: 30-minutna masaža z rožnim oljem in 45-minutna vrtnična obloga na vodni postelji.

Kuharski tečaji in tečaji degustacije vina in piva na Ad formandumu

Kuhanje, moje veselje!

Ustvarjalnost, zabava, originalne zamisli: to so značilnosti kuharskih tečajev Ad formanduma. Za vse, ki iščejo nove recepte, ki uživajo v kuhanju in ustvarjalni pripravi krožnikov ali ki enostavno ljubijo dobro hrano, so na voljo kuharski tečaji, ki jih Ad formandum v Gorici prvič prireja v sodelovanju z gostilno Primožič. "Kuharski tečaji predstavljajo obogatitev naše ponudbe na področju izobraževanja. Zato da jih lahko priredimo tudi v Gorici, smo stopili v stik z gostilno Primožič in pri upraviteljih našli pozitiven odziv. Vsi naši kuharski tečaji bodo tako potekali v slovenski gostilni na Drevoredu 20. septembra v Gorici", pravi Majda Klanjšček, odgovorna za goriški sedež Ad formanduma.

Slaščice, sladke dobrote! Šola slaščičarstva združuje najboljše okuse s tehnikami oblikovanja sladic in omogoča odkrivanje ustvarjalnega talenta. Ne samo torte, ampak tudi pecivo in druge sladice bodo udeleženci spekli na 15-urnem tečaju, ki bo potekal 16., 23. in 30. junija 2012. Za vse ljubitelje kuhanja Ad formandum ponuja še dva zanimiva tečaja, in sicer Zdrava zelena kuhinja, 15-urni tečaj kuhanja z uporabo zelenjave, sadja in povrtnin, od aperitiva do sladice (slane pite, enolončnice, solate, predjedi, sladice). Tečaj bo potekal 19., 26. maja in 9. junija 2012. Prepoznati vino ali pivo ob prvem požirku, z abinacijo vina in piva in tradicionalnimi krajevnimi jedmi presenetiti svoje goste. Vsebine tečaja Vino in pivo: degustacija in abinacija zaobjemajo osnove vinogradništva in pridelave vina, degustacijo in abinacije, peneča vina, pivo in žgane pijače. Obisk kleti bo priložnost ne samo za degusticijo, temveč tudi za soočenje s krajevnimi proizvajalci. Vsako srečanje zaobjema teoretični del in pokušnjo s tremi degustacijami (tri vina, dve pivi in žganje). Tečaj traja 15 ur in bo potekal 7., 14. in 21. junija 2012. Za vse kuharske tečaje, ki jih ponuja Ad formandum, so že zdaj odprta vpisovanja: za več informacij se zainteresirani lahko oglasijo na sedežu v Gorici, Korzo Verdi 51, tel. 0481.81826, e-pošta: go@adformandum. org.

Odgovorna za urad marketing in komunikacijo:
Maja Humar
maja. humar@adformandum. org
Tel. +39.334.2825853

Po podatkih evropskega statističnega urada Eurostat

65-letnice v EU bodo živele še 21 let, njihovi vrstniki pa 17

Evropski statistični urad Eurostat je pred kratkim objavil podatke iz raziskave o pričakovani življenjski dobi v EU za leto 2010. Za ženske, stare 65 let, je Eurostat ocenil, da bodo živele še 21 let, pri moških pa je pričakovati še 17,4 leta življenja.

V Sloveniji je bila leta 2010 pričakovana življenjska doba pri starosti 65 let za ženske 21 let in za moške 16,8 let. Pričakovana leta zdravega življenja pri tej starosti pa so bila ocenjena na 7,2 za ženske in 6,6 za moške.

Slovenija je tako glede pričakovane življenjske dobe približno v povprečju EU, glede na pričakovana leta zdravega življenja pa pod evropskim povprečjem. Podatki za Unijo za leto 2010 kažejo, da lahko ženske v EU pri 65 letih pričakujejo še 8,8 leta zdravega življenja, moški pa 8,7 leta.

Tako za moške kot za ženske je bila pričakovana življenjska doba najdaljša v Franciji in Španiji, najkrajša pa je bila za ženske v Bolgariji in Romuniji ter za moške v Latviji in Litvi.

Zanimiva ugotovitev Eurostatove raziskave je, da države z najdaljšo pričakovano življenjsko dobo niso nujno tudi tiste, kjer se za ljudi pri starosti 65 let pričakuje največ let zdravega življenja. Največ zdravih let si lahko obetajo prebivalci Švedske, Danske in Malte, najmanj pa prebivalci Slovaške, Romunije, Latvije in Estonije.

NOVI GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov
OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 8. maja, ob 14. uri.

Pogled čez – Vina Štoka / Primož & Tadej Štoka, Krajna vas

Vinska kapljica uspešne kraške domačije

Krajna vas se nahaja v osrčju Krasa. Do nje se najlažje pripeljemo iz Dutovelj. Če gledamo s tržaške strani, kraj leži za Volnikom in Jarovco, od katerih ga ločuje dolga in ozka dolina, po imenu Žekenc. Trdimo lahko, da gre za okoliš, ki se na slovenski strani Krasa v zadnjem času najuspešneje razvija, tudi po zaslugi Mladinskega hotela in Razvojnega društva Pliska, ki že nekaj let delujeta v bližnji Pliskovici.

Novega zagona razvoju kraja in širšega področja pa od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja z družino prispeva tudi Primož Štoka, ki se je na širšem trgu s svojo blagovno znamko predstavil že leta 1989, dve leti kasneje pa je na novi lokaciji začel graditi domačijo, kjer danes prebiva in dela. Vse skupaj se je v Krajni vasi začelo že veliko prej, in sicer daljnega leta 1839.

Primož je dolgo let živel v Dutovljah, njegove korenine pa so zaraščene v hiši, kjer se je pred leti ustalil. Pravi, da je bilo doma nekoč enajst sester in trije bratje, ki so se spričo razmer morali razdeliti. Ena veja jo je mahnila v goriško smer ter se ustalila v Steskah pri Dornberku in Zemonu v Vipavski dolini. Druga se je premaknila v nasprotno smer in pristala v Tomaju ter Povirju.

Največji pospešek sta dejavnosti vsekakor dala Primož in njegov sin Tadej. Leta 1991 je moral namreč Primož izstopiti iz firme, v kateri je delal, saj je postajal preveč konkurenčen. Kmetija danes zajema skupno kakih trideset hektarjev, od katerih je sedem in pol posajenih s trtami. Poleg običajne kmetijske mehanizacije, ki jo ima malodane vsaka večja kraška domačija (traktor, škropilnica, mulčer itd.), se lahko pri Štoki pohvalijo tudi s strojema za stekleničenje in etiketiranje, ki sta skupaj vredna nekaj več kot petdeset tisočakov.

Kar se samega obsega kmetije tiče, Primož pravi, da meri petindvajset hektarjev. Od teh je bil prvotno s kraškim teranom posajen poldrugi hektar, drugo je posadil sam, seveda tako, da je prej kupil parcele in nanje navozil zemljo. Celotna površina, ki vključuje parcele, ki jih Primož ima z družino v najemu, pa presega petdeset hektarjev. Dobro namreč sodelujejo s Primoževo sestro, ki ima svojo kmetijo. Ta se bavi z živinorejo, premore namreč prašiče, osle, konje, koze in tako dalje. Pomoč se torej izmenjuje pri košnji in trgatvi. Kmetiji sta torej ločeni, delata pa v sinergiji, kot se danes s sodobnim izrazom temu reče.

Glede samega trženja domačih pridelkov nam Primož ve povedati, da je v starih časih največ vina steklo v Trst in Gorico, nekaj pa tudi na Dunaj. Primoževa nona je bila namreč doma iz Zagradca, v času po drugi svetovni vojni pa so se take družinske vezi najbolje izkoriščale v tihotapske oziroma 'švercarske' namene.

Danes ima Primož Štoka s svojo družino nasajenih 32 tisoč trt, ki dajejo skupno do 50 tisoč litrov vina. Hrame, kjer zorijo in se hranijo vina, je Primož izdelal po večini sam. Prva dva je usposobil leta 1992 in 1994, ostala dva pa leta 1998 in 2000. Ustekleničenih vin oziroma izdelkov ponujajo kar enajst vrst. Njihova prodaja sega malodane po celem svetu, kar seveda priča o tem, da je mogoče dobro in uspešno poslovati tudi brez t. i. delokalizacije, ki z odlivom proizvodne dejavnosti v zadnjih časih neusmiljeno udriha po avtohtoni delovni sili. Vino se prodaja v Slovenijo, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Združene države Amerike in Rusko federacijo, ki zahteva vrhunsko kakovost, nudi pa takojšnje plačilo. Največ stikov se, kot se za današnji čas spodobi, splete preko medmrežja. Zanimalo me je, ali so se pri Štoki že oglasili potencialni indijski ali kitajski odjemalci? Primož zna povedati, da so se, čeprav so zanje tu pridelane količine premajhne, cene pa se Štoki ne bi izplačale. Hoteli bi namreč za majhen denar kupiti cele vagone vina.

Kaj pa glede samih vodenih obiskov in degustacij? Največ gostov prihaja iz Avstrije in Nemčije, te pripeljejo potovalne agencije. Veliko je tudi Slovencev, ki se seveda pripeljejo sami. Italijani ne prihajajo samo iz obmejnih krajev, ampak tudi iz notranjosti države. Primožev sin Tadej se je pred kratkim mudil v Turinu, Milanu in Rimu. Pravijo, da so slovenska vina na splošno dobro sprejeta, saj se tržišče ne zadovoljuje z južnoafriškimi izdelki. Kar pa se same degustacije na domačiji tiče, je za deset evrov moč dobiti pet vinskih vzorcev z domačim prigrizkom, pršutom in sirom.

Pri Štoki ni prostora le za domače; ko je veliko dela, priskočijo namreč na pomoč tudi honorarni sodelavci. Hitrost polnjenja je tam okrog tisoč petsto steklenic na uro. Vino nato v glavnem razvozijo sami, imajo namreč dva kombija, ki se peljeta tudi na Dunaj. Ko pa vino potuje dlje, denimo v Amsterdam ali drugam, dve ali tri palete naložijo na kamion, ki gre dalje svojo pot.

Nam bo Primož Štoka razkril svoj recept za uspešnost na trgu? Sam pravi, da to ni nobena skrivnost. Človek mora biti noč in dan prisoten, z vsakim se mora pogovarjati. Najboljši so seveda osebni stiki, veliko vlogo igra prijaznost. Pri vinu je pomembna skromnost, kupec je namreč 'zakon', je šef, poudarja Primož. On odloča, ali bo kupil tvoj izdelek. Če si morda preveč nadut, ga ne boš prodal.

Primož Sturman

POTOVANJE Z OKUSOM

Slavica Radinja

Cvetačna in ingverjeva juha (Indija)

(Recept je primeren za vegetarijance in celiake)

Sestavine:
1 velik krompir
1 manjša cvetača
1 čebula
1 čajna žlička olja
1 strok česna
1 žlica svežega sesekljanega ingverja
2 čajni žlički kurkume
1 čajna žlička kumine
1 čajna žlička gorčice v prahu
2 čajni žlički koriandra v prahu
1 liter zelenjavne jušne osnove
300 ml jogurta
voda
sol
poper

Krompir in cvetačo zrežemo na kocke, čebulo pa sesekljamo. V lonec damo zelenjavo, olje in tri žlice vode. Pustimo, da se zelenjava duši na zmernem ognju približno deset minut. Nato dodamo česen, ingver in ostale začimbe. Dobro premešamo in kuhamo kakšno minuto. Dodamo jušno osnovo (če se vam mudi, bosta tudi liter vode in jušna kocka v redu), sol in poper. Ko začne vreti, kuhamo še dvajset minut na nizkem ognju. Če želimo, lahko juho deloma spasiramo. Nazadnje dodamo jogurt in premešamo. Če vam je všeč koriander, lahko, preden servirate, daste na krožnik juhe svež sesekljan koriander.

Dežela vinotočev, šmarnice in gradov v oblakih (1. del)

Zibelka naše preteklosti

V tem času, ko se ljudje odločajo za potovanja v Mehiko, na južne otoke ali v evropska in ameriška velemesta, je skoraj težko razumeti, zakaj bi se človek odpravil na izlet na avstrijsko Gradiščansko (Burgenland). Nekaj razlogov je: ker je relativno blizu, ker je tam mir, ker je Panonska nižina pravzaprav zibelka naše preteklosti, ker je v tem spomladanskem času v teh krajih prijetno toplo. Pa še to: ste vedeli, da imajo na Gradiščanskem v povprečju nad 300 sončnih dni na leto, da je tam dežja malo, zime so sicer mrzle, a suhe, že navsezgodaj spomladi pa sonce izbriše zadnje snežne krpe in tako prijetno segreje nižino, da je marsikdaj tam topleje kot ob morju. Ko smo ob vrnitvi domov izvedeli, da je imela prijateljica, ki je odpotovala zaradi delovnih obveznosti na Azurno obalo, grdo deževno vreme, smo bili kar zadovoljni, da smo se odločili za gostoljubno in poceni Panonijo.

Gradiščanska je najvzhodnejša avstrijska dežela, sega nekako od dunajskega predmestja do skrajnega juga države, in sicer do slovenske meje. Oblika je kar svojevrstna, saj je dolga in ozka dežela v osrednjem delu, pri madžarskem mestu Soprom, široka le 4 km. Največja posebnost Gradiščanske, ki ji daje tudi povsem svojevrsten pečat v nasprotju z avstrijsko togostjo, pa je narodnostna pestrost, saj tu poleg Avstrijcev živijo še tri priznane manjšine, Hrvati, Madžari in Romi.

Že ob samem prihodu na Gradiščansko ima človek občutek, da se vrača k svojim koreninam, da gre za deželo, ki ima v sebi nekaj antičnega, nekaj prastarega, nekaj, kar kljubuje času in zgodovini. Pokrajina nam daje občutek statičnosti, ob prihodu deluje na človeka, ki je vajen morja, življenja in valov, nekoliko utesnjujoče in celo neprijetno. Ko se z gričev, ki se dvigujejo ob meji z Zgornjo Radgono, spuščaš v nižinske predele, imaš občutek, da je pokrajina vsepovsod naokoli enaka, da obzorje ne prinaša sprememb, nekako tesnobno je vse in duši neprijetno. Nižina se končuje v megli in ne pozna sončnih zatonov nad morjem, polja mirujejo in ne poznajo ritma valov, ki pripovedujejo o odhodih in se nato ponovno vračajo. Tu ni obale s sanjami, ampak samo preteklost, samo statičnost neskončne nižine in obdelanih polj. Brez vsakih skrivnosti... Ampak to je samo prvi občutek, kajti Gradiščanska je lepa, polna pozitivne energije, sproščujoča, sončna in nežna. In polna zakladov. Samo navaditi se je treba na ta pridih gričev in polj. Dejansko gre za prastaro deželo, kajti arheološka odkritja kažejo, da je to eno izmed najstarejših naselitvenih območij celotnega kontinenta, ki je bilo poseljeno že v kameni dobi. Popotnik ima občutek, da se življenje v vseh teh tisočletjih ni bistveno spremenilo, ostala so polja, ostali so vinogradi, ostala je povezanost z zemljo. In prostrano nebo, ki odseva svobodni let čapelj in štorkelj, večnih prebivalcev te močvirnate, nižinske pokrajine.

V načinu oblačenja, v gostoljubnosti, v vsakdanjem odnosu do zemlje se tudi ljudje, kot sestavni del te pokrajine, v zadnjih stoletjih niso bistveno spremenili. O Gradiščanski beremo, da gre za najbolj zaostalo avstrijsko pokrajino, za katero so značilni izseljevanje, sezonsko delo na bližnjem Dunaju, gospodarska stagnacija in revščina. Na podeželju sicer vse to ni opazno, kajti kmetije so bogate, urejene in lične, drugače pa je z večjimi mesti, mi bi jim sicer rekli kar trgi, ki so v nasprotju z avstrijskim povprečjem revna, precej umazana in brez tistih lepih, urejenih zgodovinskih središč, ki jih imamo turisti tako radi. Dežela, za katero sta se Avstrija in Madžarska potegovali skozi vso zgodovino, je ostala po duši kmečka dežela, v poljih in vinu je tudi vse njeno gospodarsko in turistično premoženje.

V tej deželi, ki jo imajo sicer Avstrijci pa tudi tujci za zaostalo, imamo pravzaprav Slovenci občutek, da smo doma. Že ob prečkanju meje pri Zgornji Radgoni je bilo drugače kot pri nas na Goriškem, na meji med Slovenijo in Italijo. Kako pa, da so tu že nemški napisi, kje pa je meja, ali smo v Avstriji ali v Sloveniji, sva se spraševala z možem, ko je radio še vedno predvajal slovenske popevke, okoli nas pa se je v objemu povsem iste pokrajine pojavilo nekaj nemških napisov.

In nič drugega, kajti enake so bile kmetije, polja in vinogradi, enaki mlaji so v vseh vaseh oznanjali začetek najlepšega obdobja v letu, čisto podobne so si bile celo gasilske vaje (na poti smo naleteli na eno) in gasilski domovi po vaseh. Le nekoliko bolj urejeno je vse na tej strani meje. Avstrija pač...

Južna Gradiščanska, naš počitniški cilj, je sicer nadaljevanje vzhodnoštajerskega gričevja, tu se ostanki tega, kar so mogočne Alpe, že zajedajo v večno neskončnost prastare Panonije. Podnebje je tu prijetno milo, na meji med celinskim in kontinentalnim, zime so sicer mrzle, a suhe, poletja vroča, z nekaj več dežja kot na severu Burgenlanda. Najlepše, kar obiskovalcu nudi panonska pokrajina, pa je značilni veter. V nižinah nežnejši, močnejši na pobočjih gričevja, poln vonjav in življenja, a nikoli zoprn ali nadležen. Ker je bilo ob tem prijetnem sončnem vremenu vedno vetrovno, smo se nekoliko zaskrbljeno spraševali, kako je tu z vetrom pozimi. A brez skrbi, tu ne poznajo naše burje in vseh nevšečnosti, ki so z njo povezane. Veter je stalno prisoten, odnaša vlago in meglo, a nikoli, res nikoli ne doseže 100km/h, giblje se od 10 do 15km/h in daje neskončnemu obzorju tisto živahnost in tisti čar, ki kmalu osvojita srce vsakega popotnika.

Naju z možem je pritegnilo mestece Gussing s svojim edinstvenim gradom na samotnem griču sredi mlak in polj. Mestece s pestro zgodovino nas je tako osvojilo, da sva odločila, da si tu poiščeva prenočišče. Sprva je kar slabo kazalo, kajti oglasila sva se v precej finih gostilnah, kjer niso marali psov, cene pa so bile za naju previsoke. Tako je pač, če potuješ na slepo, brez rezervacije. Prijazni vaščani so nam kljub najinemu nepoznavanju jezika priskočili na pomoč in kmalu smo našli lično, urejeno, pa čeprav staro domačijo, kjer so nas, mene, moža pa oba psa z veseljem sprejeli in nastanili. Prijetno stanovanje, bogat kmečki zajtrk in avstrijska čistoča za smešno nizko ceno. Gospodinja, klepetava šestdesetletnica, je bila sicer Korošica, po koreninah Slovenka, doma iz Borovelj. In prav zato naju je bila še posebej vesela.

Panonski večer je s svojim zvezdnatim nebom že vabil k počitku, ko sva midva šele začela razmišljati o večerji, medtem ko sva radovedno prisluškovala glasovom, ki so prihajali iz bližnjega gozda. Tipični mešani panonski gozd, z za nas nenavadno visokimi drevesi, med katerimi je največ bukev, hrastov in belega gabra, je bil ob bližajoči se noči pravljično skrivnosten. Kot grad v objemu zahajajočega sonca in vsa pokrajina, ki je kljub začetnemu občutku enoličnosti že osvojila najini popotniški srci.

Suzi Pertot

Atletika garaška, a lepa telesna dejavnost

Pri Boru bi spet radi ponujali kraljico športov

V petek, 4. maja, je bil na atletskem stadionu "Draghicchio" na Kolonji pri Trstu športni dan vseh slovenskih nižjih srednjih šol na Tržaškem. Profesorji, ki so spremljali svoje dijakinje in dijake na tekmovanju, ne pomnijo, da bi v zadnjih letih na ravni nižjih šol kdaj sploh potekala tovrstna prireditev. Športna šola Trst organizira že polna tri desetletja osnovnošolsko olimpijado, poklicni zavod Jožef Stefan je zadnja leta večkrat priredil športni dan za višješolce, tako celovito tekmovanje za vmesno starostno obdobje pa smo pogrešali. Za novo pobudo so poskrbeli Športno združenje Bor, njegova atletska sekcija in Športna šola Trst pod pokroviteljstvom Sklada Libera in Zore Polojaz. Borova uprava je ob tej priložnosti zbrala uigrano skupino kakih 30 prostovoljcev, med katerimi je bilo ravno veliko nekdanjih tekmovalcev Atletskega kluba. Pestrega tekmovalnega jutra se je ob lepem vremenu udeležilo skoraj 400 mladostnikov. Zastopali so šole Bartol od Svetega Ivana in s Katinare, Cankar od Svetega Jakoba, Gruden iz Nabrežine, Kosovel z Opčin in s Proseka ter Gregorčič iz Doline. Malodane vsi udeleženci so se pomerili v teku na 60 metrov, v skoku v daljino in v metu tako imenovanega vorteksa, 120 gramov težkega atletskega orodja, ki ga uporabljajo na tekmah v mladinskih kategorijah.

Vtis smo imeli, da vsi pristopajo zelo navdušeno in zagnano, novost je bila očitno dobrodošla, merjenje moči z vrstniki iz drugih šol pa je dijakinje in dijake, kot kaže, posebej motiviralo. Boj za kolajne je navsezadnje vedno nekaj očarljivega. Pa še nekateri rezultati so bili po mnenju izvedencev spoštovanja vredni, saj so prišli šolarji na tekmo v bistvu nepripravljeni, tehnike posameznih disciplin razumljivo praktično sploh ne obvladajo.

Vodstvo osrednjega tržaškega metstnega športnega društva je tekmovanje med drugim organiziralo z namenom, da bi preverilo zanimanje za kraljico športov med današnjo mladino. Atletski klub Bor je v zadnjem desetletju v bistvu prenehal s svojim delovanjem, nova uprava ŠZ Bor pa si prizadeva, da bi atletski odsek ponovno obudili oziroma okrepili, saj ocenjujejo, da dopolnjuje sedanjo ponudbo in je med drugim pomemben tudi z vidika splošne gibalne vzgoje za otroke in najstnike. Na Kolonji so poleg ostalih za delo spet poprijeli ljudje, ki predstavljajo zgodovinski spomin Borove atletike, od Bruna Križmana do Vojka Cesarja, od Duška Švaba do Fabia Ruzzierja, od Loredane Kralj do Irene Tavčar in še bi lahko naštevali. Nekateri izmed teh bi mogoče še bili motivirani za upravljanje atletske sekcije in dejavnost v njej, pozitivno pa je, da smo videli tudi precej mlajših obrazov, ki so rade volje prišli pomagat. Tudi iz krajših neobvezujočih pogovorov z dijakinjami in dijaki na prizorišču pa je izhajalo, da določeno zanimanje za atletiko, ki je vendarle fascinanten šport, tudi v zamejstvu obstaja. Le da ni te panoge zadnja leta nihče ponujal, tako da so v ospredju drugi športi. Atletika je res garaški, celo težaški individualen šport, če se v klubu zbere primerna skupina, ki dovoljuje tudi ekipno treniranje, pa je lahko v resnici zelo zanimiva in tudi zabavna. Pri zamisli bi torej mogoče kazalo vztrajati.

HC

NOGOMET

Elitna liga: Torviscosa - Kras 1:3

Promocijska liga: Vesna - Pro Romans 0:0, Juventina - Caporiacco 1:2

1. amaterska liga: Primorec - Isontina 1:1, Ronchi - Sovodnje 1:1

2. amaterska liga: Mossa - Breg 2:3, Zarja - Mariano 2:1, Primorje - Piedimonte 0:1

3. amaterska liga: Mladost - CGS 2:3

KOŠARKA

C1 liga - *Play-off*: Jadran - Cormons 94:56

C2 liga - *Play-off*: Breg - Romans 95:83, Bor - Tolmezzo 85:84

ODBOJKA

Moška B2 liga: Sarmeola - Sloga Tabor 3:2

Ženska C liga - *Play-out*: Zalet - Reana 1:3

Moška C liga - *Play-out*: Soča - Val 3:0, Buia - Sloga 3:0

Ženska D liga - *Play-out*: Zalet - Buia 0:3

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ? 111

Tudi sam spadam med množico tistih, ki skorajda ne pišemo več pisem. In smo morda prav zato toliko bolj veseli, ko prejmemo na dom pismo, ki ga nismo pričakovali. Zato, ker je pismo in ni položnica za prometni prekršek ali pa položnica za porabo plina, vode, električne energije, če nas že davkarija ne terja. Zato, ker se nas pismo dotakne, ker je pismo napisala oseba, ki ima odnos do nas.

Včasih se ob prejetem pismu zares sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, še posebej takrat, ko prejmem na dom anonimno pismo. Kot odgovorni urednik našega tednika Novi glas pač včasih objavim stvari, ki določenim osebam niso všeč. Nekatere osebe mi svoje nestrinjanje izrazijo z ogorčenjem, druge me pokličejo in skušajo razumeti, zakaj sem zadevo objavil, tretji se name derejo, četrti me učijo časnikarskega poklica, so pa tudi taki, ki svoj gnev izrazijo tako, da sedejo za pisalni stroj, računalnik ali pa celo na roko napišejo anonimno pismo. Anonimke, kot se pismom, ki jih je napisala neznana oseba, pravi, so umazana, grda stvar. Od znanega italijanskega psihiatra Alberonija sem se naučil in že pred leti v našem tedniku o tem pisal, da je treba anonimna pisma prebrati, a jih tudi takoj zažgati, to pa zato, ker so polna laži, umazanije, natolcevanj in podtikanj. Uničiti je treba taka pisma zato, ker sicer po navadi segamo še večkrat po njih in njihova vsebina tako ali drugače slabo deluje na naše duševno stanje, predvsem pa zastruplja naše medčloveške odnose. Po navadi je anonimka naperjena proti kakemu posamezniku, katerega pomaže, istočasno pa maže tudi nas. Sam se počutim zares neprijetno, ko take zadeve preberem, tudi zato, ker so skoraj vse anonimke naperjene proti ljudem, ki jih cenim. Mirno lahko priznam, da se počutim umazanega in onečaščenega, ko končam branje in stopim na vrt, kjer si med prižiganjem cigarete vedno privoščim tudi pogled na goreče anonimno pismo. Držim se Alberonijevega zdravilnega nasveta, da je treba anonimko takoj prebrati in takoj sežgati in se nikdar več ne vračati k njej in ne k njeni vsebini. Prejemam tudi anonimna pisma, v katerih neznana oseba natolcuje o mojem pisanju, a tega sem se navadil. Prostodušno priznam, da mi ni vseeno, kaj se govori o našem tedniku, o pisanju sodelavcev in seveda tudi o mojem pisanju, kateremu sem posvetil vse življenje, sem pa le toliko odrasel, zrel se mi zdi le preveč zahteven pridevnik, vsaj zame!, da vem, katere kritike so upravičene in katere so zlonamerne, rušilne. Seveda je v anonimkah največ laži, natolcevanja, podtikanja, včasih tudi umazanije, besedne in miselne. Ob prebrani anonimki navadno posedim ob pisalni mizi, premislim napisano in grem potem na vrt, kjer anonimko zažgem. Nikdar nobene anonimke ne pokažem nikomur, saj je vendar namen anonimnega pisca širiti neresnico, laži, umazanijo in tega veselja mu ne privoščim. Nikdar tudi nikomur ne povem nobene vsebine anonimnih pisem, ker nočem širiti laži in umazanije, vsega hudega je že preveč med nami, zakaj bi še sam nadaljeval s klevetanjem? Predvsem pa nikdar nikomur, o katerem ali kateri teče grda beseda v anonimnem pismu, ne povem vsebine. Anonimko onemogočiš tako, da jo uničiš, se k njej in njeni vsebini nikdar več ne vračaš. To je sicer težko, a se da, še kako se da to narediti!

Pred dnevi sem v enem samem tednu prejel tri anonimna pisma na dom, po pravici povem, da me je pri vseh najbolj motilo dejstvo, da so jih napisali ljudje, ki me poznajo, a se tudi s tem, kdo je katero napisal, ne bom ukvarjal. Priznam pa, da tudi sam ob anonimkah ne ostajam ravnodušen.

Na socialnem omrežju Facebook in drugih spletnih omrežjih se vas anonimke dotaknejo na drugačen način, navadno so še bolj podle, kot so tiste, ki jih anonimni nesrečnež piše sam.

In sploh se nisem čudil nad dejstvom, da mi je večer pred škofijskim srečanjem za mlade korpske škofije v Postojni, kamor je moj prijatelj in ljub sodelavec Novega glasa, duhovnik Andrej Vončina, povabil znanega italijanskega kristjana in nekdanjega homoseksualca Luco Di Tolveja, neki samozvani Mise Todorov napisal dobesedno takole: "ziveo sem 31 leto delam u slo. volim muskarci pa mi se puno dopadas zelim da se upoznamo ako volite ili na skype sam gringo. v pozdrav".

Tako, da se razumemo, dodajam, da je bil obisk pisca knjige Bil sem gay, ki ga je pripravil Andrej, deležen zares nesramnih, zlonamernih in tudi absurdnih napadov skorajda vseh večjih slovenskih medijskih hiš. Luca Di Tolve, ki je prijazen mlad mož in danes skuša po spreobrnjenju živeti kot zgleden kristjan s prikupno ženo, namreč s svojim pričevanjem, kako je sam živel "drugačno življenje" v znamenju uživanja za vsako ceno, je bil v Postojni prepričljiv, umirjen, prijeten. Mladi, ki bi jih lahko bilo več, so ga z zanimanjem poslušali.

S prijateljico in sodelavko Jano Barba sva v krasnem soncu sedela čisto zadaj, v Postojno sva šla, ker sva želela izraziti moralno podporo našemu Andreju in vsem mladim duhovnikom za vztrajanje pri krščanski vzgoji, sam pa sem šel v Postojno tudi zato, da sem Andreju pomagal pri sodelovanju z mediji. Organizatorji so se namreč zaradi ostrih medijskih napadov upravičeno bali izgredov in neprijetnih provokacij. Pa nisem imel veliko dela, saj prav tistih medijskih hiš, ki so Luco Di Tolveja, Andreja in vse, ki so pomagali pri prireditvi v Postojni, grobo napadali, na prostor ob cerkvi v Postojni ni bilo, kar je, preprosto povedano, s poklicnega, časnikarskega vidika nedostojno. Če se z nekom ne strinjaš, moraš namreč vsaj vedeti, s čim se ne strinjaš, to pa lahko izveš samo, če ga poslušaš. Toliko o medijski uravnovešenosti, objektivnosti in drugih bla-blajih, ki jih imajo kolegi polna usta, ko gre za blatenje vedno istih oseb in stalno napadanje Cerkve.

Prav vesel sem bil, ko sva z Jano v Postojni ob robu dogajanja poslušala iskrenega slovenskega fotografa, ki ni kristjan, kako nama je pripovedoval, kako je bil sam deležen diskriminacije na modnih revijah v Milanu in to samo zato, ker ni gay. To je rekel umirjeno, razmišljal je namreč o tem, kako pogubno je koga diksriminirati samo zato, ker je drugačen, ker drugače misli in si upa to na glas povedati.

Seveda namišljenemu Misetu nisem odgovoril, spada namreč v kontekst postojnske prireditve.

Sem bil pa zato še kako vesel nepričakovanega pisma Toneta Dodleka, pesnika iz Maribora, ki mi je poslal pesem z naslovom Pesnik: "Kako vam je ime? / Ne vem. / Kako vas je klicala mama? / Moj bombonček. / Kako vas je klical oče? / Idi po pivo. / Kako vas je klicala žena? / Slišiš, kaj je pod ena vodoravno? / Kako vas kličeta hči, sin? / Daj lovo, stari. / Kako vas kliče prijateljica? / Moj mačo. / Kako vas kličejo sosedje? / Amerikanec. / Kaj naj napišem v rubriko? / Pesnik. / Samo še podpis je bil zraven.

Lepo.

SNG NOVA GORICA Tri gostujoče predstave

Od antične tragedije do sodobne komedije

Na odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica so se v februarju, marcu in aprilu zvrstile štiri gostujoče predstave, ki so si jih lahko ogledali abonenti novogoriškega gledališča, pa tudi vsi tisti gledalci, ki radi usmerjajo pogled v ustvarjanje poklicnih gledališč v Sloveniji. Prva je bila na vrsti že legendarna plesna predstava **Tango** Edwarda Cluga (SNG Opera in balet Maribor) v njegovi režiji in koreografiji, ki izžareva ves strastni, zapeljivi in očarljivi naboj tega plesa.

V torek, 28. februarja, se je velika dvorana SNG Nova Gorica napolnila s pretežno mladimi obrazi. V goste je prišlo **Slovensko ljudsko gledališče Celje** s predstavo **Antigona** velikega tragika Sofoklesa, ki s svojimi prodornimi deli vzburja dijake klasičnih licejev, ki se seveda tudi namučijo ob prevodih njegovih verzov. Tragično farso o antičnih zakonih države in bogov v čudovitem prevodu Kajetana Gantarja je SLG Celje odigralo v režiji srbske režiserke Anđelke Nikolić, ki je z igralci ustvarila natančno in jasno izpovedno uprizoritev, v kateri ostaja nespremenjena vzvišenost Sofoklesovih verzov. Kot v antičnih postavitvah je režiserka ohranila težo vloge zbora, ki komentira in podoživlja dejanje. To nalogo so zelo dobro izpeljali igralci Suzana Grau, Nina Rakovec, Branko Završan, Rastko Krošl – nekdanji član SNG Nova Gorica – in Damjan Trbovc. Vlogo Antigone, ki naj bi žrtvovala življenje za svoja vzvišena moralna načela, a je morda v njej čutiti tudi nekaj "ošabnega" žrtvovanja za ideale, je pronicljivo odigrala Pia Zemljič. Renato Jenček je v tragediji odigral Kreona kot hladnega, nič kaj avtoritarnega vladarja, ki pa trmasto vztraja pri krutih odločitvah, da bi uveljavil avtoriteto. Za to vlogo je Jenček – zraven pa še za vlogo Georgea Browna v Knapih slikarjih - prejel Večerovo nagrado za najboljše dosežke v sezoni 2010/11. Predstavo poleg klenih igralskih kreacij odlikujejo funkcionalna scenografija Vesne Štrbac, ki stilizirano prikazuje grško mestno obzidje, v ozadju katerega je verističen pogled na Tebe na pobočju, in kostumi Bjanke Adžić Ursulov, ki v svoji eklektičnosti ponazarjajo militaristične oznake raznih oblik iz raznih zgodovinskih obdobij.

Prizor iz predstave Limonada slovenica Prešernovega gledališka Kranj

Slovensko ljudsko gledališče Celje se je vrnilo na veliki oder SNG Nova Gorica v soboto, 17. marca, s predstavo **Knapi slikarji**, izpod peresa Leeja Halla. Žal, je bilo tokrat v dvorani bolj malo gledalcev. V prevodu Tine Mahkota in režiji Sama M. Strelca je zaživela praizvedba tega besedila, ki ga je angleški dramatik spisal po istoimenski knjigi umetnostnega kritika Williama Feaverja. V njej so protagonisti rudarji, preneseni sicer na slovenska tla in označeni z različnim dialektalnim naglasom, ki bi se radi preizkusili v slikanju. Vsebina se navezuje na resnično zgodbo Ashingtonske skupine, ki je delovala med leti 1934-84. Strelec, ki je podpisal tudi scenografijo, je dejanje postavil v neki bolj utesnjen prostor za tančico, ki večkrat služi tudi kot projekcijski zaslon slikarskega materiala dokumentarne narave. Ko pa se dejanje pomakne drugam, so igralci pred to tančico. V ospredju vsebine je dojemanje umetnosti, kot jo občutijo ti krampa vajeni rudarji, ki bi radi svojo umetniško žilico prelili na platno. Skupino proprostih, a za novosti vnetih ljudi, ki tudi s humornimi pripombami razglabljajo o umetnosti, so naravno in učinkovito, vzbujajoč simpatijo poosebili Renato Jenček, Tarek Rashid, David Čeh, Blaž Setnikar in Bojan Umek. Eleganten, hladen, bogatemu svetu pridadajoč lik ponujajoče se "mentorice" je izdelala Lučka Počkaj, nekdanja članica SSG Trst, ki je za svoj doprinos k umetniškemu snovanju SLG Celje prejela priznanje mestne občine Celje.

Pija Zemljič in Tanja Potočnik v predstavi Antigona SLG Celje (foto U. Hočevar)

Zadnje na vrsti je bilo gostovanje **Prešernovega gledališča Kranj** z zelo hudobno satirično komedijo Vinka Möderndorferja **Limonada slovenica**, ki je bila premierno uprizorjena v PG Kranj decembra 2011. Tokrat se je velika dvorana SNG Nova Gorica spet napolnila do zadnjega kotička. Na ogled so prišli maturantje, ki imajo to Möderndorferjevo besedilo za obvezno branje na maturi. V režiji avtorja in dramaturški ter lektorski pomoči Blaža Lukana je ta komedijski splet, napisan pred poldrugim desetletjem, dobil neverjetno sodoben zven. Politiki se še bolj kot nekoč potegujejo za svoje tople stolčke in jim je pri tem mar le lastna korist. V to godljo želita leva in desna opcija, ki sta na volitvah prejeli izenačeno število glasov, spraviti ugledanega mladega profesorja Vasilija, uveljavljenega ekonomista v Ameriki, ki se je za kratek čas vrnil v rodno Slovenijo. Režiser je izkoristil vso ostrino svojega besedila in ponavljajoče se replike ter poudaril tudi nekaj ključnih situacijskih trenutkov in prerivanje na odru, pri tem pa želel, da bi gledalci čim bolj dojeli vsebinsko ošiljene strelice na račun koristolovskih politikov. V središče odra je scenograf Jože Logar postavil Vasilijevo sobo, ki jo zastre zavesa, ko se dogajanje preseli drugam. Kostumograf Alan Hranitelj je s kostumsko izbiro kot vselej izvrstno označil nastopaške in načičkane politike in njihove "ponižne" sodelavce. Slepega prof. Vasilija je umirjeno odigral Aljoša Ternovšek, Miha Rodman je njegov praktični in živahni tajnik Alan, ki vzbuja smeh s svojo "ameriško" slovenščino, Vesna Jevnikar z neravno zelo pristnim kraško-primorskim naglasom je Vasilijeva mama, njegov oče Dolenjec pa Tine Oman. Politike in tajnice zelo učinkovito in plastično poosebljajo Borut Veselko, Vesna Slapar, Matjaž Višnar, Peter Musevski, Darja Reichman kot zelo zapostavljena ponižna tajnica, in Vesna Pernarčič, "mrzla" preračunljiva tajnica stranke. Vesna Pernarčič je na letošnjih Dnevih komedije v Celju prejela naslov žlahtne komedijantke za vlogo Emmi Rothner v romantični drami *Proti severnemu vetru*, ki je v režiji Alena Jelena nastala kot koprodukcija Prešernovega gledališča Kranj in Mestnega gledališča Ptuj – žlahtni režiser je Jaša Jamnik, žlahtni komedijant Matjaž Tribušon, žlahtna komedija predstava 39 stopnic, po izboru občinstva pa predstava Nežka se moži -. Vesna Pernarčič, ki je svojo igralsko pot začela v SSG Trst in tu bila od l. 1977 do 2000 in jo zamejski gledalci še zmeraj pogrešamo, je ob odprtju 42. Tedna slovenske drame prejela od stanovskih kolegov priznanje Združenja dramskih umetnikov Slovenije (ZDUS) za leto 2011.

Na predstavi PG Kranj Limonada slovenica v Novi Gorici so bili tudi nekateri igralci Dramske družine iz Števerjana, ki so v režiji Franka Žerjala učinkovito postavili na oder prav to ujedljivo Mödendorferjevo komedijo. Nekaj asociacij s postavitvijo kranjskega gledališča je bilo opaznih, vendar pa so bile določene izbire pri števerjanski skupini res dobre, npr. videoposnetki, ki jih v kranjski uprizoritvi ni, in zelo funkcionalna, smotrno premišljena scenografija, ki je števerjanski ljubiteljski predstavi dopuščala hitro in bolj pestro ter živahno prehajanje dejanja z enega prizorišča na drugega.

Iva Koršič

Teden dni v Berlinu (7)

Kulturni potep po mestu

Po ogledu antičnih del sem si zaželela še malo sodobne umetnosti in se peš odpravila do muzeja Hamburger Bahnhof. Malo sem se zmotila, ko sem gledala karto mesta, muzej je bil kar daleč. Nič za to, saj sem zdrava in mlada! V muzeje sodobne umetnosti hodim vedno vnaprej pripravljena: vem, da me ne bo noben muzej tako navdušil, kot me je Centre Pompidou v Parizu. V Hamburger Bahnfoh je lepa predvsem zgradba, ki je bila nekoč železniška postaja. Nasproti, le nekaj sto metrov stran, stoji nova železniška postaja, ki daje s svojim modernim videzom drugačen pečat okolici. V muzeju sem pričakovala več del, čeprav je bil ogled Warhola in Haringa nadvse prijeten, predvsem ker mi pop art zelo ugaja. V pritličju ima muzej v gosteh vedno kakšno razstavo. Tokrat je bila razstava z naslovom *Cloud cities* umetnika Tomasa Saracena. Inštalacijo je postavil v celoten prostor; sestavljena je bila iz različnih mehurjev iz prozorne plastike. Nekateri so bili tako veliki, da si lahko vanje tudi stopil in skakal v njih.

Včasih se tudi vprašaš, tako kot moj šef vsak teden, kaj sploh počenjaš tu. Ko sem rahlo razočarana, ker je bilo razstavljenih del premalo, zapuščala Hamburger Bahnhof, sem se to vprašala. Muzej so zapirali, zunaj pa se je ulil dež kot iz škafa. Dežnik, ki sem ga imela s sabo, je bil pretanek, da bi bil kos močnim sunkom vetra, zato sem bila kot junakinja iz kakšnega izredno komičnega filma. Neusmiljen dež in veter, ki mi je obračal dežnik, sta iz mene ustvarila podobo nesrečnega premočenega psička. Pohitela sem, kar se je dalo, do najbližje postaje podzemne železnice, a sem se kljub trudu do kosti premočila. Po poti sem opazila pekarno in hitro zavila vanjo. V njej sem hotela počakati petnajst ali dvajset minut, a pekarna, kot se za komične filme spodobi, je ravno tedaj zapirala. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se hitro napotila na postajo. V hostel sem prišla popolnoma premočena in premražena. Temperatura se je namreč medtem korenito znižala. Prijateljičin vodnik je postal presenetljivo podoben mojemu vodniku iz Indije, ki so ga med potovanjem obiskala monsumska deževja.

Tiergarten

V hostel sem torej prispela rahlo slabe volje in sem si najprej mislila, kako se bom pogrela pod vročo prho in se nato sploh ne bom spravila ven na mraz. Mogoče mi je usoda poslala na pot dve mladi dekleti, Italijanki. Spoznala sem ju pred hostlom in se z njima pogovarjala v italijanščini. Bila sem prva oseba, ki sta jo srečali v Berlinu in je znala govoriti italijansko. Potrdili sta stereotip o tipičnem Italijanu, ki ne obvlada jezikov (čeprav sem v svojem življenju spoznala marsikoga, ki je ta stereotip tudi ovrgel). Nemščine seveda nista znali, a tudi njuna angleščina je bolj šepala. "Kaj pa bom počela danes zvečer? " sta me vprašali. Takoj smo se zmenile, da gremo ven. Slaba volja me je minila. Odpravile smo se v Krezberg, kjer je veliko zanimivih lokalčkov. Pojedle smo kebab, ki je baje nastal ravno v Berlinu, in se odpravile na pivo v lokalček, v katerem se je gnetlo ljudi. Nepričakovano sem preživela res prijeten večer in si mislila, da je vsako potovanje kot majhna pustolovščina. Nikoli zares ne veš, kaj te bo doletelo.

Andy Warhol

Z dekletoma, ki sem ju ravnokar spoznala, sem se naslednjega dne odpravila na potep po mestu. Res se skušam zadržati, da ne nalepim osebam nalepk in stereotipov, a včasih se same obnašajo po vnaprej določenem scenariju. Zmenile smo se, da se dobimo na zajtrku. Pojavila se je le ena, s polurno zamudo. Saj se mi nikamor ni mudilo, zato se nisem prekomerno 'sekirala'. Druga je tako trdno spala, da je prijateljica nikakor ni mogla zbuditi. Seveda, zmenile smo se ob blazno zgodnji jutranji uri, pol desetih. Ura teče očitno drugače pri različnih narodih, tega sem se doslej že naučila. Nazadnje smo se okoli enajstih vendarle odpravile v muzej komunikacije. Če bi me zavlačevanje in čakanje strašno mučili, bi seveda šla na ogled mesta kar sama, ampak malce se je poznala utrujenost v nogah in mi je malo počasnejši ritem kar prijal.

Muzej komunikacije. Še zdaj se ne morem načuditi, da sem šla v muzej komunikacije. Kaj bo meni muzej komunikacije? Meni je všeč umetnost, všeč mi je kultura, literatura... Komunikacija, kaj me briga! Ta muzej seveda ni bil na seznamu znamenitosti, ki bi si jih morala ogledati v Berlinu. "Čez teden dni bom začela tečaj komunikacije", sem se nato spomnila in si rekla, da bom pač šla. Muzej sploh ni bil drag, zato se to ni bistveno poznalo v moji denarnici. Kar pozitivno me je presenetil. Obravnaval je komunikacijo v najširšem pomenu besede: od predhodnikov telefona do mobilnikov, od pošte do komunikacije v vojni, nazadnje pa še komunikacija v modi. Še nikoli nisem pomislila, da tudi izbira oblačil nekaj sporoča. "Pa saj to je jasno", sem sama pri sebi mislila in si ogledovala zanimiva oblačila, ki so pristala v muzeju. "Vse, kar počenjamo, je komunikacija", nam je kasneje povedal profesor na tečaju. Pa še kako res je!

Stran od hrupa in mestnega vrveža smo se nato odpravile na sprehod skozi Tiergarten, pljuča in umirjen kotiček sredi Berlina. Da ga prehodiš počez, porabiš približno eno uro, a se hoja skozi lično urejen park kar izplača. To ni angleške vrste park z vedno natančno pokošeno travo, to je že skoraj gozd, v katerem pozabiš, da si na potovanju v eni izmed evropskih prestolnic. Nazadnje smo prišle do Europa centra. To je bil prvi berlinski nebotičnik, ki se dviga v nebo tik ob trgu Breitscheidplatz. Prijeten trg, na katerem se radi zaustavijo ulični umetniki vseh vrst. Tam stojijo tudi stojnice s hrano in spominki. Z dekleti smo pogledale na uro in ugotovile, da bi lahko že dale kaj pod zob. V družbi 'bande', ki je tam igrala, je bilo kosilo kar prijetno. Šele ko sem se tja vrnila drugič, sama, sem ugotovila, da stoji pravzaprav tam tista tako znana cerkev, Kaiser Wilhelm Gedächtnis Kirche, od katere je ostal le zvonik, ob prvem obisku trga je sploh nisem opazila.

V bližini je tudi postaja Zoo. Danes to ni nič posebnega, je le ena izmed mnogih postaj v Berlinu, a vseeno sem si jo morala ogledati. To je postaja iz pesmi U2 *Zoo station* in kraj, kjer so se v sedemdesetih in osemdesetih zbirali odvisniki, kar je s kruto resničnostjo opisala Christiane F. v svoji knjigi *Mi, otroci s postaje Zoo.*

Slavica Radinja